

Městská knihovna v Praze

Arthur
Conan
Doyle

Mstitel

PRAHA 2012

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Fpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Znění tohoto textu vychází z díla Mstitel tak, jak bylo vydáno v nakladatelství Vilímek v roce 1907 (DOYLE, Artur Conan. *Mstitel*. Z angl. přeložil Jos. Pachmayer. Praha: Vilímek, 1907. 253 s.).

Elektronické publikování příběhů Sherlocka Holmese je společným projektem Městské knihovny v Praze a www.digiBooks.cz.

Text díla (Arthur Conan Doyle: *Mstitel*), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Citační záznam této e-knihy:

DOYLE, Arthur Conan. *Mstitel* [online]. Přel. Jos. Pachmayer. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2012 [aktuální datum citace e-knihy - př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z WWW: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/76/89/mstitel.pdf>>.

Vydání (obálka, grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 21. 1. 2012 (typografické úpravy textu).

OBSAH

I. Z PAMĚTÍ MUDRA JANA H. WATSONA.....	5
I. SHERLOCK HOLMES.....	5
II. DEDUKČNÍ VĚDA.....	14
III. TAJEMSTVÍ SADŮ LAURISTONSKÝCH.....	25
IV. CO VYPRAVUJE JAN RANCE.....	37
V. NAŠE NÁVĚSTÍ ZJEDNÁVÁ NÁM NÁVŠTĚVNÍKA.....	44
VI. TOBIÁŠ GREGSON DOKAZUJE, CO DOVEDE.....	52
VII. SVĚTLO V TEMNOTĚ.....	62
II. KRAJ SVATÝCH.....	71
I. NA VELKÉ PLÁNI ALKALICKÉ.....	71
II. KVĚT Z UTAHU.....	82
III. JAN FERRIER HOVOŘÍ S PROROKEM.....	89
IV. ÚTĚK ZA SPÁSOU ŽIVOTA.....	95
V. ANDĚLÉ MSTITELÉ.....	105
III. DALŠÍ PAMĚTI MUDRA JANA H. WATSONA.....	115
I. VĚZEŇ.....	115
II. ZÁVĚREK.....	127

I. Z PAMĚTÍ MUDRA JANA H. WATSONA.

I. SHERLOCK HOLMES.

Roku 1887 nabyl jsem hodnosti doktora lékařství na universitě londýnské a odebral jsem se do Netley, abych účasten byl kursu pro vojenské lékaře.

Doplniv tam svoje studie, byl jsem jak obvykle přidělen jako výpomocný lékař pátému pluku Northumberlandských střelců.

Pluk byl té doby posádkou v Indii a dříve, nežli jsem jej mohl dosáhnouti, vypukla druhá afganská válka.

Když jsem přibyl do Bombaye, zvěděl jsem, že můj sbor pronikl již soutěskami a že vnikl již hluboko do země nepřátelské.

Následoval jsem jej však s mnohými jinými důstojníky, kteří byli v podobném postavení jako já. Podařilo se mi dosáhnouti nerušeně Kandaharu, kde shledal jsem se se svým sborem a ihned ujal jsem se nových svých povinností.

Toto vojenské tažení přineslo čest a povýšení mnohým, mně však pouze pohromy a neštěstí.

Byl jsem od své brigády oddělen a přesazen k pluku Berkshirskému, u něhož konal jsem službu v osudné bitvě maiwandské.

Byl jsem raněn na rameni kulí, která roztříštila kost a zavadila lehce o cévu pod klíční kostí.

Byl bych padl jistě do rukou krvelačných Ghaziů, kdyby nebylo bývalo oddanosti a odvahy, projevených mou ordonancí, Murrayem, kterýž hodil mne na koně používaného jako soumara a unikl se mnou šťastně opět k řadám britským.

Mučen bolestí a zesláblý dlouhými útrapami, byl jsem dopraven s velikým trainem trpících do nemocnice pestawirské.

Zde jsem se zotavil a podařilo se mně nabyti alespoň tolik sil, že jsem mohl se procházeti po hradbách a vyhřívati se na verandě, –

když tu byl jsem zachvácen zimnicí, touto kletbou našich držav indických.

Po celé měsíce život můj visel na nitce, a když konečně jsem se opět vzpamatoval a počal se uzdravovati, byl jsem tak sešláblý a tak zmořený, že lékařská rada vojenská rozhodla, že nesmí se odkládati již ani den s mým návratem do Anglie.

Byl jsem tedy odeslán nazpět po vojenské lodi „Orontes“ i přistal jsem za měsíc na přístavní hrázi portsmouthské se zdravím nenapravitelně zničeným, ale s dovolením otcovské naší vlády ztráviti příštích devět měsíců pokusy, zda by se mně zdraví snad přece jen nevrátilo.

Neměl jsem příbuzných ani známých v Anglii, a byl jsem proto volný jako pták – čili tak volný, jak mi to dovoloval denní příjem jedenácti shillingů a šesti pencí denně.

Za takových okolností toužil jsem ovšem po Londýně, velkém tomto ohnisku, kteréž přitahuje neodolatelně všechny povalovače a lenochy z celé říše.

Tam jsem zůstal po nějaký čas v soukromém hotelu na Strandu, žije na zdař bůh, bez účelu, bez pohodlí, a vydávaje peněz tolik, kolik jsem jich měl, nepochybně více ještě, nežli jsem jich měl.

Finance mé ocitly se v tak ubohém stavu, že jsem brzy se přesvědčil, že buď musím opustiti hlavní město a zapadnouti někam na venkov, anebo že musím změnit úplně svůj způsob života.

Zvoliv poslední, zdůraznil jsem rozhodnutí své ihned tím, že jsem opustil hotel, a že jsem si vyhledal obydlí méně okázalé a méně nápadné.

V týž den, kdy jsem dospěl k rozhodnutí tomu, stál jsem v pivnici „Criterion“, když tu někdo zaklepal na mé rámě.

Obrátiv se, poznal jsem mladého Stamforda, který sloužíval pode mnou.

Viděti přátelskou tvář v nesmírné divočině Londýna, jest vždycky milou věcí, zvláště pro muže osamělého.

V dobách minulých Stamford nebýval nikdy mým zvláštním miláčkem, ale nyní uvítal jsem ho s nadšením a on rovněž zdál se býti potěšen, že mne vidí.

Ve své radosti převeliké Dožádal jsem ho, by posvačil se mnou v Holbornu, i odjížděli jsme tam společně v drožce.

„Co jste to činil, Watsone?“ děl Stamford v nelíčeném údivu, když jsme drkotali oživenými ulicemi londýnskými. „Jste hubený jako tyčka a opálený jako mouřenín.“

Vylíčil jsem mu stručně dobrodružství svá, a sotva jsem dokončil, už jsme byli u svého cíle.

„Nebožátko!“ pravil soucitně, když byl vyslechl neštěstí má. „A co chcete teď činiti?“

„Ohlédnouti se po bytu,“ odtušil jsem. „Zkousím luštiti problém, je-li možno dostati slušný byt za rozumnou cenu.“

Soudruh můj podotkl:

„Toť podivná věc, jste dnes již druhý muž, jenž užil výrazu toho vůči mně.“ Tázal jsem se:

„A kdo byl prvním mužem tím?“

„Člověk, jenž pracuje v lučební laboratoři v nemocnici. Stěžoval si dnes ráno, že nemůže najíti nikoho, kdo by si najal s ním na polo pěkný byt, kterýž našel, ale kterýž jest příliš drahým pro jeho měsíc.“

„Pro Bůh!“ zvolal jsem. „Přeje-li si skutečně někoho, kdo by sdílel s ním byt i nájemné, hodím se mu já nejlépe. A i já budu raději mítí společníka, nežli býti sám.“

Mladý Stamford pohlédl na mne udiven přes sklenku vína. Po té pravil:

„Neznáte Sherlocka Holmesa. Snad byste nestál o to, aby byl stálým společníkem vaším.“

„Proč? Co máte proti němu?“

„Ó nepravím, že by bylo něco proti němu; jest jenom poněkud podivínským ve svých názorech – nadšencem pro jistý vědecký směr. Jinak však, pokud ho znám, jest dosti slušným mužem.“

Prohodil jsem:

„Posluchačem lékařství, myslím.“

„Nikoliv – nemám ostatně ani potuchy o tom, čemu se chce věnovati. Myslím, že jest dosti honěn v anatomu; v lučbě má vědomosti prvního řádu, ale pokud vím, neposlouchal lékařství soustavně. Studium jeho bylo vůbec nestálé a výstředního rázu, za

to však nashromáždil si množství vědomostí mimořádných, jimiž byl by překvapil i samé professory.“

„A netázal jste se ho nikdy, jaké má záměry?“ tázal jsem se.

„Nikoliv, není mužem, z něhož by snadno dalo se něco vyzvědět. Ačkoliv dovede býti velice sdílným, napadne-li jej taký rozmar.“

Odtušil jsem:

„Přál bych si setkati se s ním. Mám-li bydleti s někým, dám přednost muži klidných zvyků a zabranému do studií. Nejsem ještě dosti silný, abych snesl mnoho hluku nebo rozčilení. Měl jsem dost obojího v Afganistanu, než abych nechtěl si pohověti pro zbytek svého života. Jak mohl bych se s tímto vaším přítelem setkati?“

Společník můj odpověděl:

„Jsem jist, že jest ve své laboratoři. Bud' tam nebývá třeba po celý týden, anebo pracuje tam od rána do večera. Libo-li vám, zajedeme si tam po svačině!“

„Pojedeme,“ svolil jsem a hovor zabočil k jiným předmětům.

Opustivše Holborn, zamířili jsme k nemocnici. Stamford sdělil se mnou několik dalších podrobností o muži, jež jsem chtěl míti za spolubydlitele.

Pravil:

„Nesmíte mne však kárati, nesnesete-li se s ním.“ Nevím o něm nic více, nežli jsem zvěděl, setkav se s ním tu a tam v laboratoři. Vy sám jste navrhl takové spolubydlení, i nesmíte činiti zodpovědná mne.“

Já odpověděl:

„Nesneseme-li se, bude snadno se rozloučiti.“ A dodal jsem, podívav se ostře na soudruha: „Zdá se mi, že máte nějakou zvláštní příčinu, myti si ruce. Jest povaha chlapíka toho tak strašlivá, anebo co vlastně? Jen nebud'te nesmělým, ven s tím!“

Společník zasmáv se, odvětil:

„Není snadno vysloviti nevyslovitelné. Holmes jest, než aby se mi líbil, příliš vědecky založen. Lze říci: do krajnosti chladnokrevným. Chtěl bych věřiti, že by byl schopen dáti třeba i příteli špetku nejnovějšího vegetabilního alkaloidu, nikoli ze zlého úmyslu, toť se ví, nýbrž jen z dychtivosti zvědět, jaké mělo by to

přesné účinky. Abych byl však spravedliv, myslím, že on by byl hotov, sám dávku tu vzít. Zdá se, že má přímou vášeň pro přesné a naprosté, určité poznávání.“

„Toť zcela dobře.“

„Ano, jen když to však není přeháněno. Přehání-li se to však tak, že v pitevně bije do těl holí, zdá se to býti přece jen poněkud podivným.“

„Že bije do těl?“

„Ano, aby se přesvědčil, jak silně se ozývá bušení do mrtvého těla. Viděl jsem to na vlastní oči.“

„A přece tvrdíte, že není posluchačem lékařství.“

„Ne, není! Bůh ví, nač vlastně studuje. Ale, jsme již zde, i musíte si sám o něm utvořit úsudek.“

Řka to, zamířil se mnou do úzké uličky. Prošli, jsme malým vchodem, jímž se vstupovalo do křídla nemocnice.

Byla to známá místa pro mne; i nepotřeboval jsem nijakého vůdce, když jsme vystupovali po bílých kamenných schodech a kráčeli chodbou s obílenými stěnami, do níž otvíraly se tmavohnědé dveře. Skorém na jejím konci odbočoval od ní nízký klenutý průchod a vedl k lučební laboratoři.

Byla to komnata vysoká, vroubená a celá vyplněná bezčetnými lahvemi.

Široké, nízké stolky byly rozestaveny kolem, a na nich ježily se zkoumavky a překapovadla i malé Bunsenovy lampy s modrými plápolavými plaménky.

V jizbě byl jen jeden student, kterýž skláněl se nad vzdálenějším stolem, pohroužen jsa zcela ve svou práci.

Při zvuku kroků našich otočil se a vyskočil s výkřikem skutečné radosti.

„Konečně jsem to objevil! Konečně objevil!“ zvolal na mého společníka, běže k nám se zkoumavkou v ruce. „Objevil jsem zkoumadlo, které se sráží hoemoglobinem a ničím jiným!“

Kdyby byl objevil zlatý důl, nemohla zářiti větší radost z jeho rysů.

„Dr. Watson - pan Sherlock Holmes,“ pravil Stamford, představuje nás.

„Jak je vám?“ pravil srdečně, stisknuv ruku mou silou, kterou bych u něho nikdy nebyl tušil.

„Byl jste v Afganistanu, jak vidím,“ pravil Holmes.

„Jak to u kozla víte?“ tázal jsem se, užasnou. Směje se, jakoby pro sebe, Holmes odtušil: „O to teď neběží! Teď běží o hoemoglobin. Zajisté pochopujete sám důležitost tohoto objevu.“ Odtušil jsem:

„Pro lučebníky jest zajisté velmi důležitým. Ale prakticky – –“

„Cože, muži, vždyť jest to nejpraktičtější objev – za celá léta! Nevidíte-liž, že skýtá nám neomylné zkoumadlo pro krvavé skvrny? Jen se podívejte!“

Chytil mne v horlivosti své za rukáv a přivedl ke stolu, u něhož byl pracoval.

„Opatřme si trochu čerstvé krve,“ pravil.

I vbodl dlouhé sídlo do svého prstu a vymačkal krůpěj krve do chemické zkoumavky.

„A nyní příleju k této trošce krve litr vody. Vidíte, že směs ta má vzhled čisté vody. Poměr krve k vodě může býti jen jako 1:1,000.000. Nicméně nepochybuji, že obdržíme charakteristickou reakci.“

Řka to, vhodil do nádoby několik bílých krystalů a potom ulil několik kapek průhledné tekutiny.

Ihned obsah nabyl kalné, mahagonové barvy, a na dně nádobky utvořila se zahnědlá sraženina. Zatleskav rukama, zvolal Holmes:

„Ejhle, ejhle, co vy o tom soudíte?“ a díval se sám radostně jako dítě, jež dostalo novou hračku.

Podotkl jsem:

„Zdá se to býti velmi choulostivé zkoumadlo.“

„Velkolepé, velkolepé! Staré zkoumadlo kvajakové bylo proti tomu velmi neurčité a nespolehlivé. Totéž platí o mikroskopickém zkoumání krvinek. Jest bezcenným, zvláště, jsou-li skvrny několik hodin staré. Toto zkoumadlo však zdá se účinkovati stejně dobře, ať krev jest stará či nová. Kdyby bylo bývalo dříve objeveno, sta lidí, svobodně se procházejících teď po zemi, bylo by již pykalo za zločin svůj.“

Zamumlal jsem pouze: „Opravdu?“

„Zločinné případy jsou napařád hlavně od toho odvislé. Člověk bývá podezříván ze zločinu často celé měsíce po jeho spáchání.

Prádlo neb šaty jeho bývají prozkoumány, a hnědé skvrny objeveny na nich. Jsou-li to skvrny od krve, od bláta, od plísně, aneb od čehokoliv? To jest otázka, kteráž pomátla mnohého znalce, a proč? Poněvadž nebylo spolehlivého zkoumadla. Nyní máme zkoumadlo Sherlockovo, i nebude nadále již nesnázi v příčině jeho.“

Oči jeho zazářily krásným leskem, když tak mluvil i položil ruku na srdce a uklonil se, jakoby zástupům tleskajícím, kteréž snad již v duchu viděl.

„Musím vám gratulovati,“ prohodil jsem, jsa velice překvapen jeho nadšením.

„Vzpomeňme jen na případ von Bischoffův ve Frankfurtě minulého roku. Bischoff byl by býval jistě pověšen, kdyby bylo existovalo toto zkoumadlo. A což Mason z Bradfordu, pověstný Müller a Lefevre z Montpelieru a Samson z New Orleansu? Mohl bych jmenovati ještě celou řadu případů, v nichž by zkoumadlo to mohlo býti rozhodující.“ Stamford zasmáv se pravil: „Zdá se, že máte celý kalendář zločinů v malíčku. Mohl byste vydávati noviny o věcech těch, a mohl byste je nazvati „Policejní noviny minulosti“.

Holmes odušil:

„Bylo by to jistě zajímavé čtení!“ Při tom dal si na jakousi spáleninu na prstu náplast, a pokračoval, obrátiv se ke mně s úsměvem: „Musím být dbalejší, neboť párám se neustále v samých jedech.“

Řka to, ukázal mi ruku. Povšiml jsem si, že jest celá pokryta podobnými náplastmi a popálena silnými žiravinami.

Stamford usedl zatím na vysokou trojnožku, postrčil druhou nohu ke mně a děl Holmesovi:

„Přišli jsme sem kvůli určité záležitosti. Tento můj přítel přeje si vyhledati nějaké doupe, a vy jste si stěžoval, že nemůžete najiti nikoho, kdož by chtěl s vámi spolubydliti. Soudil jsem tedy, že bude dobře, vás oba dohromady svésti.“

Holmes zdál se býti potěšen myšlenkou, že bude moci byt sdíleti se mnou. Prohodil:

„Padl mi do oka jistý byt v Bakerské ulici, který by se nám oběma jistě dobře hodil. Nebude vám však vaditi vůně silného tabáku?“

„Já sám kouřím silný lodní tabák,“ odušil jsem.

„Ach, toť dobře! Obyčejně mívám plno lučebnin v bytě a leckdy experimentuji. Nebude vám to vaditi?“

„Nikterak.“

„Slyšte však ještě o jiných mých vadách. Zaberu se někdy do hloubání a neotevru ústa po celé dny. Nemusíte však z toho souditi, že jsem nějaký bručoun. Jest třeba nechat mne v době takové jen v klidu a jsem potom zase hodný. A z čeho máte vy se mně vyznati? Jest dobře, když dva muži vědí to nejhorší o sobě dříve, nežli počnou spolu žiti.“

Zasmál jsem se tomuto křížovému výsledku.

„Chovám si štěně buldočí,“ pravil jsem, „a nemohu snést žádné hluku, neboť mé nervy jsou otřeseny. Vstávám velice pozdě a jsem do krajnosti líný. Mám ještě celou řadu neřestí, ale tyto jsou hlavní.“

„Počítáte hru na housle také mezi hluk?“ Odpověděl jsem:

„To závisí od houslisty. Pěkná hra na housle jest darem božím – špatná hra jest – –“

„Toť vše v pořádku!“ zvolal Holmes, směje se vesele. „Myslím, že můžeme věc pokládati za vyřízenou. Totiž, bude-li se vám byt zdáti příjemný.“

„Kdy si jej prohlédneme?“

„Zastavte se zítra pro mne odpoledne, půjdeme pospolu a vše vyřídíme,“ odvětil Holmes.

„Dobrá, tedy odpoledne,“ děl jsem, a stiskl jsem mu ruku na rozloučenou.

Zanechali jsme ho u práce mezi lučebninami a zamířili jsme oba k mému hotelu.

Zastaviv se náhle a obrátiv se k Stamfordovi, tázal jsem se:

„Mimochodem řečeno, jak zvěděl on, u ďábla, že jsem přibyl z Afganistanu?“

Soudruh můj usmál se záhadně.

„Toť, toť právě jest jeho zvláštnost. Přemnozí lidé přáli by si věděti, jak on přijde všemu na kloub.“

„Ach, jest v tom tedy tajemství?“ zvolal jsem, mna si ruce. „Toť skutečně velezajímavé! Jsem vám velmi povděčen, že jste nás spolu svedl. Víte, že se říká, že studovat člověka dělá muže.“

Stamford louče se, odvětil:

„Musíte jej tedy studovat. Shledáte však, že jest velmi složitým problémem. Chtěl bych se vsaditi, že nevyzvíte o něm mnohem více, nežli jiní vyzvěděli. S Bohem!“

„S Bohem!“ odpověděl jsem, a loudal jsem se k svému hotelu, zaujat jsa velice svou novou známostí.

II. DEDUKČNÍ VĚDA.

Setkali jsme se druhého dne, jak jsme se umluvili, a prohlédli jsme byt v Bakerské ulici, 22, I. B., o němž byl on mluvil při naší schůzce.

Byt ten sestával ze dvojí pohodlné ložnice a z jednoho velikého vzdušného salonu pěkně zařízeného, osvětlovaného dvěma širokými okny.

Byt byl vhodným v každém směru, a činže, byla-li na dvě osoby rozdělena, byla tak mírná, že jsme uzavřeli nájem hned na místě a že jsme byt ihned převzali.

Ještě téhož večera dal jsem tam odnésti své věci z hotelu a druhého dne ráno Holmes následoval mne s několika vaky a tlumoky.

Den neb dva byli jsme z plna zaměstnání vykládáním svých předmětů a co možno nejvhodnějším jich rozestavením.

Potom teprve počali jsme se v bytu řádně usazovati a pozvolna se přizpůsobovati novému okolí.

S Holmesem nebylo nepříjemno žiti.

Byl klidný a zvyků pravidelných.

Zůstával po desáté zřídka kdy vzhůru a obyčejně když jsem se probudil, býval již po snídání, ano i z domu.

Někdy strávil svůj den v lučební laboratoři, někdy v pitevně a někdy tu a tam na dlouhých procházkách, jež zaváděly ho do nejnižších čtvrtí města.

Nikdo nedovedl ho předstihnouti v energii, když zmocnila se ho chuť po práci.

Avšak tu a tam propadl reakci a po celé dny lehal na pohovce v saloně, pronášeje sotva tu a tam slovo a nepohnuv ani svalem od rána do večera.

Za takých dob vídal jsem v očích jeho taký snivý prázdňový výraz, že byl bych ho podezříval, že jest oddán narkotickým prostředkům, kdyby mírnost a prostota celého jeho života nebyly vylučovaly takové mínění.

Týdny mýjely, ale zájem můj pro něj a zvědavost moje, jaký jest vlastně cíl jeho života, postupně vzrůstaly a se prohlubovaly.

Jeho skutečná osobnost a zjev byly dle toho, aby vzbudily pozornost i zcela nahodilého pozorovatele. Co do výšky přesahoval šest stop a byl tak neobyčejně vyzáblý, že zdál se býti ještě vyšším. Oči jeho byly ostré a pronikavé, kromě oněch mezidobí ztrnulosti, o nichž jsem se byl právě zmínil, a jeho ostrý, jestřábí nos dodával celému jeho výrazu ráznosti a rozhodnosti.

Čelisti jeho byly hranaté a silně vyčnívající, jak bývá u lidí odhodlaných.

Ruce jeho byly neustále poskvrněny inkoustem neb lučebninami, ale hmat jeho byl neobyčejně jemný, jak jsem často mohl pozorovati, když zacházel s křehkými, přírodozpyteckými svými nástroji.

Čtenář pokládá mne snad za nenapravitelného povalovače, doznávám-li, jak velice muž ten vzbudil zvědavost moji a jak často snažil jsem se prolomiti mlčelivost, kterou zachovával ve všem, co se ho týkalo.

Dříve však, než pronese o mně soud, budiž připomenuto, jak bezúčelným byl můj život, a jak málo bylo věcí, jež mohly budit moji pozornost.

Zdraví moje zakazovalo mi toulky, leda že by bylo počasí neobyčejně příznivé, a neměl jsem přátel, kteří by mne byli navštěvovali a rušili jednotvárnost mého denního života.

Za těchto okolností uvítal jsem živě tajemství, kteréž vznášelo se kol mého soudruha, a ztrávil jsem mnoho času pokusy, abych je rozluštil.

Na lékaře nestudoval. On sám odpovídaje k otázce mé, potvrdil Stamfordovo mínění v této věci. A nezdá se také, že byl by poslouchal nějaké přednášky, jež byly by mu mohly zjednati nějaký vědecký stupeň, aneb jež byly by mu otevřely bránu do učeného světa. Avšak horlivost jeho pro jistá studia byla pozoruhodná a v mezích mimořádných byly znalosti jeho tak neobyčejně plné a zevrubné, že sledování jich přímo naplnilo mne obdivem. Jistě žádný muž nepracoval by tak krušně a nehleděl by docíliti tak přesných vědomostí, kdyby neměl určitého cíle na zřeteli. Ti, kdo

čtou pro kratochvíli, zřídka kdy vyniknou přesností svých vědomostí.

A žádný člověk neobtěžuje mysl svou podrobnostmi, nemá-li dobrého důvodu, aby tak činil. Nevědomosti Holmesovy byly stejně zvláštní, jako jeho vědomosti.

Ze současné literatury, filosofie a politiky, jak se zdá, neznal ničeho. Když citoval jsem mu jednu Tomáše Carlyla, tázal se přímo naivně, kdo to byl, a co vykonal.

Překvapení moje dosáhlo však vrcholu, když jsem náhodou zvěděl, že nezná Koperníkovy teorie a nic o sluneční soustavě.

Že by tehdy v devatenáctém století - vyskytnuti se mohl člověk, který by nevěděl, že země točí se kol slunce, zdálo se mi tak neobyčejným, že nemohl jsem tomu ani uvěřili.

Holmes děl, vida moje překvapení, s úsměvem:

„Zdá se mi, že se tomu divíte. Nyní však, když to vím, učiním vše možné, bych to opět zapomněl.“

„Byste to zapomněl!“

Jal se vysvětlovati:

„Vidíte, myslívám si vždy, že jest mozek lidský jako podstřeší, i musíte je vyplňovati takovými zásobami, jaké se vám hodí. Pošetilec nabral by tam všeliké chamradí, jak by se mu po ruce ocitlo, tak že by, co by mu bylo prospěšno, vytlačeno bylo aneb aspoň promícháno s množstvím jiných věcí, tak že by stěží měl co prospěšno vždy pohotově. Nuže, chytrý pracovník jest velmi bedliv toho, co si uchystá ve svém podstřeší mozkovém. Nechce tam míti nic kromě svých nástrojů, jež mu pomáhají v jeho díle, těch ovšem má potom bohatý výběr a má je i v dokonalém pořádku. Jest chybou mysliti, že malý ten prostor má pružné stěny a že lze je roztáhnouti libovolně. V důsledku toho všeho nadejde jednou čas, kdy za každý přírůstek vědomostí zapomenete něco, co jste znal dříve. Jest tedy nanejvýše důležité, byste nenahromadil neužitečných věcí, pro něž by prospěšné byly vystrnaděny.“

„Ale sluneční systém,“ zaprotestoval jsem.

„Co u ďábla ten pro mne znamená?“ přerušil mne Holmes netrpělivě. „Vy pravíte, že obíháme kol slunce. Kdybychom obíhali

kol měsíce, nečinilo by to ani za groš většího rozdíl pro mne ni pro účely moje,“

Chtěl jsem se ho již optati, jaké to účely jsou, avšak cosi v jeho chování povědělo mi, že by otázka moje byla mu nevíтана.

Přemítal jsem však o krátkém našem hovoru a snažil jsem se vyvoditi z něho svoje „důsledky“. Bylť mi řekl, že nechce získati nijakých vědomostí, jež by nesouvisely s účely jeho. Musily tedy všechny vědomosti, jichž nabyt, býti jemu prospěšný.

Vypočítal jsem ve vlastní mysli své všechny ty různé obory, o nichž mně již dokázal, že jest neobyčejně dobře do nich zapracován.

Vzal jsem tužku a zaznamenal jsem je.

Musil jsem se bezděčně usmáti tomuto dokumentu svému, když jsem byl s ním hotov.

Zde jest:

Sherlock Holmes – jeho meze duševní

1. Vědomosti z literatury – žádné.
2. „ z filosofie – žádné.
3. „ z hvězdářství – žádné.
4. „ z politiky – malé.
5. „ z botaniky – rozličné. Zná dobře belladonnu, opium a vůbec jedové rostliny a jich výtažky. (Z praktického zahradnictví nezná ničeho.)
6. Vědomosti z geologie – některé praktické, ale obmezené. Rozezná na první pohled různé druhy půdy od sebe. Po vycházkách ukázal mi blátivé skvrnky na spodkách svých a řekl mi dle barvy a stavu jich, v které části Londýna kterých nabyt.
7. Vědomosti z lučby – hluboké.
8. „ z anatomie – přesné, ale nesoustavné.
9. Znalost sensační literatury – nesmírná. Zdá se, že zná každou podrobnost z každé hrozné události, přihodivší se v tomto století.
10. Hraje dobře na housle.
11. Jest velmi zkušeným v zápase na hole, v boxerství i v šermu.
12. Má dobrou, praktickou znalost britských zákonů.

Když dospěl jsem tak daleko ve svém seznamu, hodil jsem jej zoufale do ohně.

„Budu-li moci jen zvědět jinak, kam míří chlapík ten tím, že hledí spojití veškeré dokonalé ty vědomosti a objeviti povolání, pro něž jich potřebuje“ – děl jsem sobě sám – „nebudu potřebovati již, bych se pokoušel takto se toho dovědět.“

Zmínil jsem se svrchu, jak vidím, také o Holmesových schopnostech ve hře na housle. Hra ta byla velmi pozoruhodná, ale výstředního rázu, jako jiné Holmesovy výkony.

Dovedl hráti skladby, i nesnadné skladby, jak vím dobře, neboť na žádost moji zahrál i některé Mendelssohnovy písně i jiné oblíbené skladby. Avšak když byl zanechán sám sobě samému, zřídka kdy oddal se hudbě v pravém slova toho smyslu, a zřídka kdy pokusil se zahráti známou nějakou arii.

Opíraje se večer nazpět o křeslo, přivíral oči a pohrával smyčcem na zdař bůh po strunách houslí, jež si na kolena položil.

Někdy zvuky byly souzvučné a melancholické. Někdy byly fantastické a veselé. Odrážely zajisté jasně myšlenky, jež se ho zmocňovaly, avšak zdaliž hudba napomáhala těmto myšlenkám, aneb zdaliž hra byla prostě výsledkem rozmaru neb fantasie, nemohl jsem rozhodnouti.

Byl bych se bouřil proti těmto sólům, jež vhněla mne do zoufalství, kdyby nebyla bývala obyčejně zakončena tím, že zahrál rychle vždy na to celou řadu oblíbených mých arií, jako malou náhradu za onu zkoušku mé trpělivosti.

Po první týden neměli jsme návštěvníků, i počal jsem již souditi, že můj soudruh neměl přátel právě tak, jako já.

Potom však záhy shledal jsem, že měl mnohé známosti, a to v nejrozličnějších třídách společnosti.

Byl tu zvláště malý, celý sežloutlý mužík s očima tmavýma a s tváří jak krysa, kteréhož představitl mně jakožto pana Lestrada, a který k němu přicházel třikrát neb čtyřikrát za týden.

Jednou z rána navštívila jej mladá dívka, elegantně oblečená, a byla u něho hodinu nebo ještě více.

Totéž odpoledne přišel ošumělý návštěvník se šedým vlasem, vypadající jak židovský vetešník, jenž zdál se býti velice rozčilen, a

hned po něm následovala starší žena se sešlapanými střevíci. Jindy měl staříčkový gentleman s bílými vlasy rozhovor s mým soudruhem, a po druhé zase železniční zřízenec ve své aksamitové uniformě.

Objevilo-li se některé takové individuuum, Holmes vyprosil si obyčejně, bych mu přenechal samotnému salon, a abych se uchýlil do ložnice.

Omlouval se obyčejně, že mně způsobuje tuto nepříjemnost.

„Potřebuji pro své záležitosti dnes této komnaty,“ říkal, „neboť tito lidé jsou mými klienty.“

Opět naskytla se mi příležitost, abych se ho otázel z přímá, a opět jemnocit můj zabránil mi bych nutil cizího muže, aby se mně svěřil. Domníval jsem se v té době, že má nějakou zvláštní příčinu, aby se o věci nezmiňoval, ale on sám brzy rozptýlil myšlenku tu tím, že z přímá bez zvláštního podnětu rozhovořil se o tomto předmětu.

Bylo 4. března; mám dobrou příčinu, zapamatovali si datum to.

Vstal jsem poněkud dříve, nežli obvykle, i shledal jsem, že Sherlock Holmes nebyl hotov ještě se svou snídaní.

Hospodyně byla tak uvyklá mému pozdnímu vstávání, že nebyl pro mne přichystán ještě ani příbor, ani káva připravena.

Nerozumně jsa pohněván, zazvonil jsem a dal jsem úsečně najevo, že čekám.

Potom zvedl jsem svůj časopis se stolu a pokoušel jsem se ukrátiti si jím čas, zatím co soudruh můj pojídal hltavě, ale mlčky obložený svůj chléb.

Hlavička jednoho z článků byla zaškrtnuta tužkou, a já přirozeně přelétl jsem jej svým zrakem.

Název jeho, poněkud přepiatý, zněl: „Kniha života“; v článku děl se pokus, ukázati, jak mnohému bystrý pozorovatel mohl by se naučiti přesným a soustavným zkoumáním všeho, co mu do cesty přijde.

Článek vzbudil mou pozornost pozoruhodnou směsicí přemoudřelosti i nesmyslnosti.

Úsudky článku zdály se mi míti podklad dosti silný, a byly dosti souvislé, avšak konečné závěry zdály se mi za vlasy přitaženy a přepiaty.

Pisatel troufal si poznati z okamžitého výrazu, z jediného škubnutí svalů, aneb z jediného pohledu oka nejnvtnější myšlenky člověka.

Klam, skrývání byly podle něho nemožný před tím, kdo byl vycvičen v pozorování a v analýse.

Závěry jeho byly tak neomylny, jako mnohá tvrzení Euclidova. Tak překvapujícími zdály se býti závěry tyto nezasvěceným, že nežli naučili se postupu, jakýmž on dospěl k závěrům těm, musili ho pokládati za čaroděje. Pisatel pravil:

„Z krůpěje vody může logicky usouditi člověk, běží-li o Atlantický oceán neb o Niagaru, aniž je viděl, aneb aniž je slyšel. Tak jest život velikým řetězem, a jeho povahu lze již poznati, známe-li jeden článek jeho. Jako jiná umění, vědu dedukční analýsy lze si osvojit jedině dlouhým a trpělivým studiem, ale život není dlouhým dost, by smrtelník dosáhl v nich nejvyšší dokonalosti. Dříve, nežli obrátí se zpytatel k morálním a duševním stránkám úkolu, kteréž skýtají největších nesnází, nechť počne tím, že osvojí si jednodušší problémy, nechť setká-li se s některým jiným smrtelníkem, naučí se jediným pohledem poznávati život člověka toho, jeho zaměstnání neb povolání. Třeba zdál se býti výcvik takový chlapeckým, on zostruje pozorovací schopnosti, a naučí kam se dívati a na co se dívati. Z nehtů člověka, z rukávu jeho kabátu, z jeho bot, z kolenou jeho spodků, z mozolů na jeho ukazováčku a palci, z jeho výrazu, z límečku jeho košile – z každé z těchto věcí jasně lze objeviti povolání člověka. Že by pak povolání pozorovatel, spojil-li je všechny v jeden řetěz, chybil v úsudku svém, jest naprosto neuvěřitelné.“

„Jaký to nevyšlovný žvást!“ zvolal jsem, hodiv časopisem na stůl. „Nečetl jsem jakživ v životě takových duševních odpadků!“

„Co jest?“ tázal se Sherlock Holmes. „Ach, míním tento článek,“ děl jsem, usednuv ke snídání a ukázav lžičkou na časopis. „Vidím, že jste jej již četl, an jste ho zaškrtil. Nepopírám, že jest psán svižně. Zlobí mne však přece. Jest to zřejmě pouhé theoretisování nějakého lenocha, nějakého povaleče, jenž pohodlně sedí ve svém křesle a káže všechna hezká tato paradoxní učení v odloučenosti svojí pracovny. Praktického není v tom však za mák. Viděl bych ho rád

vstrčeného do vozu III. třídy na podzemní naší dráze, a slyšeti, co tomu říká, kdyby byl žádán, aby pověděl povolání všech svých spolucestujících. Vsadil bych tisíc proti jedné, že by toho nedovedl.“

Holmes odtušil klidně:

„Prohrál byste. Článek ten psal jsem ostatně já sám.“

„Vy?“

„Ano. Mám smysl pro pozorování i pro odvozování. Theorie, jež jsem tuto vyslovil, a kteréž zdají se vám býti tak chimérické, jsou v pravdě do krajnosti praktické, tak praktické, že od nich závisí příští můj chléb.“

„Jak to?“ tázal jsem se bezděčně. „Nuže, mám vlastní svoje povolání. Myslím, že jsem v něm ve světě samojediným toho druhu. Jsem dobrovolným poradním detektivem, rozumíte-li dobře tomu. Zde v Londýně máme množství státních detektivů a množství soukromých detektivů. Když tito nevědí kudy kam, přicházejí ke mně, a já snažím se uvésti je na pravou stopu. Přednesou mi veškeré okolnosti případu, a já obyčejně jsem s to, bych s pomocí své znalosti historie zločinu případ jim vyjasnil. Jest veliká podobnost mezi zločiny, a znáte-li všechny podrobnosti tisíce z nich, bylo by zvláštní, abyste nemohl rozlušti tisíce a jeden z nich. Lestrade jest detektivem, chvalně známým. A přece při posledním padělatelském případě ocitl se v úplné temnotě, a to přivedlo ho ke mně.“

„A ostatní návštěvy?“

„Nejvíce jich bylo ke mně posláno soukromými detektivními agenturami. Jsou to vesměs lidé, kteří se ocitli v nějaké tísní a přejí si nějakého vyjasnění, Naslouchám jejich vyprávění, oni naslouchají mým poznámkám a já potom seberu do kapsy svou odměnu.“

Odtušil jsem:

„Míníte tím, že můžete vy rozlušti záhadu, kterou nedovedli rozlušti jiní lidé, ačkoliv oni znali každou podrobnost?“

„Tak jest! Mám jaksi často pravé tušení o klíči záhady. Tu a tam naskytne se případ složitější. Potom musím vyraziti ven a podívali se na věci vlastníma očima. Vidíte, že mám celou zásobu vlastních vědomostí, jichž užívám při luštění problému, a kteréž obdivuhodně usnadňují můj úkol. Ona pravidla dedukční vyjádřená v onom článku, kterýž vzbudil vaši nelibost, jsou v praxi pro mne

neocenitelná. Pozorovatelská schopnost jest mně přímo vrozena. Zdál jste se býti překvapen při prvním našem setkání, když jsem vám řekl, že přicházíte z Afganistanu.“

„Někdo vám to nepochybně řekl.“

„Nikterak! Já poznal, že jste z Afganistanu přišel. Dlouhým zvykem a cvikem myšlenky mé tak rychle letěly mou hlavou, že dospěl jsem k závěrku, aniž byl jsem si vědom článků mezi tím. Ale takové články myšlenkového řetězu existovaly. Postup úsudků mých byl tento: „Zde jest pán, lékařského typu a zároveň vzhledu vojenského. Přišel zajisté z krajů tropických, neboť tvář jeho jest temna, ale není to přirozená pleť jeho, neboť zápěstí jeho jest bělostné. Prodělal mnoho útrap i nemoc, neboť vyzáblá tvář jeho jasně to praví. Levé ramě jeho bylo zraněno. Jestíť tato jeho ruka jako dřevěná - drží ji nepřirozeným způsobem. Kdež - v krajinách tropických - mohl anglický, vojenský lékař prodělati mnoho útrap, kdež mohla býti ruka jeho zraněna? Zřejmě v Afganistanu. Celý pochod myšlenkový netrval ani vteřinu. Podotkl jsem tedy, že jste přišel z Afganistanu a vy jste nad tím užasl.“ Dělal jsem usmívaje se:

„Jest to zcela jednoduché, jak to vysvětlujete vy. Připomínáte mi Dupina z novell Edgara Allana Poea. Nemyslíl jsem, že takové osobnosti existují i mimo novelly.“

Sherlock Holmes povstal a zapálil si dýmku.

Po té podotkl:

„Myslíte zajisté, že mi lichotíte, když mne porovnáte s Dupinem. Avšak v mínění mém byl Dupin schopností mnohem nižších. Onen trik, vpadati po čtvrtodinném mlčení do myšlenek přítele poznámkou úžasně případnou jest příliš okázalý, ale i povrchní. Dupin měl jakési analytické nadšení, zajisté; ale nebyl nikterak takový zvláštní zjev, jak jej Poe mínil podati.“

„Četl jste díla Gaboriauova?“ tázal jsem se. „Hoví Lecoq vaší ideí o detektivu?“

Sherlock Holmes pokrčil posměšně nosem a děl hlasem skoro hněvivým:

„Lecoq byl mizerný hudlař. Jediná vlastnost jeho vyžadovala uznání: jeho energie. Ale mně bylo při četbě Gaboriauovy knihy až nevolno. Běželo o to, zjistiti totožnost neznámého vězně. Byl bych

tak učinil ve čtyřiaadvaceti hodinách. Lecoq potřeboval na to šest měsíců či více. Člověk aby napsal zvláštní knihu pro detektivy, by naučil je, čemu mají se vyhýbati.“

Byl jsem skorém rozhořčen tím, že mluvil tak velkopanským tónem o dvou postavách, jež mně byly milý.

Přikročil jsem k oknu a díval jsem se do živé ulice.

V duchu jsem si děl:

„Člověk tento snad jest velmi chytrým, ale jest jistě i velmi domýšlivým.“

Holmes však pokračoval rozmrzele: „V našich dobách není věru již ani zločinů ani zločincův. Co jest to plátno, přinese-li si člověk mozek pro naše povolání? Vím, že mám cosi v sobě, co by mohlo učiniti jméno mé slavným. Nebylo ještě muže, který byl by k odhalování zločinů přinesl takovou zásobu vědomostí a takové nadání vrozené jako já. A výsledek? Není vlastně ani zločinů, jež by se odhalovati musily, nanejvýše běží o několik hudlařských lotrovin s pohnutkami tak průhlednými, že prohlédnou je dokonce i na ředitelství policejním.“

Byl jsem napořád ještě rozmrzen přepjatým slohem tohoto rozhovoru. Myslil jsem proto, že jest nejlépe změnit rozhovor.

„Věděl bych věru rád, co chce tento člověk,“ tázal jsem se, ukázav na statného, všedně oblečeného muže, kterýž přecházel pomalu po druhé straně ulice, dívaje se dychtivě po číslech.

Měl velikou modrou obálku v ruce, a nesl zřejmě nějaký dopis.

Holmes prohodil:

„Míníte zajisté onoho pensionovaného námořnického sergeanta?“

„Toť opět chlubitost a chvástání,“ pomyslil jsem si v duchu.

„Holmes ví dobře, že nemohu kontrolovati jeho tvrzení.“

Sotva myšlenka ta probleskla mou hlavou, muž, na nějž jsme se dívali, zahlédl číslo našich dveří a již kvapil napříč přes ulici.

Slyšeli jsme silné zabušení na dveře, dutý hlas dole a těžké kroky po schodech.

„Pro pana Sherlocka Holmesa,“ pravil, vkročiv do pokoje a doručiv dopis mému příteli.

Tuto byla příležitost vyvésti mého přítele z domýšlivosti.

Tázal jsem se příchozího nejroztomilejším hlasem:

„Smím se vás, můj milý, tázati, jaké jest vaše zaměstnání?“

Odtušil nevrle:

„Posluha, pane! Uniformy nenosím, protože jest ve správce.“

„A býval jste?“ tázal jsem se s lehkým, zlomyslným pohledem na mého soudruha.

„Sergeantem v královské námořní pěchotě, pane!“

Srazil paty dohromady, zvedl ruku na pozdrav a odešel.

III. TAJEMSTVÍ SADŮ LAURISTONSKÝCH.

Doznávám, že jsem byl značně překvapen tímto novým důkazem praktické stránky soudruhových teorií.

Vážnost moje pro jeho analytické schopnosti značně vzrostla.

Zůstalo však v mé mysli ještě skryto podezření, že celá věc byla epizodou předem nastrojenou, abych byl uveden v úžas, ačkoliv vymykalo se mému pochopení, jaký po čertech byl by účel toho, mne oklamati.

Když jsem se podíval na Holmesa, dočetl právě dopis a oči jeho nabyly onoho prázdného bezlesklého výrazu, kterýž svědčil o jeho duševním zahloubání.

„Jak u ďábla jste to odvodil?“ tázal jsem se. „Odvodil? Co?“ odušil Holmes, jakoby nechtěl rozuměti.

„Že muž ten jest námořním sergeantem na pensi.“

„Nemám čas k žertům,“ odvětil soudruh prudce.

Potom dodal však s úsměvem:

„Promiňte mé nevlídnosti. Přerušil jste nit mých myšlenek, ale snad jest tomu tak dobře. Nejste skutečně schopen poznati, že muž ten jest námořním sergeantem?“

„Ne, opravdu ne!“

„Bylo snáze poznati to, nežli vysvětliti, jak jsem to poznal. Kdybyste byl požádán, abyste dokázal, že dva a dva jsou čtyři, bylo by to pro vás snad dost nesnadno, a přece jste si tím jist. I přes ulici mohl jsem viděti, velikou modrou kotvu vtetovanou na hřbetu jeho ruky. To ukazovalo na moře. Měl při tom vojenské držení těla a licousy přímo podle předpisu. To svědčilo o námořnictvu. Jevil jistě sebevědomí, a jistý velitelský ráz. Musil jste pozorovati sám způsob, jakým držel svou hlavu, a jakým mával svou holí. Usedlý, ctíhodný to muž, prostředního věku – podle tváře, vesměs to fakta, kteráž musila vzbuditi ve mně mínění, že byl sergeantem.“

„Toť podivuhodné!“ zvolal jsem.

„Toť zcela všední,“ děl Holmes, ačkoliv soudil jsem z jeho výrazu, že mu můj obdiv a moje překvapení lichotí. „Řekl jsem vám

před chvílí, že není již nijakých zločinců, ale zdá se, že jsem se mylil – podívejte se na toto.“

Hodil mi list, kterýž posluha přinesl.

„Jakže?“ zvolal jsem, když jsem na list pohlédl, „to‘ strašlivé!“

„Zdá se skutečně, že se to vymyká všedním případům. Nechtěl byste mi list ten ještě jednou přečísti nahlas?“

Dopis zněl takto:

„Drahý můj Sherlocku Holmese!

„Zlá věc přihodila se dnes v čísle 3. v Lauristonských sadech na Brixantské třídě. Dnes v noci o 2. hodině jeden z našich mužů, nalézaje se na obhlídce, viděl tam světlo, a jelikož dům byl prázdný, soudil hned, že se tam děje něco nepravého. Nalezl dveře otevřeny a v průčelní síni, kde není nábytku, našel tělo jakéhosi muže, dobře oblečeného. V jeho kapse shledal lístek se jménem: „Enoch J. Drebber, Cleveland, Ohio, Spojené Státy Severoamerické.“ Neudala se žádná loupež, aniž zřejmě bylo vůbec, jakým způsobem smrt muže toho stihla. V komnatě jsou stopy krvavé, ale na těle muže není ran. Nevíme též, jak muž ten dostal se do prázdného domu. Celá afféra jest vůbec způsobilá vyvolati v mysli jen zmatek.“

„Můžete-li přijíti před dvanáctou hodinou, naleznete mne tam. Zanechal jsem všechno v statu quo, dokud Vy se nerozhodnete. Nebude-li Vám možno přijíti, napíši Vám zevrubněji podrobnosti, i budu pokládati za velikou ochotu od Vás, vyslovíte-li mi svoje mínění.

Váš oddaný

Tobiáš Gregson.“

„Gregson jest z nejčilejších detektivů z policejního ředitelství. On a Lestrade jsou metlou všech zlosynů. Jsou oba čiperní a energičtí, ale přece jen prostředků všedních – až hanba všedních. A každý z nich má své koníčky. Jsou žárliví na sebe, jako dvě krásky. Bude to švanda, je-li svěřeno oběma vyšetřování onoho případu.“

Divil jsem se klidu, s jakým on zprávu tu přijal.

„Jistě, nelze ztráceti ani okamžiku!“ zvolal jsem. „Sejdu dolů a objednám pro vás povoz.“

„Nejsem si jist, zdaliž mám vůbec jeti. Jsem nenapravitelný lenoch, jakýž kdy chodil po této zemi – to jest, když mne lenošení zachvátí, neboť někdy dovedu býti i dosti čilým.“

„Vždyť jest to přece příležitost, po jakéž jste toužil.“

„Můj milý, co však mám z toho? Když i rozluštím záhadu, můžete býti jist, že Gregson, Lestrade a společně osvojí si všechnu zásluhu. To jest tím, že já jsem osoba neúřední.“

„Ale vždyť on vás požádal, abyste mu pomohl?“

„Ano. On ví, že jsem schopnější než on, a přiznává mi to. Avšak raději dal by si uříznouti jazyk, než aby to přiznal třetí osobě. Nicméně podívejme se tam. Budu jednat na vlastní vrub. Vysměji se jim alespoň, když nic jiného. Pojdme!“

Přehodil si svrchník a pospíchal, aby již byl venku – důkaz to, že náhlý záchvat energie vymanil jej z jeho apatie.

„Vezměte klobouk!“ pravil.

„Přejete si, abych šel s vámi?“

„Ano, nemáte-li nic lepšího na práci.“

Minutku na to seděli jsme oba v drožce a ujížděli o překot k Brixtonské třídě.

Bylo mlhavé, zamračené jitro a tmavohnědý závoj zdál se vznášeti se nad vrcholy domů, vypadáje jako odraz blátivého roucha ulic dole pod ním.

Soudruh můj byl v nejlepší náladě a klábosil o houslích kremonských a o různosti mezi stradivárkami a amatkami.

Já sám byl tichý, neboť počasí chmurné a trudný případ, do něhož jsme byli zapleteni, tísnil mou mysl.

Na konec pravil jsem, přerušiv Holmesovy muzikální rozbory:

„Nezdá se, že byste příliš přemýšlel o případu vám svěřeném.“
Odušil:

„Nevím o něm ještě nic určitého. Jest hlavní chybou, uvažovali dříve, nežli veškeré okolnosti jsou známy. Mate to úsudek.“

„Brzy budete známi všechny okolnosti,“ pravil jsem, ukazuje prstem do předu. Tamo jest Brixtonská třída, a nemýlím-li se, onen dům jest to.“

„Tak jest. Zastavte, drožkáři, zastavte!“ Byli jsme ještě asi sto yardů neb více vzdáleni od domu, avšak Holmes naléhal na to, abychom vystoupili, i dokončili jsme tudíž pěšky svou cestu.

Číslo 3 v Lauristonské zahradě skýtalo zlověstný, ano hrozivý vzhled.

Byl to jeden ze čtyř domů, kteréž stály poněkud do zadu do ulice, a z nichž dva byly obydleny, dva byly prázdné.

Tyto poslední dva zely před námi s trojí řadou prázdných, smutných oken, jež byly pusté a bez ozdob, krom toho, že tu a tam lístek „k pronajmutí“ zasvítil jako bělmo na zakalené ploše.

Malá zahrada, porostlá rozptýlenými výhonky uschlých rostlin, dělila každý z obou domů od ulice, a byla rozdělena úzkou stezkou zažloutlé barvy, jež sestávala zřejmě ze směsice bláta a oblázků.

Všude bylo mokro, neboť po celou noc bylo pršelo.

Zahrada byla vroubena zídou z cihel, vysokou tři stopy, a zakončenou nahoře dřevěnými, špičatými latěmi. O zídou tu opíral se statný policejní strážník, obklopený malým hloučkem zevlounů, kteří napínali šíje a namáhali oči v marné naději, aby zahlédli něco z toho, co se děje uvnitř.

Myslil jsem si, že Holmes vrazí ihned do domu, a okamžitě se vášnivě zabere do zkoumání tajemství. Ale zdálo se, že není ničeho tak dalek, jako toho.

S výrazem lhostejnosti, kteráž chvílemi zdála se mi hraničiti na affektovanost, ploužil se soudruh můj po chodníku ulice a díval se jakoby bezúčelně na zemi, na oblohu, na protější domy, i na řadu latěk.

Když končil tuto na pohled ledabylou obhlídku, dal se pomalu na stezku, aneb lépe, vkročil na pruh trávy, vroubící stezku tu a upíraje oči své k zemi.

Dvakrát stanul, a jednou viděl jsem ho usmívati se a slyšel jsem, jak vykřikl uspokojením.

Bylo mnoho stop na mokré jílové půdě, avšak, jelikož strážníci dříve přecházeli sem a tam, nebylo možno pochopiti, jak by soudruh můj chtěl něco z nich zvědět.

Avšak jeho schopnost, rychle vše postihovati byla očividná, takže nemohl jsem pochybovati již, že vidí mnoho, co mně zůstává skryto.

U dveří domu setkali jsme se s mužem vysoké postavy, bělostné tváře a s vlasem jak len, kterýž, drže zápisník v ruce, kvapil nám vstříc a stíkl vroucně ruku mému soudruhovi.

„Jest to opravdu hezké od vás, že jste přišel,“ pravil. „Nechal jsem všechno nedotknuto, až přijdete.“

„Kromě tohoto,“ odpověděl můj přítel, ukázav na stezku. „Kdyby stádo buvolů bylo přeběhlo tudy, nebyla by půda více rozšlapána. Není pochyby, Gregson, že jste učinil si vlastní své závěrky dříve, nežli jste to dovolil?“

Detektiv odtušil vyhýbavě:

„Měl jsem co činiti přespříliš uvnitř domu. Kolega můj, pan Lestrade, jest zde. Spoléhal jsem se na něj, že dá on zde pozor.“

Holmes podíval se na mne a pozvedl úsměšně své obrví.

Pravil však:

„Jdou-li po stopách dva tací muži jako vy a Lestrade, nezbývá zde pro třetího mnoho již hledati.“

Gregson mnul si ruce sebevědomě.

„Myslím, že jsme vykonali, co jsme vykonati mohli,“ odpověděl. „Jest to však případ zcela neobyčejný, a vím, jakou zálibu máte pro takové případy.“

„Nepřijeli jste sem v drožce?“ tázal se Sherlock Holmes.

„Nikoliv, pane!“

„Ani Lestrade?“

„Pojďme tedy a podívejme se na dokumenty.“

S touto na pohled nesouvisící poznámkou Holmes vešel do domu sledován Gregsonem, jehož tvář jasně jevila údiv jeho.

Krátká chodba s podlahou z holých prken a zaprášená vedla do kuchyně a do vedlejších místností.

Dvojí dveře otvíraly se na právo a na levo.

Jedny z nich byly zřejmě uzavřeny již po mnoho týdnů. Druhé vedly do jídelny, ve kteréž se právě tajuplná afféra udála.

Sherlock Holmes vešel do vnitř s oním mocným rozechvěním, kteréž vyvolává přítomnost smrti.

Byla to široká, čtverhranná komnata, kteráž zdála se býti tím větší při nedostatku všeho nábytku.

Lesklý, ale hrubý čaloun zdobil stěny, jevil však místy skvrny od plísně, a tu a tam veliké jeho pruhy odlouply se a visely dolů, odkrývajíce žlutou za nimi omítku.

Naproti dveřím byl krásný krb se římsou z napodobeného bílého mramoru.

V jednom koutě tkvěl zbytek svíčky z červeného vosku.

Jediné okno bylo tak zašpiněno, že světlo vnikalo dovnitř jenom matně a nejisté, dodávajíc všemu kalného odstínu, kterýž byl sesilován ještě více silnou vrstvou prachu, kteráž pokrývala celý byt.

Všechny tyto podrobnosti zpozorovali jsme až později. Té chvíle moje pozornost byla upoutána na jedinou chmurnou nepohnutou postavu, kteráž ležela natažena na podlaze, zírājíc s očima prázdňými, nevidoucíma ke stropu vybledlých barev.

Byl to muž asi třiačtyřicetiletý neb čtyřiačtyřicetiletý, prostřední postavy, širokých ramen, s kadeřavým, černým vlasem a s krátkým, ježatým vousem.

Oblečen byl v těžký, soukenný kabát a vestu, ve světlé spodky a límec i manžety beze skvrny.

Cylindr pěkný a leskle vykartáčovaný ležel na zemi vedle něho. ruce jeho byly zařaty, paže jeho od těla odtaženy a nohy skrčeny, tak jakoby jeho smrtelný zápas byl býval velmi krutý.

Na stuhlé tváři jeho tkvěl výraz hrůzy, a jak se mi zdálo, i záště v té míře, jak jsem to nevídal nikdy na lidské tváři.

Zlé, strašlivé zkřivení tváře, sdružené s nízkým čelem s tupým nosem a vyčnívajícím čelistí, dodávalo muži tomu jakéhosi opičího vzezření, kteréž sesíleno bylo ještě zkroucenou, nepřirozenou jeho polohou.

Viděl jsem smrt v mnohých tvarech, avšak nezjevila se mi nikdy v strašlivějším vzhledu nežli v tomto tmavém, chmurném obydlí, kteréž vedlo na jednu z hlavních tepen předměstských částí Londýna.

Lestrade, vyzáblý jako vždy, a jako nitka stál ve dveřích, a pozdravil mého soudruha i mne. Prohodil ihned:

„Tento případ způsobí hodně hluku, pane, překonává všechno, co jsem kdy viděl. A já věru nejsem včerejší.“

Gregson se ozval: „A není nijakého klíče k záhadě.“

„Nijakého,“ souhlasil Lestrade. Holmes přikročil k tělu, a pokleknuv, zkoumal je bedlivě.

„Jste jisti, že není opravdu žádné rány na něm?“ tázal se, ukazuje k četným skvrnám a kalužím krve kolem dokola.

„Naprosto jisti!“ zvolali oba detektivové.

„Potom ovšem krev tato náleží druhé osobě – nepochybně vrahu, ač-li byla tu spáchána vražda. Připomíná mi to okolnosti, souvisící se skonem Van Jausenovým v Utrechtu r. 1834. Je vám znám případ ten, Gregsone?“

„Ne, pane.“

„Měl byste si o něm něco přečísti, skutečně byste měl. Nic nového není pod sluncem. Vše už bylo někdy dříve.“

An mluvil, prsty jeho hbitě sunuly se po mrtvém těle rychle sem a tam, hmatajíce, tisknouce, šat rozepínajíce a bádajíce, kdežto zrak jeho nabyl opět onoho výrazu, jakoby kamsi do daleka se upírajícího, ježž jsem byl už u něho pozoroval. Tak rychle byla prohlídka tato vykonána, že sotva kdo byl by mohl stopovati přesnost a zevrubnost, s jakou byla prováděna.

Posléze přičichl ke rtům mrtvého muže a potom podíval se na podešve jeho kožených botek.

„Nebylo s ním opravdu hnuto?“ otázal se.

„Nic víc, nežli bylo nutno, abychom ho my prohlédnouti mohli.“

„Můžete ho nyní odnésti do umrlčí komory,“ řekl Holmes, „nevím, co by se mohlo z těla jeho ještě poznati.“

Gregson měl truhlu a čtyři muže po ruce.

Na jeho zavolání vstoupili do komnaty.

Muž byl zvednut a vynesena.

Když jej zvedali, jakýsi prstýnek padnuv na zemi, zazvonil, a zakutálel se po podlaze.

Lestrade zvedl jej a zadíval se naň tajuplným pohledem.

A zvolal:

„Byla tu žena! Jest to ženský snubní prsten.“

Řka to, držel jej na dlani.

Seskupili jsme se všichni kolem něho a dívali jsme se na něj.

Nemohlo býti pochyby, že tento kroužek z ryzího zlata zdobíval někdy prst nevěstin. Gregson se ozval:

„To komplikuje věc. A Bůh ví, byla komplikována již dost před tím!“

Holmes namítl:

„Nemyslíte, že to věc spíše zjednodušuje? Z pouhého dívání se na prsten nevíme nic. Co jste našli v kapsách?“

„Máme to všechno zde,“ pravil Gregson, ukázav na malou hromádku předmětů na jednom dolním stupínku schodů.

„Zlaté hodinky č. 97163 od Barranda v Londýně, zlatý řetěz Albertova vzorku, velmi těžký a solidně pracovaný. Zlatý prsten s odznakem zednářským. Zlatá jehlice – buldočí hlava s rubíny místo očí. Pouzdro z ruské kůže na navštívenky, navštívenky se jménem „Enoch J. Drebbler z Clevelandu,“ což souhlasí s monogramem E. J. D. na prádle. Žádná tobolka, avšak peníze volně v kapsách obnosem sedmi liber třinácti shillingů. Kapesní vydání Boccacciova „Dekameronu“ se jménem Josef Stangerson na prvním listu. Dva listy – jeden s adresou na E. J. Drebblera, a jeden na Josefa Stangersona.“

„A na jakou adresu?“

„Na Americkou Banku na Strandu, kdež měly zůstatí ležeti, až by byly vyzvednuty. Oba jsou od plavební společnosti Guionovy, a týkají se plavby jejich lodí z Liverpoolu. Jest jisto, že nešťastný muž ten chystal se vrátiti se do New Yorku.“

„Pátral jste po onom muži Stangersonu?“

Gregson děl:

„Ovšem jsem tak ihned učinil. Poslal jsem návštějí do všech listů, a jeden z mých lidí odebral se do Americké Banky, ale ještě se nevrátil.“

„Telegrafoval jste do Clevelandu?“

„Ano, dnes ráno.“

„Jak jste stylisoval svůj dotaz?“

„Vypočetli jsme všechny okolnosti a dodali, že bychom byli povděční za každou informaci, jež by nám mohla prospěti.“

„Nevyžádal jste si zpráv o určitém bodu, který zdál by se vám býti neobyčejným?“

„Žádal jsem za zprávy o Stangersonovi vůbec.“

„Nic více? Nevidíte žádné okolnosti, od níž zdá se celý případ záviseti? Budete opět telegrafovati?“

„Řekl, jsem všechno, co jsem měl říci,“ odušil Gregson uraženým hlasem.

Holmes usmál se sám pro sebe, ale zdálo se, že chce pronést nějakou poznámku, když tu Lestrade, jenž zůstal v síni, zatím co my na chodbě vedli tento rozhovor, objevil se opět na scéně, mna si ruce spokojeně a okázale.

Pravil:

„Pane Gregsone, učinil jsem právě objev nanejvýše důležitý a který byl by býval přehlédnut, kdybych nebyl býval stěny bedlivě prohlédl.“

Oči mužička toho zajiskřily se, an mluvil, i bylo zřejmo, že jest zachvácen nejvyšším, ač tlumeným radostným rozčilením nad tím, že objevil nějaký vroubek proti svému kolegovi.

„Pojďte sem,“ pravil, odkvapiv do komnaty, kdež ovzduší zdálo se býti příjemnější od té doby, kdy příšerný její obyvatel byl odešel.

„A teď postavte se sem!“

Rozžehl sirku o svoji botu a přidržel ji ke stěně. „Podívejte se sem,“ pravil vítězoslavně.

Podotkl jsem již, že papír byl místy se stěn odpadalý. V tomto pak koutě komnaty odloupla se ho zvláště veliká čtverhranná část, takže bylo tu viděti hrubou omítku.

Na holém místě tom načmárnuto bylo krvavými písmeny jediné slovo:

RACHE

Detektiv zvolal hlasem vyvolavače, stojícího před boudou s všelikými divy světa:

„Co o tom soudíte? Bylo to přehlédnuto, poněvadž nápis se nalézal v nejtemnějším koutě komnaty a nikoho nenapadlo se tam podívati. Vrah, aneb vražedkyně napsala to vlastní krví. Podívejte se, zde jest ještě stopa krve, jak kapala po zdi. To vylučuje myšlenku na sebevraždu. A proč byl tento kout vyvolen pro onen nápis? Povím vám i to. Podívejte se na tuto svíčku na římse krbu. Byla rozsvícena v oné době, a když byla rozsvícena, bylo zde nejsvětější místo stěny.“

Rozžehl sirku o svoji botu a přidržel ji ke stěně...

„A co znamená věc ta teď, když jste nápis našel?“ tázal se Gregson pohrdlivě.

„Co to znamená? To znamená, že pisatel chtěl napsat ženské jméno „Rachel“, avšak že byl vyrušen dříve, nežli mohl to dokončit. Vzpomeňte si na má slova, až případ bude vyjasněn, shledáte, že žena jménem Rachel měla s případem tím co činit. Není tu nic k smíchu, pane Sherlocku Holmese. Jste jistě čiperným a moudrým, ale když jeden cestu razí, druhému se jde už snáze za ním.“

„Prosím o prominutí,“ děl můj soudruh, kterýž, propuknuv ve smích, mužika pobouřil.

„Máte zajisté zásluhu, že jste první objevil tuto věc, a jak jste řekl, všechno nasvědčuje tomu, že nápis napsán byl druhým účastníkem tajuplné noční afféry. Neměl jsem však ještě čas, prozkoumat tuto komnatu, avšak učiním tak nyní s dovolením vaším.“

Řka to, vytáhl rychle z kapsy měřítko a na stuze veliké, okrouhlé, znamenité zvětšovací sklo.

S dvěma těmito nástroji přecházel komnatou, někdy se stavě, jindy poklekaje, a jednou položil se i na břich s tváří k zemi.

Byl tak zcela zaujat svým úkolem, že se zdálo, že zapomněl zcela na moji přítomnost, neboť řehtal se a hovořil sám k sobě po celou tu dobu neustále, pronášeje výkřiky, vzdychaje a hvízdaje a mluvě k sobě slova povzbuzení a naděje.

Tak, jak jsem se díval na něj, podoban byl rozhodně čistokrevnému, dobře vycvičenému jezevčíku, když pobíhá v před a v zad houštinou, kňuče v dychtivosti své, až objeví opět ztracenou stopu.

Po dvacet minut či déle pokračoval v pátrání svém, měře co nejbledivěji vzdálenost mezi stopami, kteréž zůstávaly pro mne naprosto neviditelné, a někdy přikládal měřítko své ke stěnám způsobem pro mne stejně nepochopitelným.

„Říká se, že duch má nevyčerpatelnou způsobnost pro práci, na níž mu záleží,“ prohodil s úsměvem. „Jest to smělá definice, ale na detektivní dílo se hodí.“

Gregson a Lestrade sledovali výkony svého soudruha amateura se značnou zvědavostí a trochu i s pohrdlivostí.

Nepochybně nedovedli oceniti fakt, kterýž já počal jsem si již uvědomovati, že nejmenší výkony Holmesovy byly namířeny k určitému praktickému cíli.

Oba otázali se:

„Co soudíte o všem, pane?“

„Připravil bych vás o zásluhu rozluštění záhady, kdybych si troufal vám k němu dopomoci,“ odušil přítel můj. „Konáte úkol svůj tak dobře, že bylo by škoda, kdyby se vám někdo měl do věci míchat.“

Hlas jeho zněl při tom sarkasticky. Po té dodal: „Povíte mi, jak vaše pátrání postupuje. Bude mne potom těšiti, kdybych vám mohl něčím prospěti. Zatím přál bych si promluvit se strážníkem, kterýž našel tělo. Můžete mi pověděti jeho jméno i adresu?“

Lestrade podíval se do svého zápisníku a pravil:

„Jmenuje se Jan Rance. Není teď ve službě. Najdete ho v čísle 46 ve dvoře Audleyově, Kennington Park Cate.“

Holmes zaznamenal si adresu.

„Pojďte, doktore,“ pravil potom. „Půjdeme a podíváme se k němu.“

Po té pokračoval, obrátiv se k oběma detektivům:

„Stala se zde vražda, a vrahem byl muž. Byl vyšší nežli šest stop, byl v květu života, měl na svoji výšku poměrně malé nohy, na nohou boty hrubého tvaru, nikoli špičaté, a kouřil trichinopolský doutník. Přijel sem s obětí svou v drožce, do které byl zapražena jeden kůň, jenž měl tři staré podkovy a jednu novou na přední noze. Nepochybně vrah byl kvetoucí tváře a nehty na prstech pravé jeho ruky byly velmi dlouhé. Jest to nemnoho známek o jeho osobnosti, ale snad vám prospějí.“

Lestrade a Gregson podívali se navzájem na sebe s nedůvěřivým úsměvem.

První se tázal:

„Byl-li muž zavražděn, jak se to stalo?“

„Jedeme,“ odušil Holmes úsečně, a zamířil ke dveřím. Obrátiv se však v nich, dodal:

„Jednu ještě věc, Lestrade: Rache jest německý výraz pro „pomstu“, neztrácejte tedy času sháněním se po nějaké Rachelce.“

Vystřeliv si takto, opustil své soudruhy, kteří zůstali v komnatě s otevřenými ústy.

IV. CO VYPRAVUJE JAN RANCE.

Byla jedna hodina, když jsme opustili dům č. 3 v sadech Laurestonských. Holmes dovedl mne k nejbližšímu telegrafnímu úřadu, odkudž odeslal dlouhý telegram.

Potom najmul drožku a nařídil, aby nás dovezla na adresu, kterouž nám dal Lestrade. Potom prohodil:

„Nic není nad to, jako když člověk shlédne okolnosti případu z první ruky. V duchu jest mně případ již v pravdě jasným, avšak, nevadí, zvíme-li, co lze ještě vyzvěti.

„Naplňujete mne úžasem, Holmese,“ děl jsem. „Nejste si jistě bezpečeni všemi podrobnostmi, jak jste je byl uvedl.“

Holmes odušil:

„Naopak, mýlka není tu možná. První věc, kterou jsem pozoroval při svém příchodu, byla, že drožka zanechala dvoje koleje různého rázu. Nuže, po celý týden až do minulé noci nepršelo, a kola, kteráž zanechala tak hluboké koleje, musila sem přijeti tudíž minulé noci. Byly tam i stopy podkov, a jelikož zářez jedné podkovy byl jasnější nežli ostatních tří, bylo jasno, že jedna podkova byla nová. Jelikož drožka byla zde na to teprv, když déšť počal a nikoliv teprve v hodinách ranních – v poslední příčině mám údaj Gregsonův, sleduje z toho, že musila zde býti v noci a tudíž že přivezla obě osoby tyto do domu.“

„To zdá se býti dosti jednoduché,“ pravil jsem. „Avšak jak jste zvěděl mužovu výšku?“

„Výška muže v devíti případech z desíti závisí od délky jeho stopy. Jest to dost jednoduchý výpočet, avšak bylo by zbytečno, abych vás trápil v tomto případě čísly. Znal jsem délku stopy muže toho z jílu z věncí i z prachu uvnitř síně. Avšak nemusil jsem se ani počítati s tím. Píše-li totiž nějaký muž na stěnu, vede jej pouhý pud k tomu, aby psal nad úroveň očí svých. Nuže, nápis byl právě šest stop nad podlahou. To vše tedy bylo pravou hříčkou, pravou dětskou hříčkou.“

„A jeho věk?“ tázal jsem se.

„Nuže, může-li muž některý rozkročiti se čtyři a půl stopy bez nejmenší námahy, nemůže zajisté býti vyžilým, svadlým a sežloutlým člověkem. Takovou však byla šířka kaluže na zahradní cestě, kterou zřejmě on překročil. Kožené botky obešly kaluž a boty se širokými špičkami ji překročily. V tom všem přece není žádného tajemství. Užívám prostě při zjevech obyčejného života několik oněch pokynů pro pozorování a dedukci, za něž přimlouval jsem se v onom článku. Jest něco, co se vám v tvrzeních mých ještě jevílo podivným?“

„Dlouhé nehty a trichinopollský doutník,“ odtušil jsem.

„Nápis na stěně napsán byl ukazováčkem mužským, smočeným do krve. Lupou svojí zpozoroval jsem, že na omítce bylo při tom rychle škrábnuto, což by jistě nebylo se stalo, kdyby nehet muže toho byl ostříhán. Sebral jsem trochu popela, rozsypaného na zemi – byl temné barvy a pýrnatý – a takový popel pochází od doutníků, robených v Trichinopoli. Konal jsem zvláštní studia o popelu doutníkovém, a dokonce napsal jsem i monografii o předmětu tom. Lichotím si, že dovedu rozeznati na ráz popel každého známého druhu doutníku neb tabáku. A právě znalostí takových podrobností rozeznává se obratný detektiv od typu Gregsonova a Lestrada.“

„A což kvetoucí tvář?“ tázal jsem se.

„Ach, to bylo více jen tak troufale vystřeleno, ačkoliv nepochybují, že trefil jsem i tu na pravé. Ale nesmíte se mne tázati na to v nynějším stavu afféry.“

Přešel jsem si rukou čelo a prohodil jsem:

„V hlavě mé přímo to víří. Čím více myslím na to, tím tajuplnější jeví se mi věc. Jak přišli tito dva mužové – ač-li to byli dva mužové – do prázdného domu? Co se stalo s drožkářem, který je vezl? Jak mohl jeden muž donutiti druhého, aby požil jedu? Odkud byla krev? Jaký byl účel vraha, když neběželo o loupež? Jak dostal se tam prsten ženin? A především, proč druhý muž napsal německé slovo „Rache“ dříve, nežli se vzdálil? Přiznávám, že nevidím nijaké možnosti, aby fakta ta uvedena byla v souhlas.“

Soudruh usmál se a přisvědčil.

„Shrnujete úsečně, ale dobře nesnáze situace. Jest mnoho ještě temného v afféře té, ačkoliv jádro její jest mi již jasné. Pokud se týče

objevu nebohého Lestrada, byl to jen pouhý uskok, aby uvedena byla policie na nepravou stopu, i aby bylo podezření uvaleno na socialism a tajné společnosti. Vražda nebyla vykonána Němcem. Slovo napsáno bylo, povšiml-li jste si, švabachem. Nuže, skutečný Němec píše nyní skoro veskrze latinkou, takže můžeme říci, že nápis nebyl psán Němcem, nýbrž neobratným napodobitelem jeho, kterýž udělal více než třeba. Byla to pouhá lest, aby vyšetřování svedeno bylo do nepravých kolejí. Nemohu vám však nyní více o případu říci, doktore! Víte, že kouzelník nebudí již pozornosti, jakmile vyložil své triky; a kdybych pověděl vám více o metodě své práce, dospěl byste na konec k názorům, že jsem vlastně jen zcela obyčejným člověkem.“

Odpověděl jsem:

„Tak nikdy souditi nebudu, neboť přiblížil jste detektivní umění tak blízko k vědě exaktní, jak jen vůbec blízko jí přivedeno býti mohlo.“

Můj soudruh zarděl se radostí při mých slovech a při vážném způsobu, jakým byla pronesena.

Podotkl jsem již, že byl velmi citlivým, zalichotilo-li se jeho umění, jako dívka bývá citlivou, zalichotilo-li se její krásě.

„Musím vám povědět ještě jinou věc. Kožené boty a boty se širokými špičkami přijely v téže drožce a kráčely pospolu po stezce tak přátelsky, jak jen možno. Podle všeho oba lidé šli ruku v ruce. Když ocitli se uvnitř, přecházeli sem a tam, aneb lépe řečeno, patentní kožené botky stály, botky se širokými špičkami přecházely sem a tam.“

„Mohl jsem čisti vše to z prachu, a mohl jsem čisti také, že když on přecházel, stával se stále rozčilenějším. To dokazuje stále širší jeho rozkročení. Mluvil napořád, a vmlouval se do stále větší zuřivosti. Potom tragedie nadešla. Řekl jsem vám nyní všechno, co vím sám, neboť ostatek jest pouhý předpoklad a domněnka. Máme však dobrý základ pro další práci, základ, z něhož můžeme vyjiti. Musíme si však pospíšiti, neboť přeju si jiti na koncert, abych slyšel proslulého Normana.“ – Hovor tento veden byl zatím, co drožka naše ujížděla dlouhou řadou špinavých ulic a hrozných uliček příčních.

V nejšpinavější a v nejhroznější z nich drožkář náš náhle zastavil.

„Tamhle jest Audleyův dvůr,“ pravil, ukázav k úzké mezeře, mezi dlouhou řadou všedních, cihlových stěn. „Najdete mne zde, až se vrátíte.“ Audleyův dvůr nebyl vábivým místem. Uzká chodba vedla nás do čtverhranu, dlážděného dlaždicemi, kol něhož rozkládaly se špinavé byty.

Prodrali jsme se mezi skupinou rovněž špinavých dětí, a mezi řadami vybledlého, rozvěšeného prádla, až jsme přibyli k číslu 46., ke dveřím, kteréž ozdobeny byly úzkým pruhem mosaze, na němž vryto bylo jméno „Rance“.

Na dotaz svůj zvěděli jsme, že strážník jest v posteli, i byli jsme uvedeni do malé přední jizby, bychom na něj počkali.

Přišel rychle, ale zdál se býti potud pohněván, že byl vyrušen ze spánku.

„Podal jsem zprávu svou už na ředitelství,“ pravil.

Holmes vyňal půl souvereignu z kapsy a pohrával si jím zamyšleně. Odpověděl:

„Myslili jsme, že bude lépe, uslyšíme-li vše z vašich úst.

Upíraje oči na malý zlatý kotouček, Odtušil:

„Budu velmi potěšen, budu-li vám moci pověděti všechno, co jen mohu.“

„Vyprávějte jenom, jak sám umíte, co a jak se přihodilo.“

Rance usedl na žíněnkovou pohovku, a sraštil své obočí jakoby byl odhodlán neopominout ničeho ve svém vyprávění.

Pravil:

„Povím vám všechno od počátku. Služba má sahá od desíti v noci do šesti hodin ráno. V jedenáct hodin byla rvačka „u bílého jelena“, ale kromě toho byl při mé obhlídce klid. V jednu hodinu počalo pršet, a já setkal jsem se s Jindřichem Murcherem, kterýž měl obhlídku na čtvrti Hollandského sadu, i stáli jsme pospolu na rohu ulice Henriettiny, hovoříce.

Náhle - byly asi dvě hodiny neb něco přes - když napadlo mne, že bych se měl podívat, je-li vše v pořádku v Brixtonské třídě.

Bylo tam pusto a jen spousty bláta. Nepotkal jsem dušičky po celou cestu, pouze jedna neb dvě drožky mne předjely.

Tak jsem se ploužil, myslel si v duchu, jak vhod byla by čtvrtinka horké jalovcové, když tu náhle záblesk světla padl mi do oka, a to z okna onoho domu.

Věděl jsem, že dva domy při Lauristonském sadu byly prázdné, vinou samotného jich majitele, kterýž nechtěl v nich nechat založiti řádnou stoku, ačkoliv poslední obyvatel, který bydlil v nich, zemřel na tyfus.

Byl jsem tudíž sám zaražen, když jsem spatřil světlo v jednom okně, a pomyslně jsem si ihned, že se tam děje něco nepravého. Když jsem přišel ke dveřím - - - -“

„Zastavil jste se, a potom vrátil jste se zpět k zahradním dvířkům,“ přerušil soudruh můj strážníka. „Proč jste tak učinil?“

Rance škulbl prudce sebou a podíval se na Holmesa s krajním údivem ve svých rysech.

I pravil:

„Ano, toť pravda, ačkoliv sám Bůh ví, jak jste to mohl vyzvědět. Nu, když jsem přišel ke dveřím, bylo v domě tak ticho, tak pusto, že jsem myslel, že nebylo by zle, kdyby někdo šel se mnou. Nebojím se ničeho na tomto světě, ale pomyslně jsem si, že by to mohl býti duch onoho člověka, jenž zemřel na tyfus, prohlížeje stoky.“

Při myšlence té obrátil jsem se zpět ke vrátkům zahradním, bych se poohlédl, nespátřím-li někde ještě Murcherovu svítilnu, avšak nebylo památky ani po něm ani po jiném.

Nebylo nikoho na ulici. Ani živé dušičky, pane. Ba ani psa ne. I vzmužil jsem se, vrátil se a otevřel jsem dvěře.

Uvnitř bylo vše ticho, i vstoupil jsem do komnaty, kde hořelo světlo.

Blikala tam svíce, stojící na římse krbu, svíce z červeného vosku, a při světle jejím jsem viděl -“

„Vím vše, co jste viděl. Přešel jste několikrát síní, poklekl jste u těla, potom prošel jste domem a pokusil jste se otevřít dvěře kuchyně, a potom -“

Rance vyskočil s tváří vytřeštěnou a s podezřením ve svých očích. Rozkřikl se:

„Kde jste byl skryt, že jste vše to viděl? Zdá se mi, že víte více, než byste vědět měl!“

Holmes zasmál se a hodil svou navštívenku přes stůl strážníkovi.

„Nezatknete mne snad přece pro vraždu!“ řekl. „Jsem jenom jeden ze psů, a nejsem vlkem! Pan Gregson, anebo pan Lestrade za to ručí. Pokračujte, pokračujte jen! Co jste učinil potom?“

Rance usedl opět, aniž pozbyl svého tajuplného výrazu.

„Vrátil jsem se k vrátkům a zapískal jsem na pišťalku. Přivolal jsem tím Murchera a ještě dva.“

„Byla ulice prázdná?“

„Ano. Pokud běží o podezřelé.“

„Co tím míníte?“

Tvář strážníkovy rozšklebila se k úsměvu.

„Viděl jsem mnohé opilce za svého života,“ pravil, „ale nikdy tak pod obraz boží zpitého, jako tohoto chlapa. Byl u vrátek, když jsem se vrátil, opíraje se o latě, a zpíval z plných plic americkou hymnu národní nebo něco takového. Nemohl však skorém ani stati na nohou, za to vám ručím.“

„Jaký to byl muž?“ tázal se Holmes.

Rance zdál se býti poněkud pozloben tímto odbočením.

„Byl to, pravím vám, člověk opilý nad míru. Byl bych ho dopravil jistě na strážnici, kdybych nebyl býval zaujat zcela jinými věcmi.“

„Nepovšiml jste si jeho tváře, jeho obleku?“ přerušil jej Holmes netrpělivě.

„Byl bych si jich jistě povšiml, kdybych byl viděl, že ho já a Murcher musíme vzít mezi sebe. Byl to chlap postavy velmi vytáhlé, červené tváře, dolní část měl zahalenou - - -“

„To se na vlas hodí!“ zvolal Holmes. „Co se stalo s ním?“

„Měli jsme co dělati bez něho,“ odtušil strážník rozmrzele.

„Vsadil bych se ostatně, že domů přece dobře trefil.“

„Všiml jste si dobře, jak byl oblečen?“

„Měl hnědý svrchník.“

„Měl bič v ruce?“

„Ne, nikoliv.“

„Musil ho tedy nechat někde,“ zamumlal soudruh můj.

„Neslyšel jste neb neviděl jste drožku po této scéně?“

„Nikoli.“

Soudruh můj povstav a bera klobouk svůj pravil:

„Tuto jest půl souvereignu pro vás. Lituji, Rance, že nikdy se v povolání svém nepovznesete. Hlava vaše hodila by se spíše tak jen za ornament. Mohl jste si dneska v noci zjednati povýšení na seržanta. Muž, kterého jste měl téměř v rukou svých, byl mužem, který má klíč k tajemství tomu v rukou, a jehož hledáme. Nemělo by účelu, teď se s vámi o tom příti. Pravím vám, že jest tomu tak. Pojd'te, doktore!“

Odešli jsme spolu ke své drožce, zanechavše svého informátora, nevěřivého, ale přece zřejmě sklíčeného.

„Toho hlupáka a nešiky!“ zvolal Holmes hořce, když jsme jeli zpět k svému bytu. „Pomyslí-li člověk, že měl takové kromobyčejné čáky a že nedovedl jich využiti!“

„Mně je vše napořád temno. Jest pravda, že popis muže toho hodí se na představu, kterouž jste si učinil o druhém účastníku afféry. Ale proč by se vrátil do domu, když jej byl opustil? Toho zločinci obyčejně nečinívají.“

„Prsten, můj milý, prsten to byl, jenž přivedl ho zpět. Nemáme-li jiného prostředku lapiti ho, aspoň tento prsten může nám býti dobrou nástrahou. Mně padne do rukou, doktore, vsadil bych dva proti jedné, že mi do rukou padne. Děkuji vám za to vše. Šel jsem hlavně kvůli vám, nebýti tedy vás, byl bych přišel o nejlepší studii, jakáž se mi kdy naskytla: o studii o šarlatových barvách, vid'te. Šarlatová nitka vraždy táhne se celým bezbarvým předivem života, a povinností naší jest, objeviti ji, osamotiti ji a odhaliti každý její kousek. A nyní k svačině! A potom poslechneme si koncertistku Normanovou. Jest velkolepá ve všem. Jakže zní ta pěkná skladba Chopinova, kterouž hraje tak výtečně? Tra-la-la-lira-lira-lay.“

Opřev se nazpět v drožce, tento chrt spletitých affér, prozpěvoval si jako skřivánek, zatím co já přemítal a hloubal o mnohostrannosti povahy lidské.

V. NAŠE NÁVĚŠTÍ ZJEDNÁVÁ NÁM NÁVŠTĚVNÍKA.

Ranní naše výprava byla přespříliš pro moje slabé zdraví, i byl jsem odpoledne velmi unaven. Holmes odebral se sám na koncert, a já ulehl na pohovku a snažil jsem se usnouti na několik hodin. Marná však snaha! Mysl má byla příliš rozčilená onou příhodou, a nejpodivnější domysly a výmysly v ní klíčily.

Pokaždé, kdykoliv jsem zavřel oči, viděl jsem před sebou křečovitě zkřivený, opičí zjev zavražděného muže.

Tak pochmurný byl dojem, kterým tvář ta na mne působila, že jsem shledával nesnadným, bych cítil něco jiného, než vděčnost k tomu, kdo muže toho odklidil se světa.

Jestliže tedy lidské rysy prozrazovaly neřesti nejhoršího druhu, byly to jistě rysy Enocha J. Drebbera z Clevelandu.

Nicméně uznával jsem, že spravedlnosti musí se státi zadost, a že nízkost a nemravnost oběti není omluvou v očích zákona.

Čím více myslil jsem na domněnku svého soudruha, že onen muž byl otráven, tím neobyčejnější se mi zdála. Pamatuji se, jak přičichl k jeho rtům i nepochyboval jsem, že objevil něco, co vedlo jej k jeho myšlence.

Krom toho, nebyl-li to jed, jenž způsobil smrt muže toho, co mohlo to být, když nebylo na něm ran, ni stop po rdoušení?

A na druhé straně čí krev to byla, kterou byla podlaha tak hustě zbrocena?

Nebylo známek zápasu, aniž oběť měla nějakou zbraň při sobě, již byla by mohla odpůrce svého zraniti.

Pokud veškeré otázky tyto byly nerozřešeny, cítil jsem, že spánek nepřimkne se tak snadno k našim víčkám, ani k mým, ani k Holmesovým. Jeho klidné, sebevědomé chování přesvědčovalo mne však, že utvořil si již výklad, kterýž vysvětloval všechna fakta, ačkoliv já nemohl se ani na okamžik domysliť, co by to mohlo býti.

Bylo velmi pozdě, když se vrátil – takže jsem pochopil, že koncert nemohl ho zadržeti tak dlouho.

Jídlo bylo již dávno na stole, než přišel.

Když usedl, pravil:

„Bylo to přímo velkolepé. Pamatujete se, co Darwin řekl o hudbě? Tvrdí, že schopnost hudbu produkovati i oceňovati byla v lidstvu dávno již před schopností mluvy. Snad jest to právě tím, že hudba působí na nás tak hluboce. Jsou to neurčité upomínky v našich duších na ona mlhavá století, kdy svět byl ještě ve svém dětství.“

„Toť trochu smělá myšlenka,“ podotkl jsem.

„Myšlenky naše musí býti tak smělé, jako příroda, mají-li býti v pravdě výkladem přírody,“ odpověděl Holmes.

A dodal:

„Co však vám jest? Nevypadáte dobře. Brixtonská afféra vás asi velice rozrušila.“ Dělal jsem:

„Abych pravdu řekl, ano. Byl bych myslil, že jsem otužilejším po své afganistanské výpravě. Viděl jsem vlastní své soudruhy v bitvě Maiwaldské rozsekané na kusy, aniž to otráslo mými nervy.“

„Pochopuji to. Jest tajemství v této afféře, kteréž rozněcuje obrazotvornost. Kde není obrazotvornosti, není hrůzy. Viděl jste večerní noviny?“

„Neviděl.“

„Podávají pěkný obraz o afféře. Nezmiňují se o faktu, že když muž byl zvedán, ženský snubní prsten padl na zem. Ale jest dobře, že noviny tak nečiní.“

„Proč?“

Holmes odpověděl:

„Podívejte se na toto návěští. Poslal jsem dnes ráno po afféře do každých novin toto návěští.“

Hodil mi noviny a já se podíval na označené místo.

V rubrice „Nález“ byl insert ten na prvním místě, a zněl takto:

NALEZEN

byl na Brixtonské třídě dnes ráno mezi pivnicí „u bílého jelena“ a mezi Hollandskými sady snubní prsten z ryzího zlata. Možno si jej vyžádati u doktora Watsona v Bakerské ulici č. 221. B. a to mezi osmou a devátou hodinou večerní.“ Holmes dodal:

„Odpusťte mi, že jsem užil vašeho jména. Kdybych byl užil jména svého, některý z oněch hlupáků poznal by, oč jde, a přál by si býti přihrán do záležitosti té.“

Odtušil jsem:

„Toť správné. Avšak přijde-li někdo na základě tohoto insertu, já prstenu nemám.“

Soudruh podáváje mi prsten, pravil:

„Ó ano, máte. Tento prokáže mi stejnou službu, jest věrně napodoben.“

„A kdo myslíte, že přijde na základě vašeho insertu?“

„Kdo jiný, než muž v hnědém kabátě, přítel náš s kvetoucí tváří, a botami se širokými špičkami? Nepřijde-li on sám, pošle jistě svého spoluvinníka.“

„Nebude to pokládati příliš za nebezpečné?“

„Nikterak. Je-li můj názor na případ ten správný, a mám všechnu příčinu věřiti, že tomu tak, muž ten odváží se raději všeho, než aby ztratil onen prsten. Podle mého názoru ztratil jej, když překročil Drebberovo tělo, ale nepostrádal ho v době té. Když opustil dům, objevil ztrátu a kvapil nazpět, avšak shledal, že policie dům už obsadila, díky vlastní jeho chybě – že totiž nechal svíci rozsvícenou. Musil se tudíž tvářiti opilým, aby odvrátil podezření, vyvolané tím, že se objevil u vrátek osudného domu. Vmyslete se nyní do postavení muže toho. Přemýšlel-li o věci, zajisté mu napadlo, že mohl ztratiti prsten také na cestě, když byl opustil dům. Co potom učiní? Podívá se zajisté dychtivě do večerních listů, neshledá-li svůj prsten mezi věcmi nalezenými. Oko jeho jistě padne na insert. Bude celý rozradostněn. Proč by se obával léčky? V jeho očích nebude důvodu, proč by prsten měl být uváděn v souvislost s vraždou. Muž ten přijde jistě. Uvidíte ho za hodinu.“

„A potom?“ tázal jsem se.

„Ó, můžete mně ponechati, bych si to vyřídil s ním. Máte nějaké zbraně?“

„Mám svůj starý vojenský revolver a několik patron.“

„Muž ten bude zajisté všeho zoufalství schopen. Učinil byste lépe, kdybyste zbraň vyčistil a nabil. Ačkoliv já chopím se člověka toho zcela nenadále, jest dobře býti na všecko připraven.“

Šel jsem do své ložnice, a řídil jsem se podle rady jeho.

Když jsem se vrátil s pistolí, stůl byl již poklizen a Holmes zabýval se již zamilovaným svým pobrnkáváním na housle.

„Osнова se zauzluje,“ pravil, když jsem vstoupil. „Obdržel jsem právě odpověď na svůj americký telegram. Názor můj na věc byl správný.“

„A jaký to byl názor?“ tázal jsem se dychtivě.

„Housle moje budou hráti tím lépe, budou-li mít nové struny,“ podotkl Holmes. „Vložte si svou zbraň do kapsy. Přejde-li chlapík ten, mluvte naň jako obyčejně. Ostatek ponechte mně. Nepolekejte ho pohledem příliš ostrým.“

„Jest teď osm hodin,“ děl jsem, podívav se na hodinky.

„Ano, bude tu nepochybně v několika minutách. Otevřete dveře lehounce. Tak to bude dobře! Vstrčte klíč zevnitř! Děkuji vám! Zde jest neobyčejně stará kniha, kterou jsem našel na jedné přihrádce včera – ‚De Jure inter Gentes‘ – kteráž uveřejněna byla v Lutychu v Nizozemí r. 1642. Karel měl hlavu ještě na ramenou, když tento malý svazek s hnědým hřbetem vyšel.“

„Kdo byl tiskařem?“

„Filip de Croy, tak stojí v knize, ať už to byl kdokoli. Na prvním listu napsáno jest inkoustem hodně vybledlým ‚Ex libris Guliolmi Whyte‘. Přál bych si věděti, kdo byl tento Vilém Whyte. Nepochybně nějaký právník XVII. století. Jeho písmo má takový ráz. Tuto však, myslím, přichází už náš muž!“

Někdo totiž prudce zazvonil, an Holmes mluvil.

Soudruh můj povstal zlehounka, a postrčil stolicí svou směrem ke dveřím.

Slyšeli jsme služku přejíti chodbou i ostré zaskřípnutí závory, když otvírala dvěře domovní.

„Bydlí zde doktor Watson?“ tázal se hlas jasný, ale skorém ostrý.

Nezaslechli jsme odpovědi služčiny, avšak dveře se uzavřely a někdo počal vystupovati po schodech. Kroky byly nejisté a potácivé. Výraz překvapení mihl se tváří mého soudruha, když naslouchal krokům těm.

Kroky blížily se zvolna chodbou a někdo zaklepal slabě na dvěře.

Na moje vyzvání „Dále“, místo vášnivého muže, kterého jsme čekali, staříčká, vrásčitá žena přibelhala se do komnaty.

Zdála se býti oslepena náhlou září světla, před ní se zakmitnuvší, a když se nám poklonila, stanula, mžikajíc na nás kalnými očima a hledajíc v kapse své nervosními, třesoucími se prsty.

Podíval jsem se na svého soudruha, ale tvář jeho obestřela se výrazem tak uboze zklamaným, že musil jsem se všemožně přemoci, abych zachoval svoji vážnost.

Bába vytáhla večerní list a ukázala na insert. Uklonivši se znovu, pravila potom: „Toto mne sem přivedlo, dobří pánové! Zlatý snubní prsten, nalezený v Brixtonské třídě, patří mé dceři Sáře; Šárka provdána jest teprve dvanáct měsíců. Manžel její jest stewardem na lodi Spojených Států. Co by řekl on, kdyby přišel domů, a našel ji bez prstenu, sám Pán Bůh ví. Jest prudký dost, když jest v nejlepší náladě, což teprv, kdyby byl mnoho pil! Prosím, pánové, ona šla dnes v noci do cirkusu s- - -“

„Jest to tento prsten?“ tázal jsem se.

Stařena vykřikla:

„Bohu buď děkováno! To bude mít Sára dnes v noci radost. Ano, toť její prsten!“ Vzav tužku, otázal jsem se: „Jakou máte adresu?“

„Číslo 13 v Dunkanově ulici, ve čtvrti Houndsditch. Jest to hezký kousek cesty odtud.“

„Brixtonská třída neleží mezi Houndsditchem a cirkusem,“ pravil Holmes ostře.

Stará žena otočila se a podívala se bystře na Holmesa svými zarudlými očima.

„Pán tázal se mne na moji adresu. Sára bydlí v čísle 3 na Mayfieldově náměstí v Peckhamu.“

„A vaše jméno? - - -“

„Moje jméno jest Sawyerova - její jméno Dennisova, neboť provdala se za Tomáše Dennisa, čilého, strízlivého hochy, pokud je na moři, a žádný steward ve společnosti nevyrovná se jemu. Ale je-li na břehu a naskytou-li se mu ženy a pálenka -“

„Zde jest prsten, paní Sawyerova,“ přerušil jsem stařenu na pokyn svého soudruha. „Jest jasno, že prsten patří dceři vaší, a jsem rád, že jej mohu vrátiti právě majitelce.“

Mumlajíc mnohý dík, a ujišťujíc svou vděčností, stařena vsunula prsten do kapsy a šoupala se opět se schodů dolů.

Sotva odešla, Sherlock Holmes vyskočil a vběhl do své komnaty.

Vrátil se v několika vteřinách, oblečen jsa v ulstr a ve vysoký nákrčník.

„Půjdu za ní,“ pravil. „Jest nepochybně jeho spoluvinnicí, a dovede mne k němu. Počkejte na mne.“

Sotva dvěře domovní zapadly, Holmes byl již se schodů. Podívav se oknem, viděl jsem ji kráčeti pomalu po druhé straně, kdežto pronásledovatel její stopoval ji v nevelké dálce.

Pomyslnil jsem si:

„Buď celý jeho výklad byl nesprávný, aneb bude teď doveden do samotného středu tajemství.“

Nepotřeboval ani mne žádati, abych čekal na něj, neboť jsem cítil, že bylo by mi nemožno usnouti, dokud bych nezvěděl výsledek jeho dobrodružství.

Bylo skorém devět hodin, když odešel.

Neměl jsem ani potuchy o tom, jak dlouho asi bude pryč, avšak zůstal jsem seděti umíněně, pokuřuje z dýmky a listuje ve stránkách Murgerova „Života Bohémů“.

Deset hodin minulo, když slyšel jsem kroky služčiny, ubírající se do své ložnice. Jedenáct odbíjelo, když zaslechl jsem silnější kroky hospodyně, směřující k témuž cíli.

Bylo skorém již dvanáct, když jsem uslyšel ostrý zvuk Holmesova klíče.

Okamžik na to vstoupil; poznal jsem ihned podle tváře jeho, že neměl úspěchu.

Ostatně veselý rozmar a rozmrzelost zdály se mezi sebou zápasiti o převahu, až první náhle zvítězilo, i vypukl v srdečný smích.

Sklesnuv do stolice, zvolal:

„Nechtěl bych za celý svět, aby na policejním ředitelství o tom zvěděli. Nadrobil jsem jim toho tak, že by mne nenechali nikdy ani

vyslechnouti konec. Mohu si však dovoliti smáti se, neboť vím, že až se konec s koncem sejde, bude to s nimi stejně dopadati.“

„Co se stalo?“ tázal jsem se.

„Ó, nedělám si z toho nic, že musím pověděti sám něco proti sobě. Ona babizna nešla dlouho, když tu počala kulhati a jeviti každým hnutím, že má nohy rozbolavěné.

Náhle zastavila se a zavolala si drožku, jež jela právě kolem. Hleděl jsem dostat se k ní na blízko, abych zaslechl její adresu, ale nemusil jsem býti ani tak starostliv, neboť křičela ji dost hlasitě, aby ji bylo slyšeti až na druhém konci ulice: „Jeďte k číslu 13., Duncanova ulice, čtvrt Houndsditch!“

„To začíná jíti doopravdy,“ pomyslíl jsem si a zachytl jsem se vzadu drožky. Toť umění, v kterém se každý detektiv musí vyznati. Odjeli jsme, a nikde jsme se nezastavili, až jsme dojeli do zmíněné ulice.

Seskočil jsem dříve, nežli jsme dojeli ke dveřím domu, a ploužil jsem se ledabytle pomalu, ulicí. Viděl jsem, jak drožka zastavila. Kočič seskočil, viděl jsem, jak otevřel dvířka, a jak stojí tam pln očekávání.

Nikdo nevyšel!

Když jsem ho dostihl, hmatal jako divý uvnitř po sedátku v drožce a ulevoval si nejjemnějším výběrem klení, jakéž jsem kdy slyšel.

Nebylo ani stopy po jeho pasažéru, ale bojím se, že bude to trvati hezkou ještě dobu, nežli dostane své cestovné!

Přeptavše se v čísle 13. shledali jsme, že dům patří poctivému čalouníku, Keswickovi, a že ani jméno Sawyerova ani Dennisova jaktěživ tam nikdo neslyšel.“

Zvolal jsem, užasnuv:

„Nemyslíte snad přece, že ona potácivá, slabá baba byla s to, vyskočiti z vozu, když se pohyboval, aniž jste to viděl vy nebo kočič?“

„Čert vem babu!“ zvolal Holmes rozlícen. „Baby byli jsme my, když jsme se tak dali tahati za nos. Byl to zajisté mladý muž, a jak čilý, a jaký nevyrovnatelný herec! Byl přímo nedostizitelný ve svém vystoupení. Viděl zajisté, že byl sledován i užil onoho prostředku, aby nám vypálil rybník.

To dokazuje, že muž, za nímž se honíme, není tak osamocen, jak jsem si myslil, nýbrž že má přátele, kteří jsou hotovi, něco pro něj riskovati. A nyní, doktore, vypadáte hodně ztrmáceně. Radím vám, jděte spát.“

Cítil jsem se skutečně nanejvýš unaven, i poslechl jsem výzvy jeho.

Zanechal jsem Holmesa sedícího před dohořívajícím ohněm, a dlouho ještě za svého bdění v noci slyšel jsem stlumené, melancholické steny jeho houslí, an hloubal stále ještě nad neobyčejným problémem, kterýž si umínil rozřešiti.

VI. TOBIÁŠ GREGSON DOKAZUJE, CO DOVEDE.

Noviny druhého dne byly plny zpráv o „Tajuplné afféře Brixtonské“, jak ji přezvaly. Všechny měly dlouhé zprávy o ní, a některé dokonce i celé úvodní články.

Některé informace v nich byly pro mne nové. Mám ještě ve svém portefeuille četné výstřižky a výňatky o případu tom.

Podávám zde tresť z nich:

„Dayly Telegraph“ poznamenal, že v historii zločinu zřídka kdy naskytla se tragédie, která by jevila podivnější okolnosti. Německé jméno oběti, nedostatek všeliké jiné pohnutky a příšerný nápis na stěně, vše to ukazovalo prý k tomu, že zločin spáchán byl politickými uprchlíky a revolucionáři.

Socialisté mají mnohá odvětví v Americe, a muž ubitý nepochybně porušil jich nepsané zákony a byl jimi stopován a skolen.

Když ještě časopis učinil narážky na Vehmgericht, na aqua tofanu, na karbonáře, na markýzku de Brinvilliers, na theorii Darwinovu, na učení Malthusovo a na Ratcliff-Highwayské vraždy, zakončil článek důtklivým napomenutím vlády, aby lépe bděla nad cizinci v Anglii.

Standart přičinil poznámky o faktu, že výstřelky a přehmaty proti zákonu dějí se hlavně za liberální vlády.

Usmrčený byl americký gentleman, kterýž bydlil po několik týdnů ve hlavním městě.

Ubytován byl v pensionátu paní Charpentierové na terase Torquayské ve čtvrti Camberwellské.

Doprovázen byl na cestách svých sekretářem svým, panem Josefem Stangersonem.

Oba rozloučili se s majitelkou pensionátu ve čtvrtek, dne 4. a odjeli na eustonskou stanici, aby zastihli rychlík liverpoolský. Byli viděni potom pospolu na perronu.

Nic více neví se o nich, až tělo Drebberovo nalezeno bylo, jak vzpomenu, v prázdném domě na Brixtonské ulici, několik mil od Euston.

Jak Drebber dostal se tam a jak dokonal, to jsou otázky, zahalené prý v úplné tajemství.

Není pranic známo o tom, kde Stangerson prodlévá.

„Těší nás,“ psal list dále, „že pan Lestrade a Gregson z policejního ředitelství jsou pověřeni vyšetřováním případu toho i lze očekávat s důvěrou, že tito chvalně známí policejní úředníci rychle zjednájí světlo v této záležitosti.“

„Daily News“ podotkly, že není pochybnosti o tom, že zločin byl politického rázu.

Despotism i nenávisť vůči všem svobodám, jimiž prodchnuty jsou vlády na kontinentu, měly za následek, že zapudily na břehy naše značný počet mužů, kteří byli by bývali výbornými občany, kdyby nebyli roztrpčeni vzpomínkou na vše, co musili podstoupiti.

Mezi muži těmito jest velmi přísný zákonník cti, jehož každé porušení trestáno jest smrtí.

Děje se vše, aby vypátrán byl tajemník Stangerson, aby zjistily se některé zvláštnosti ve zvycích a v životě zesnulého.

Veliký krok byl učiněn, že objeven byl dům, ve kterém Drebber bydlil – a objev ten děkovati sluší zcela ostrovtipu a energii pana Gregsona z policejního ředitelství.

Holmes i já četli jsme při snídání tyto zprávy, jež jej pobavily.

„Řekl jsem vám již, cokoliv se stane, že to bude připočteno za zásluhu Lestradovi a Gregsonovi.“

„To závisí na tom, jak se věc ještě obrátí.“

„Ó, vy naivní, od toho to nijak nezávisí. Bude-li muž polapen, bude to přičteno za zásluhu jich výkonů. Unikne-li, bude to na vzdor jich výkonům. Cokoliv se stane – oni budou míti vždy své stoupence. „Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admit“, praví francouzské přísloví.“

„Co po čertech se to děje?“ zvolal jsem, neboť v okamžiku tom bylo slyšeti mnoho kroků v chodbě a na schodech, jež provázeny byly hlasitými výrazy nevole, pronášenými naší hospodyní.

„Toť bakerská divise detektivní moci policejní,“ děl můj soudruh vážně, a sotva to dořekl, vrazilo do pokoje půl tuctu nejšpinavějších a nejotrhanějších uličníkův, jaké kdy jsem v životě zahlédl.

„Pozor!“ zvolal Holmes ostrým tonem, a šest malých, špinavých lotříků postavilo se do jedné řady jako šest umazaných soch. „Příště pošlete ke mně jedině Wigginsa se zprávou a ostatní necht' čekají na ulici. Nalezl jste, Wigginsi?“

„Ne, nic jsme nenalezli, pane,“ děl jeden z hochů.

„Nečekal jsem, že byste tak brzy našli. Musíte déle vytrvati. Zde vaše odměna.“

Podal každému shilling.

„Nyní jděte, a přijďte brzy s lepší zprávou.“

Kynul rukou, a oni odběhli po schodech již jako stádo krys, a v nejbližším okamžiku slyšeli jsme již hlasy jejich na ulici.

„Jediný takový chud'as vykoná více, nežli tucet skutečných policistů,“ podotkl Holmes. „Pouhý pohled na úřední osobu zavírá lidem ústa. Tito kluci vniknou však všude a slyší všechno. Jsou jako jehly, a co jim schází, jest jenom organisace.“

Táza jsem se:

„Používáte jich v Brixtonském případě?“

„Ano, běží o jednu věc, kterou chci zjistiti. Jest to pouhá otázka času. Haló, teď uslyšíme něco nového s přídatkem ukojené pomstychtivosti. Tamhle přichází Gregson s výrazem škodolibé blaženosti v každém rysu své tváře. A jistě pro nás, to vím. Ano, stanul už před domem. A vešel již dovnitř!“

Zvonec prudce zazvonil, a v několika vteřinách detektiv s krásným vlasem stoupal již po schodech, bera tři schody najednou, a vrazil do našeho pokoje.

„Můj drahý,“ volal, tiskna lhostejnou ruku Holmesovu, „gratulujte mi! Objasnil jsem celý případ, jest jasný jako den.“

Stín úzkosti, jak se mi zdálo, mihl se výraznou tváří mého soudruha.

Holmes se táza:

„Myslíte, že jste na pravé stopě?“

„Na pravé stopě! Máme muže už pod závorou!“

„A jeho jméno?“

„Artur Charpentier, poddůstojník v loďstvu Jejího Veličenstva,“ zvolal Gregson slavnostně, mna si ruce, a nadýmaje tváře.

Sherlock Holmes si oddechl, a napětí jeho ulevilo si úsměvem.

„Usedněte a okuste jeden z těchto doutníkův,“ pravil. „Rádi bychom věděli, jak jste toho docílil. Chcete whisky a vodu?“

„Jak vám libo,“ odvětil detektiv. „Rozčilující zkoušky za minulých dvou dnů znavily mne úplně. Ne tak ani tělesná námaha, nýbrž – rozumíte zajisté – napětí duševní. Oceníte to zajisté, pane Sherlocku Holmes, neboť pracujeme oba mozgem.“

„Prokazujete mně příliš mnoho cti,“ děl Holmes vážně. „Povězte mi však především, jak jste dospěl k tomuto převzácnému výsledku.“

Detektiv usedl do křesla a jal se s rozkoší kouřiti doutník.

Po té pleskl se náhle do stehna v krajním rozradostnění.

Zároveň zvolal:

„Šprým největší jest v tom, že Lestrade, kterýž pokládá se vždy za tak bystrého, hnal se pořád ještě za falešnou stopou. Honí se za tajemníkem Stangersonem, kterýž však nemá se zločinem nic více činiti, nežli narozené robě. Nepochybují ostatně, že ho již polapil.“

Pomýšlení toto lehtalo Gregsona tak, že smál se, div že se smíchy nekuckal.

„A jak vy jste objevil klíč záhady?“

„Ó, povím vám to vše. Ovšem, doktore Watson, jest to jen mezi námi. První nesnáze byla, jak zjistili předchozí život onoho Američana. Leckdo byl by snad čekal, až by dotazy a návštějí byla zodpověděna, aneb až by též účastníci afféry sami vystoupili vpřed a informace dobrovolně poskytli. To však není způsob Tobiáše Gregsona. Pamatujte se na klobouk, ležící podle mrtvoly?“ Holmes odušil:

„Ano, byl koupený od Johna Unterwooda a synů v č. 129 v třídě Combewellské.“

Gregson podíval se na Holmesa, jakoby byl spadl s nebe.

Děl:

„Neměl jsem ani potuchy, že jste si to poznamenal. Byl jste tam?“

„Nikoliv.“

„Aj,“ vykřikl Gregson, a bylo viděti, že se mu ihned ulevilo, „nemáte nikdy opomenouti žádné příležitosti, byť zdála se býti sebe podřízenější.“

„Velikému duchu není nikdy nic maličkým,“ odtušil Holmes zamyšleně.

„Nuže, šel jsem k Unterwoodu a tázal jsem se ho, prodal-li klobouk takové velikosti a podoby. Našel to ihned v knihách. Poslal klobouk panu Drebberovi, bydlícímu v pensionátu paní Charpentierové na Torquayské terase. Tak jsem zvěděl jeho adresu.“

Holmes zamumlal:

„To bylo čiperné, velmi čiperné!“

Detektiv pokračoval:

„Navštívil jsem paní Charpentierovou. Shledal jsem ji velmi bledou a zarmoucenou. Dcera její byla v komnatě – neobyčejně hezké to děvčátko; měla zarudlé oči a rty její se chvěly, když jsem s ní mluvil. Neuniklo mi to. Počal jsem cítiti, že tu něco vážne. Znáte ten pocit, pane Holmese, přijde-li člověk na pravou stopu – jakési ono chvění v nervech?“

„Slyšela jste o tajuplné smrti vašeho posledního hosta, pana Drebbera z Clevelandu?“ tázal jsem se paní.

Matka přikývla, zdála se býti neschopna slova. Dceři vytryskly slzy z očí. Cítil jsem nyní více ještě než dříve, že tito lidé vědí něco o věci té.

Ptal jsem se dále:

„V kolik hodin odjel pan Drebber z vašeho domu ke vlaku?“

Odpověděla, ale hlas dusil se jí v hrdle rozčilením:

„V osm hodin. Tajemník jeho pan Stangerson pravil, že odjíždějí dva vlaky, jeden v 9 hod. 15 min. a druhý v 11 hodin. On chtěl stihnouti vlak první.“

„A tehdy viděly jste ho naposled?“

Strašlivá změna udála se se ženinou tváří, když jsem vyslovil tuto otázku. Obličej její zesinal úplně. Trvalo to několik vteřin, dříve než mohla pronésti jediné slovo: „Ano“. Když tak učinila, slovo to znělo chraplavě a nepřirozeně. Nastalo na okamžik ticho, a potom promluvila dcera klidným, jasným hlasem:

„Nikdy, matičko, nemůže z nepravdy vzejiti nic dobrého.“

Děla: ‚Bud‘me upřímný k pánu tomu. Viděly jsme pana Drebbera ještě jednou.‘

Paní Charpentierova vzkřikla:

‚Odpusť ti milosrdný Bůh!‘

Zalomila rukama nad hlavou, a sklesla nazpět na stolicí. A dodala:

‚Zabila jsi svého bratra!‘

Dívka odtušila pevně:

‚Artur sám bude raději, řekneme-li pravdu.‘

Prohlásil jsem na to:

‚Učiníte nyní nejlépe, povíte-li mi všechno. Nejhorší jsou věci zpola napovězené. Nevíte, co všechno již víme.‘

Matka zvolala poznovu:

‚Zodpovědnost padne na hlavu vaši, Alice!‘

Obrátivši se pak ke mně, dodala:

‚Řeknu vám všechno, pane. Nemyslete si, že rozčilení mé plyne ze strachu, že by syn můj skutečně měl vinu ve strašlivé té afféře. Jest naprosto nevinný. Strach můj plyne z toho, že ve vašich očích, neb jiných mohlo by se zdáti, že jest kompromitován. To jest však jistě nemožné. Jeho ušlechtilá povaha, jeho povolání, jeho předchozí život – vše to vylučuje takovou domněnku.‘

Odpověděl jsem: ‚Ulevte srdci svému vyznáním všech okolností. Od toho závisí vše, a je-li syn váš nevinný, nestane se mu nic zlého.‘

‚Snad Alice učinila bys lépe, kdybys nás nechala o samotě,‘ děla matka.

Dcera se vzdálila.

Matka pokračovala:

‚Neměla jsem, pane, v úmyslu, říci vám vše, avšak, když nebohá moje dcera to prozradila, nezbývá mi nic jiného. Když jsem se však rozhodla mluvit, řeknu vše a ničeho neopomenu.‘

‚Jest to nejmoudřejší od vás,‘ děl jsem.

‚Pan Drebber byl u nás skorém tři týdny. On a jeho tajemník pan Stangerson cestovali po kontinentu. Povšimla jsem si nápisu „Kodaň“ na lístcích nalepených na jejich vacích, jež dokazovaly, že oba tam dleli naposled. Stangerson byl klidný, zdržlivý člověk, ale jeho zaměstnavatel – smutno dost – byl zcela jiného chování. Byl

hrubých mravů a divý po svém způsobu. Hned v noci po svém příjezdu, opil se až běda a opravdu nelze říci, že by po dvanácté hodině ve dne byl kdy strízliv.'

„Jeho chování k služkám bylo až příliš volné a důvěrné. Nejhorší bylo, že brzy osvojil si stejné chování i k mé dceři Alici a mluvil s ní nejednou způsobem, kterémuž na štěstí nevinnost její bránila rozuměti. Tu a tam chytl ji a objal – urážlivé to chování, kteréž vlastní tajemník jeho vytkl mu jakožto nedůstojné.“ Tázal jsem se:

„Proč jste však to vše trpěla? Myslím, že jste se mohla zbaviti svých hostů, kdybyste chtěla.“

Paní Charpentierová zarděla se při mé zcela pochopitelné otázce.

„Kéž bych ho byla odbyla hned v den, kdy přišel,“ pravila. „Bylo to však silné pokušení. Platili po libře každý den – čtrnáct liber v týdnu, a toto jest nejhorší sezona. Jsem vdova, a hoch můj při námořnictvu stál mne mnoho. Bála jsem se, bych neztratila oněch peněz. Jednala jsem dle nejlepší své vůle. Poslední jeho čin byl však přespřílišný i dala jsem mu následkem toho pokyn, aby nás opustil. Proto také se vzdálil.“

„A dále?“

„Srdci mému se ulevilo, když viděla jsem ho odjížděti. Můj syn jest nyní právě na dovolené, avšak neřekla jsem mu nic z toho všeho, neboť povaha jeho jest vášnivá a jest neobyčejně oddán své sestře. Když jsem uzavřela dveře za Drebberem, zdálo se mi, že břímě spadlo s mé mysli. Bohužel dříve, než hodina minula, zacinkal zvonec a pan Drebber se vrátil. Byl velice rozčilen a zřejmě až běda zpít.“

„Vnikl do komnaty, kde jsem seděla se svou dcerou, a učinil jakousi zmatenou poznámku o tom, že zmeškal vlak. Obrátil se potom k Alici a přede mnou jí navrhl, aby uprchla s ním.“

„Jste plnoletá,“ pravil, „a žádný zákon nemůže vám v tom zabrániti. Mám peněz dost a jsem štedrý. Nedbejte zde této staré ženy, ale prchněte ihned se mnou. Budete živa jako princezna.“

„Nebohá Alice byla tak polekána, že odskočila od něho, ale on chytl ji za ruku a snažil se táhnouti ji ke dveřím.“

„Vykřikla jsem, a v okamžiku tom Artur vešel do pokoje. Co se stalo potom, nevím již dobře. Slyšela jsem klení a neurčitou vřavu

rvačky. Byla jsem příliš poděšena, než abych byla pozdvihla hlavu. Když konečně jsem vzhledla, stál Artur ve dveřích, směje se, a držel hůl v ruce.'

„Chlap ten jistě nás už nebude znepokojovali,“ pravil. „Půjdu za ním a uvidím, co dělá dále.“

„S těmi slovy vzal klobouk a kvapil ulicí dolů.“

„Druhého dne slyšeli jsme o tajuplné smrti Drebberově.“

„Paní Charpentierová,“ dodal Gregson, „vyprávěla vše to, mnohdy umlkajíc, mnohdy vzdychajíc. Někdy mluvila tak tiše, že jsem sotva porozuměl jejím slovům. Zaznamenal jsem si krátce vše, co řekla, aby nebylo možné žádné nedorozumění.“

„Jest to skutečně rozechvívající,“ děl Holmes a zívá. „Co se stalo potom?“ Detektiv pokračoval:

„Když paní Charpentierová zmlkla, pochopil jsem, že celý případ závisí na jediném bodu. Utkvěv na ni pronikavě očima, čímž já dociluji vždycky u žen náležitěho účinku, tázal jsem se jí, v kterou hodinu syn její se vrátil. Odpověděla: ‚Nevím.‘ ‚Jakže, nevíte?‘

‚Nikoliv. Měl vlastní klíč, a otevřel si tedy sám.‘

‚Už jste spaly?‘

‚Ano.‘

‚Kdy jste šly spát?‘ ‚Kol jedenácti hodin.‘

‚Syn váš byl tedy venku aspoň dvě hodiny?‘ ‚Ano.‘

‚Je možno, že také čtyři nebo pět?‘ ‚Ano.‘

‚Co dělal po celou tu dobu?‘

‚Nevím,‘ odpověděla, ale zbledla jako stěna.

Po tomto přiznání matčině nebylo třeba mnoho už vykonati. Vyzvěděl jsem, kde jest poručík Charpentier, vzal jsem s sebou dva policejní úředníky a zatkl jsem ho.

Když jsem se dotkl ramene jeho a radil mu, aby šel klidně s námi, odvětil nestoudně:

‚Jsem si jist, že mne zatýkáte k vůli skonu ničemy Drebbera.‘

Neřekl jsem mu o tom ani slova, takže jeho prohlášení jest co nejpodezřelejší.“

„Opravdu?“ pravil Holmes,

„Poručík měl u sebe ještě těžkou hůl, kterouž měl dle tvrzení matky své, když následoval Drebbera. Byl to silný dubový klacek.“

„Jaký jest závěr váš z toho všeho?“

„Nuže, můj úsudek jest, že poručík Artur sledoval Drebbera až do Brixtonské třídy; když ocitl se tam, došlo mezi nimi k nové hádce, za níž Drebber udeřen byl holí, snad do části těla, kde se nalézá žaludek, a rána ta usmrtila jej, aniž zanechala stop. Pršelo v noci tolik, že nikdo nebyl na ulici, a tu poručík zatáhl tělo své oběti do prázdného domu. Pokud se týče svíčky, krve, nápisu na stěně a prstenu, jsou to všechno nepochybně léčky, aby policie byla uvedena na nepravou stopu.“

„Výborně!“ děl Holmes povzbuzujícím hlasem. „Skutečně, Gregson, stoupáte stále víc a více. Musíme z vás něco udělati.“

„Musím sám sobě dáti chválu, že jsem to dobře provedl,“ odpověděl detektiv hrdě. „Mladý muž chtěl se pokusiti o prokázání své nevinny řka, že když sledoval Drebbera nějaký čas, tento si ho povšiml a najal si drožku, aby mu unikl. Za své cesty domů setkal prý se s jedním soudruhem z lodi a dlouho se s ním procházel. Byv tázán, kde soudruh ten bydlí, nebyl s to, by dal uspokojivou odpověď. Soudím, že všechny okolnosti případu výborně se k sobě hodí. Div mne nepopadne smích, pomyslím-li na Lestrada, kterýž honí se po nepravé cestě. Bojím se, že mnoho nepořídí. Pro Boha, vždyť přichází on sám.“

Byl to skutečně Lestrade, který stoupal po schodech, zatím co jsme spolu mluvili, a kterýž vstoupil nyní do komnaty.

Jistota a křepkost, kteréž jevívaly se jindy v jeho zjevu, vymizely.

Tvář jeho jevila vzrušení a nepokoj a šat jeho byl v nepořádku a poblácen.

Přišel zřejmě nakvap, by se poradil s Holmesem. Spatřiv však svého kollegu, zdál se býti na rozpacích a zamračil se.

Stál uprostřed komnaty, nervosně pohrávaje svým kloboukem a nevěda, co má činiti.

„Jest to zcela neobyčejný případ,“ pravil posléze, „jest to afféra zcela nepochopitelná.“

„Ach, uznáváte to konečně, pane Lestrade!“ zvolal Gregson vítězoslavně. „Myslil jsem, že dospějete i vy k tomu názoru. Podařilo se vám vypátrati tajemníka Stangersona?“

„Tajemník, Josef Stangerson,“ odvětil vážně Lestrade, „byl v Hallidayově soukromém hotelu dnes ráno kol šesté hodiny zavražděn.“

VII. SVĚTLO V TEMNOTĚ.

Zpráva, kterou nám Lestrade přednesl na uvítanou, byla tak náhlá a tak neočekávaná, že jsme jí byli všichni tři ohromeni.

Gregson vyskočil ze své stoličky a porazil skleničku, v níž byl zbytek whisky s vodou.

Díval jsem se mlčky na Holmesa, jehož rty byly stisknuty a víčka přivřena.

„Také Stangerson,“ zamumlal. „Osnova zapřádá se více a více.“

„Byla dost zapředena a zapletena již dříve,“ zahučel Lestrade, ohlížeje se po stoličce. „Avšak zdá se mi, že jsem přišel k jakési válečné poradě.“

„Jste si jist touto zprávou?“ zamumlal Gregson. Lestrade odtušil:

„Přicházím právě z jeho pokoje, Já první objevil, co se stalo.“

„Slyšeli jsme Gregsonův názor na věc tu,“ podotkl Holmes. „Chtěl byste nám povědět i vy, co jste viděl a vykonal?“

„Nemám nic proti tomu,“ odtušil Lestrade, usedaje. „Přiznávám se upřímně, že jsem soudil, že Stangerson byl zapředěn do smrti Drebberovy. Tento nový obrat dokázal mi, že jsem se úplně zmýlil. Avšak jsa zcela zaujat myšlenkou onou, umínil jsem si vypátrat, co se stalo s tajemníkem. Oba vidění byli pospolu na stanici eustonské po půl deváté večer, dne 3. t. m. ráno. Ve dvě hodiny ráno Drebber nalezen byl mrtev v Brixtonské třídě. Hlavní otázkou pro mne bylo, co dělal Stangerson mezi půl devátou hodinou až do vraždy, a co se stalo s ním potom. Telegrafoval jsem do Liverpoolu popis člověka toho, a žádal jsem, aby měli na mušce lidi, vstupující do americké lodi. I jal jsem se hledati po všech hotelech a bytech, pronajímaných v okolí Euston. Jak vidíte, soudil jsem, že když Debber a společník jeho se odloučili, přirozeným činem posledního bude, hledati nocleh někde v okolí a zajeti na stanici zase hned příštího jitra.“

„Nepochybně dohodli se předem již o nějakém místě, kde se setkají,“ podotkl Holmes.

„Tak tomu také bylo. Strávil jsem celý včerejší večer hledáním, ale bez úspěchu. Dnes ráno počal jsem časně znovu a v osm hodin

dojel jsem k hotelu Hallidayově, v ulici Little George. Na můj dotaz, bydlí-li tam pan Stangerson, přisvědčili mně ihned.

Řekli: „Jste nepochybně onen pán, jehož čeká. Čeká nějakého pána už po dva dny.“

„Kde jest teď?“ tázal jsem se.

„Nahoře ve své posteli. Chtěl, abychom ho vzbudili až v devět hodin.“

„Půjdu nahoru a vyhledám ho,“ řekl jsem.

Myslíl jsem, že náhlé mé objevení otřese jím, a že svede ho k nějakému neprozřetelnému výroku.

Podomek nabídl se, že mi ukáže jeho komnatu. Byla v druhém poschodí a vedla k ní úzká chodba. Podomek ukázal mi dvěře a již sestupoval dolů, když tu spatřil jsem něco, co zachvělo mnou přes dvacetileté mé zkušenosti policejní.

Zpod dveří vytékal malý, rudý pramének krve, kterýž vinul se chodbou a utvořil na druhé straně na kraji chodby malou kaluž.

Vykřikl jsem a podomek se vrátil. Div neomdlel, když krev spatřil.

Dvěře byly zavřeny na vnitřní straně, avšak opřeli jsme se rameny a vyrazili jsme je.

Okno v komnatě bylo otevřeno, a pod ním, celé skroucené, spočívalo tělo muže v nočním oděvu.

Byl mrtev nadobro, a to již delší dobu, neboť údy jeho byly ztuhlé a studené. Když jsme tělo jeho obrátili, podomek poznal v něm muže, který najal komnatu pode jménem Josef Stangerson. Příčinou smrti byla dlouhá dýka, která vlezla v levé straně těla a pronikla nepochybně srdce. A nyní vyskytují se okolnosti nejpodivnější. Co myslíte, že napsáno bylo nad zavražděným mužem?“

Cítil jsem, jak mně zamrazilo po těle v jakési předtuše nastávající hrůzy a to ještě dříve, nežli Holmes odpověděl.

„Slovo ‚Rache‘, napsané písmeny krvavými,“ pravil.

„Ano, totéž slovo,“ děl Lestrade hlasem, který chvěl se děsem.

Na chvíli jsme všichni zmlkli.

Bylo cosi tak methodického, nepochopitelného ve skutcích neznámého vraha a to dodávalo nové příšernosti jeho zločinu.

Nervy mé, ač dosti otužilé na poli válečném, chvěly se, když jsem na to pomyslíl.

Lestrade pokračoval:

„Vrah byl viděn. Roznašeč mléka ubíraje se tudy za úsvitu k mlékárně, musil kráčet uličkou, kteráž vede od chlévů na zadní straně hotelu. Povšiml si, že žebřík, který obyčejně tam ležíval, přistaven byl k jistému dokořán otevřenému oknu v poschodí.

„Když mlékař dále popošel, ohlédl se a viděl nějakého muže sestupovati po žebříku. Sestupoval tak klidně a tak beze všeho skrývání, že roznašeč pomyslíl si, že jest to nějaký tesař neb truhlář, zaměstnaný v hotelu. Nepovšiml si ho valně, nýbrž v prosté své mysli pomyslíl si, že člověk ten trochu časně dal se do práce. Pokud se člověk ten pamatuje, vrah byl vysoké postavy, měl zarudlou tvář, a byl oblečen v dlouhý, hnědý kabát. Zůstal v komnatě kratinkou dobu, neboť nalezli jsme krvavou vodu v umyvadle a stopy na ručníku, kde otíral nepochybně svůj nůž neb dýku.“

Podíval jsem se na Holmesa slyše popis vraha, který souhlasil tak přesně s popisem, jež on sám byl podal. Nebylo však ani známky rozradostnění neb uspokojení na jeho tváři.

„Nenalezli jste nic v pokoji, co by mohlo vésti na stopu vraha?“ otázal se.

„Nic. Stangerson měl Drebberovu tobolku u sebe v kapse, ale zdá se, že to bylo obvyklo mezi nimi, jelikož on obyčejně všechno platíval. Bylo v ní osmdesát liber, ale ničeho nebylo vzato. Nechť jakékoliv byly pohnutky těchto neobyčejných zločinů, loupež to jistě nebyla. V kapse zavražděného muže nebylo žádných papírů ni zápisníků, kromě jednoho telegramu z Clevelandu, zaslaného před měsícem a obsahující slova: ‚J. H. jest v Evropě.‘ Žádné jméno nebylo připojeno k telegramu.“ Holmes se tázal:

„A nebylo tam již ničeho jiného?“

„Nikoliv, nic důležitého. Román, který muž ten četl před spaním, ležel na stoličce a dýmka ležela vedle něho. Na stolku stála sklenice vody, a na římse okna malá škatulka od masti, obsahující několik pilulek.“

Holmes vyskočil se stoličky s radostným výkřikem.

„Poslední článek mého řetězu objeven!“ zvolal nadšeně. „Případ můj jest úplný!“

Oba detektivové pohlédli naň s úžasem.

Soudruh můj děl potom důvěrně:

„Mám nyní v rukou svých všechny nitky, kteréž tvořily osnovu tu. Jest třeba jen doplniti ještě několik podrobností, ale jsem si jist všemi hlavními okolnostmi od té doby, kdy Drebber odloučil se od Stangersona na stanici, až po nalezení mrtvoly Stangersonovy, jako bych je byl viděl sám na vlastní oči.

Podám vám důkaz těchto svých vědomostí o případu. Vzal jste ony pilulky?“

Lestrade vyňav malou, bílou škatulku, odušil:

„Mám je s sebou. Vzal jsem je, i tobolku i telegram. Mám v úmyslu, uložit je bezpečně na policejní stanici. Vzal jsem je zcela nahodile, neboť musím říci, že pilulkám těm nepřikládám nijaké důležitosti.“

„Dejte je sem,“ děl Holmes. „A nyní, doktore, jsou toto obyčejné pilulky?“

Zajisté že nebyly. Byly šedé perleťové barvy, malé, kulaté, a proti světlu průhledné.

Prohodil jsem:

„Z jejich světlosti a průhlednosti měl bych souditi, že jsou rozpustitelné ve vodě.“

Holmes podotkl: „Zajisté jsou. Dojděte nyní laskavě dolů, a přineste malého jezevčíka, kterýž tak dlouho již jest nemocen. Víte, že včera naše hospodyně vás žádala, abyste učinil konec jeho utrpení.“

Zašel jsem dolů a přinesl jsem psa nahoru v náručí.

Těžký jeho dech a skleněné jeho oči dokazovaly, že není dalek svého konce.

Čenich jeho, bílý již jako sníh, svědčil ostatně, že už dávno minul obvyklou lhůtu věku psího.

Položil jsem psa na polštářek na koberec.

„Rožírnu nyní pilulku na dvě,“ děl Holmes, a vytáhnuv nožík, učinil tak. „Jednu polovíčku dáme opět do schránky pro budoucí účely. Druhou polovici chci dáti do této sklenice, v níž jest vody na

kávovou lžičku. Vidíte, že náš přítel doktor má pravdu, a že se rozpouští okamžitě.

„To může být velmi zajímavé,“ pravil Lestrade uraženým tonem muže, kterýž pochopuje, že mu kyne výsměch. „Nevidím však, co to má činiti se smrtí Stangersonovou.“

„Jen trpělivost, přáteli, jen trpělivost! Uvidíte včas, že to má něco s ní činiti. Přidám nyní trochu mléka, aby míchanice byla chutnější, a podáme-li toho psu, poznáme, že to požije ihned.“

Řka to, nalil tekutinu ze sklenice na mističku, již postavil před jezevčíka, který ji rychle požil.

Holmesovo vážné počínání přesvědčilo nás tak dalece, že jsme všichni mlčky tu seděli, sledující napínavě psa a očekávající nějaký ohromující účinek.

Avšak, jak se zdálo, žádný se nedostavoval. Pes ležel dále natažen na polštáři, dýchaje namáhavě, avšak po svém napití patrně ne lépe a ne hůře.

Holmes, když minuta za minutou následovaly; jevil ve tváři své nejhroznější rozmrzelost a zklamání. Hryzl své rty, bubnoval prsty o stůl a jevil všechny známky nejkrajnější netrpělivosti. Tak veliké bylo jeho pohnutí, že jsem měl upřímně starost o něj, zatím co oba detektivové posměšně se usmívali, nejspíše nijak rozmrzelí nad nezdarem mého přítele.

Posléze vyskočiv prudce se stolice, a přecházeje pokojem sem a tam, Holmes zvolal:

„Nemůže to být nijak pouhá náhoda. Jest nemožno, aby to byla pouhá náhoda! Pilulky, proti nimž obracelo se moje podezření v případě Drebberově, byly nalezeny skutečně po smrti Stangersonově. A přece neúčinkují. Co to znamená? Celý řetěz mých úsudků nemůže být klamným. Toť nemožno! A přece nebohému psu není hůře. Ah, konečně jsem na to připadl, konečně!“

Vykřiknuv radostí, Holmes spěchal ke škatulce, vyňal jinou pilulku, rozřízl ji na dvě, jednu polovici dal do vody, přidal mléka a podal to jezevčíku.

Sotva že jazyk nešťastného zvířete smočil se v tekutině, celé tělo psa zachvělo se křečovitě, a již spočívalo zde ztuhlé a bez života, jakoby bylo usmrceno bleskem.

Holmes oddechl si z hluboka a otřel si pot s čela. „Měl jsem mítí více víry,“ pravil. „Měl jsem věděti, že, jestliže fakt nějaký zdá se přičítí dlouhé řadě vývodů, dokazuje jen, že třeba hledati pro něj jiný výklad nežli ten, jenž by pevnému řetězu dedukcí odporoval. Ze dvou pilulek v této škatulce jedna byla jedem krajně smrtícím, a druhá zcela nezávadná. Měl jsem to věděti dříve ještě, nežli jsem škatulku spatřil.“

Toto tvrzení bylo tak překvapující, že jindy byl bych nevěřil, že jest Holmes strážliv. Avšak tuto spočíval mrtvý pes, důkaz to, že domněnka Holmesova byla správnou.

Zdálo se mi, že mlha ve vlastní mysli mé zvolna se rozptyluje, i počal jsem nabývati bytí ještě matného a nejasného názoru o pravdě.

„To vše zdá se vám býti podivné, poněvadž jste opomenuli při počátku vyšetřování případu postihnouti důležitost jediného, skutečného klíče tajemství, kteréž se vám naskytlo. Mně přálo štěstí, že jsem jej postihl, a všechno co se událo od té doby potvrdilo moji původní domněnku a bylo v pravdě logickým jejím důsledkem. Od té chvíle věci, které vás překvapovaly a případ pro vás tím více zatemňovaly, mně rozjasňovaly mysl víc a více a upevňovaly mé záměry. Jest to klam, zaměňovati neobyčejnost s tajemstvím.“

Nejobyčejnější zločin jest často nejtajemnějším, poněvadž neskýtá žádných nových známek, z něhož by dedukce mohly býti učiněny. Vraždu tuto bylo by neskonale nesnadněji rozřešiti, kdyby tělo oběti bylo spočívalo prostě na cestě bez oněch nezvyklých a senzáčních okolností, kteréž ji učinily pozoruhodnou. Neobyčejné ony podrobnosti daleky toho, aby učinily případ nesnadnějším, usnadnily spíše jeho řešení.“

Pan Gregson, kterýž naslouchal proslovu tomu se značnou netrpělivostí, nemohl se déle přemoci.

„Slyšte, pane Holmese,“ pravil, „jsme hotovi přiznati vám, že jste čiperný muž a že máte své vlastní metody. Ale nyní jest nám třeba více, než pouhé theorie a pouhých výkladů a rozkladů. Běží o to, zmocnit se pachatele. Já šel cestou svou, a zdá se nepravou. Mladý Charpentier nemohl býti zapředen do druhé této afféry. Lestrade honil se za svým mužem – a jak se zdá, také neprávem. Dělal jste narážky zde, dělal jste narážky tam. A zdá se, že víte více nežli my,

avšak nadešel čas, kdy, jak cítíme, máme právo již tázati se vás přímo, co o afféře té víte. Můžete nám pověděti jméno pachatele?"

Lestrade dodal:

„I já musím říci, pane, že Gregson má pravdu. My oba se snažili, a oba bez úspěchu. Podotkl jste nejednou již od té doby, kdy jsem našel druhého zavražděného, že nyní známy jsou vám všechny okolnosti. Nebudete nám jich tedy zajisté již zamlčovatí.“

I já poznamenal:

„Odkládati ještě déle zatčení vraha znamenalo by umožniti mu, by spáchal nějaký nový zločin.“

Tak doléhali jsme všichni, an Holmes jevil známky nerozhodnosti.

Přecházel dále po pokoji s hlavou svěšenou a s víčky polopřivřenými, jak bývalo zvykem jeho, byl-li zabrán do myšlenek.

Náhle stanuv a podívav se na nás, pravil:

„Vrahů není několik. Věc tu můžete pokládati za vyloučenou. Tázali jste se mne, znám-li jméno vraha. Ano, znám. Pouhé jméno jest však málo u porovnání s možností vztáhnouti ruku na něj. Doufám učiniti tak velmi záhy. Mám dobrou naději, že dosáhnu toho vlastními opatřeními, avšak jest to věc, kteráž vyžaduje velmi opatrného postupu, neboť máme co činiti s mužem velmi zchytralým a troufalým, kterýž podporován jest, jak jsem měl příležitost se přesvědčiti, jiným, stejně chytrým.“

Pokud muž ten nemá potuchy, že jest podezření proti němu, jest možno zmocniti se ho. Avšak jakmile nabude nejmenšího podezření, změní svoje jméno, a zmizí okamžitě mezi čtyřmi milliony obyvatelův velikého tohoto města.

Aniž bych se chtěl dotknouti vašich citů, musím říci, že pokládám muže toho za cíl vymykající se moci úřední policie, a proto nežádal jsem vás za podporu. Nebudu-li míti úspěch, padne ovšem za to všechna hana na mne. Ale na to jsem připraven. Nyní jsem však hotov slíbiti vám, že v tom okamžiku, kdy budu vám moci učiniti sdělení, aniž bych ohrozil svoje kombinace, učiním tak.“

Gregson a Lestrade nebyli ani za mák uspokojeni tímto prohlášením, tím méně pohrdlivou narážkou o policejních detektivech.

První začervenat se až po kořínky svých lněných vlasů, kdežto oči druhého zasvítily zvědavostí i pomstychtivostí. Ale neměli času promluvit, neboť kdosi zaklepal na dvěře a mluvčí mladých uličníkův, Wiggins, vsunul do pokoje bezvýznamnou a nečistou postavu svou.

„Libo-li, pane,“ pravil, vjev si rukou do vlasů nad čelem, „mám dole povoz.“

„Jsi dobrý hoch,“ pravil Holmes lichoťivě. A bera pár ocelových pout z jedné zásuvky, obrátil se k detektivům a dodal:

„Proč nezavedete tento vzorek u vás na policii? Podívejte se, jak krásně se zavírají. Téměř v jediném okamžiku!“ -

Lestrade odtušil:

„Starý vzorek jest dosti dobrý. Jen kdybychom měli muže, kterémuž bychom pouta mohli nasaditi!“

„Výborně, výborně,“ děl Holmes, usmívaje se. „Nechť drožkář pomůže mi snést zavazadla. Jdi pro něj, Wiggins!“

Překvapilo mne, že soudruh můj mluvil, jakoby se chystal na cestu, ačkoliv mi neřekl ani slova o tom.

V pokoji byl veliký vak i vytáhl jej a počal svazovati jej řemeny. Byl horlivě tím zaměstnán, když drožkář vstoupil do komnaty.

„Pomozte mi, drožkáři, stáhnouti tyto řemínky,“ děl Holmes, kleče na zavazadlech svazovaných a neobraceje ani hlavy.

Muž přistoupil s výrazem poněkud nedůvěřivým a potměšilým, a sklonil své ruce, aby pomohl.

V okamžiku tom ozvalo se ostré třesnutí, zařinčení kovu, a Sherlock Holmes vztyčil se opět na ráz.

Zároveň zvolal se zářícíma očima:

„Pánové, dovolte mně, bych vám představil pana Jeffersona Hopea, vraha Enocha Drebbera a Josefa Stangersona!“

Celá věc přihodila se v okamžiku a tak rychle, že neměl jsem ani času dobře si ji uvědomiti.

Pamatuji se podnes dobře na scénu tu, na vítězoslavný pohled Holmesův, na znění povýšeného jeho hlasu, na drožkářovu užaslou, divokou tvář, když se díval na lesklé okovy, jež jako kouzlem objevily se na jeho rukou.

Vteřinu neb dvě tvořili jsme skupinu nehybných soch. Potom se zuřivým, nečlánkovaným rykem vězeň vyškubl se z pevné ruky Holmesovy a vrhl se do okna.

Dřevěné pažení i sklo povolilo, avšak dříve, nežli mohl proskočiti oknem, Gregson, Lestrade i Holmes vrhli se naň jako chrti.

Strhli jej zpět do komnaty, a nyní počal strašlivý zápas.

Tak silný a zuřivý byl muž ten, že opět a opět setřásl nás všechny čtyři se sebe.

Zdál se míti křečovitou sílu muže v epileptickém záchvatu. Tvář a ruce jeho byly strašlivě rozdrásány střepinami skla, ale ztráta krve nezmenšila jeho odpor. Teprve, když podařilo se Lestradovi, dostati se mu rukou pod šátek, jímž měl krk ovázán, a zpola jej zardousiti, přesvědčili jsme jej, že všechen zápas jest marný, avšak necítili jsme se bezpečnými, dokud jsme nespoutali i nohy jeho stejně pevně jako jeho ruce.

Učinivše tak, povstali jsme celí zmořeni a udýcháni.

Sherlock Holmes děl:

„Máme jeho povoz po ruce, poslouží nám, abychom ho dovezli na policejní ředitelství.“

„A nyní, pánové,“ pokračoval s roztomilým úsměvem, „kdy dospěli jsme tajemství na kloub, bude mi jen vítáno, budete-li mi klásti jakékoliv otázky, i nemusíte se obávati, že bych odpíral na ně odpověď.“

II. KRAJ SVATÝCH.

I. NA VELKÉ PLÁNI ALKALICKÉ.

Ve středu veliké severoamerické pevniny nalézá se vyprahlá, nevlídná poušť, kteráž po mnohá léta sloužila za hrázi proti postupu civilisace.

Od Sierry Nevady až k Nebrasce a od řeky Yellowstone až na sever Kolorada na jihu rozkládá se jediný kraj smutku a ticha.

V pochmurném obvodu tom nemá však příroda jednotného rázu. V kraji tom jsou vysoké hory, sněhem na vrcholcích pokryté, i temná a zasmušilá údolí.

Bystré tu plynou řeky, jež řítí se rozeklanými roklemi; rozkládají se tu též obrovské pláně, kteréž v zimě pokryty jsou sněhem a v létě slaným, alkalickým prachem.

Celý kraj ten však podržuje svůj společný ráz neplodnosti, nehostinnosti a bídy.

Není obyvatelův v této zemi zoufalství.

Četa některého kmene tu a tam prorazí krajem tím, hledíc dosíci jiných míst pro lov svůj, avšak i nejsmělejší ze statečných jsou rádi, mají-li strašlivé pláně ty s očí, a ocitnou-li se opět na svých prériích.

Vlk skrývá se mezi keři, luňák vznáší se, třepotaje křídly, těžce ve vzduchu, a neohrabaný šedý medvěd plíží se temnými roklemi a shání se po potravě, jakouž vůbec jen mezi skalinami těmi může nalézt. To jsou jediní osamělí obyvatelé těchto divočin.

V celém světě není snad smutnějšího pohledu, nežli pohled se severního svahu Sierry Blancy. Pokud oko jen dohlédne, rozkládá se veliká, plochá pláň, celá pokrytá velkými skvrnami alkalickými a porostlá místy pouze skupinami zakrslých, vyprahlých k rovin.

Na samém kraji obzoru zvedá se dlouhý řetěz vrchů s rozeklanými, jakoby skvrnitými vrcholy, sněhem pokrytými.

V celé veliké rozloze onoho kraje není života, ba ani ničeho, co by život připomínalo.

Není ptáka v obloze kovově modré, není pohybu na kalné, šedé zemi – nade vším jest ticho, naprosté ticho. Napínej sluch jak můžeš, ani památky po zvuku neuslyšíš v celé širé té divočině, nic než ticho, úplné, srdce překonávající ticho.

Řekli jsme, že není na širé pláni ničeho, co by život připomínalo. Avšak doslova to přece pravda není.

Díváme-li se ze Sierry Blancy, vidíme stezku, proraženou pouští, stezku, vinoucí se do dáli, a ztrácející se v mlhavém obzoru.

Jest rozjeta kolejemí a rozšlapána nohami mnohých dobrodruhů. Tu a tam rozptýleny jsou bílé předměty, jež lesknou se ve slunci, a odrážejí se od temnějších vrstev alkalických.

Přiblížte se jen a zkoumejte. Jsou to kosti: některé veliké a hrubé, jiné menší a jemnější. První náležely volům, druhé lidem. Na patnáct set anglických mil lze sledovati tuto příšernou, karavanní cestu, lze ji sledovati již dle zbytků po těch, kteří padli zde na své výpravě.

Čtvrtého května 1847 stál tam, osamělý cestující, rozhlížeje se po kraji vylíčeném. Zjev jeho byl takovým, že mohl býti nazván geniem anebo démonem kraje toho.

Pozorovatel byl by jistě nesnadno rozhodl, je-li bližší čtyřicítce neb šedesátce. Tvář jeho byla vyzáblá a divého rázu, snědá, jak pergamen tuhá kůže jeho napjata byla těsně přes jeho vyčnívající kosti.

Dlouhý, hnědý jeho vlas a vous byly místy probělalé; oči muže toho byly hluboce zapadlé a svítily nepřírozeným leskem, zatím co ruka jeho, svírající pušku, měla sotva více masa nežli pouhá kostra.

Stoje tak, opíral se muž ten o svou zbraň a přece silná jeho postava a hranaté jeho kosti svědčily o mužné a silné konstrukci. Avšak jeho vyzáblá tvář a jeho šaty, jež visely tak volně se seschlých jeho údů, svědčily, proč muž ten měl zjev tak zestárlý a zchátralý.

Muž ten umíral – umíral hladem a žízni.

Sestoupil lopotně do rokle a znovu vzhůru v marné naději, že nalezne vody.

A nyní veliká solná pláň rozkládala se před očima jeho, a za ní daleké pásmo pustých hor bez jediné rostliny neb stromu, kteréž by nasvědčovaly vlhkosti země.

V celém širokém kraji tom nebylo ani záblesku naděje.

Díval se na sever, na východ, na jih i na západ divým, zpytavým svým zrakem, a potom uvědomil si, že konec jest jeho pouti, a že zde, na této výspě vyprahlé, jest mu zemřítí.

„Proč ne zde – právě tak dobře jako v měkkém loži před dvaceti lety,“ zamumlal, když usedal na balvany.

Dříve nežli se položil na zemi, odložil zbytečnou pušku i veliký ranec, svázaný šedým šátkem, kterýž, nesl zavěšený přes pravé své rameno.

Zdál se býti poněkud těžkým na jeho sílu, neboť když jej spouštěl, balík dopadl trochu prudce na zem.

Ihned ozvalo se ze šedého balíku lehounké zaúpění a prodrala se z něho drobná bytost s jasnýma, hnědýma očima a s dvěma malýma ručkama.

„Uhodil jste mne,“ pravil dětský hlas vyčítavě.

„Opravdu?“ odvětil muž lítostivě. „Jistě však nerad.“

Řka to, muž rozbalil hnědý shawl a vytáhl z něho děvčátko asi pětileté, jehož něžné střevíčky a hezká růžová sukénka s malou plátěnou zástěrkou svědčily o péči matčině.

Dítě bylo bledé a utrmácené, ale zdravé jeho paže a nožky svědčily, že trpělo méně, nežli jeho druh.

„Jak jest ti nyní?“ tázal se muž úzkostlivě, neboť děvčátko mnulo si dosud rozčuchané zlaté kadeře, které pokrývaly zadní část hlavy jeho.

„Polibte mne sem, ať se to zahojí,“ pravilo s dokonalou vážností, ukazujíc mu na místo, kde bylo udeřeno. „Tak to dělávala i mamička. Kde jest mamička?“

„Mamička odešla! Ale spatříš ji, myslím, záhy opět.“

„Odešla!“ hněvalo se děvčátko. „To jest pěkné, když nedala ani ,s Bohem' – vždycky to říkala, i když šla k tetičce, a nyní jest už pryč tři dny. Ale to jest strašné sucho v ústech! Není vám také tak? Co pak tu není ani vody, ani ničeho k snědku?“

„Není, není, drahoušku! Buď jen trpělivá ještě chvilenu a potom bude vše dobře. Opři si hlavu o mne, takhle, a budeš se cítiti silnější. Není snadno mluvití, když rty jsou vyprahlé jako kůže, ale myslím, že jest lépe pověděti, jak se věci mají. Co jsi to sebrala s sebou?“

„Krásné věci, hezoučké věci!“ zvolalo děvče nadšeně, zvedajíc dva lesklé úlomky osinku. „Až se vrátíme domů, dám je bratru Bobešovi.“

„Uvidíš záhy krásnější věci,“ pravil muž s výrazem důvěry. „Počkej jen chvilinku. Chtěl jsem ti vyprávěti ještě – pamatuješ se, jak jsme opustili řeku?“

„Oh, ano!“

„Nuže, spoléhali jsme, že dojedeme záhy k jiné řece, avšak byla nějaká chyba buď v kompase buď v mapě, aneb Bůh ví v čem. Řeka se neobjevuje, anebo voda odtekla, všechna odtekla, kromě pár krůpějí pro tebe, které zůstaly jen k vůli tobě a – a – –“

„Ano, ano, a vy nemohl jste se ani umýti,“ přerušila hovořícího vážně družka jeho, zírajíc na zachmuřený jeho obličej.

„Ano, ani napítí. A pan Bender byl nejprve schvácen a nemohl dále, a potom klesl Indián Pete, a potom pan Mack Gregor, a potom Johnny Hones, a potom, drahoušku, i tvoje mamička.“

„Mamička mně tedy také zemřela!“ vzkřiklo děvčátko, a skrylo tváře ve své zástěrce, plačíc usedavě.

„Ano, všichni odešli na onen svět, a já pomyslíl potom, že by mohla býti voda v tomto směru, i zvedl jsem tě na rameno a klusali jsme sem pospolu. Nezdá se, že by se naděje ta splnila. Zbývá pro nás sotva jaká naděje.“

„Myslíte, že umřeme taky?“ tázalo se dítě, zdrževši vzlyk svůj a pozvedajíc zaslzenou tvář.

„Myslím, že nám nic jiného nekyne.“

„Proč jste to neřekl dříve?“ pravilo dítě smějíc se vesele. „Tolik jste mne polekal. Ale nyní když zemřeme, budeme zase s mamičkou pospolu.“

„Budeš, drahoušku, budeš!“

„A vy také! Povím jí, jak jste byl ke mně tuze dobrým. Vsadila bych se, že bude čekati na nás u brány nebes s velikým džbánem vody a s hromádkou pohankových koláčů, opečených po obou stranách a ještě teplých, jak Bobeš i já rádi jsme je jídávali. Jak dlouho to ještě bude trvat?“

„Nevím – opravdu nevím.“ Oči muže upřeny byly na severní obzor. Na modré klenbě nebes objevily se tři skvrny, kteréz

vzrůstaly co do velikosti každým okamžikem tím více, čím více se blížily.

Brzy nabyly tvaru tří velikých hnědých ptáků, kteří kroužili nad hlavami obou poutníků a potom posadili se na skalisko nad nimi.

Byli to luňáci, dravci západu, jichž let jest předzvěstí smrti.

„Kohoutkové a slepičky!“ zvolala mladá dívka vesele, ukazujíc na zlověstné ptáky, zatleskavši rukama, aby se zvedli. „Udělal Pán Bůh i tuto krajinu?“

„Ovšem, že udělal,“ děl průvodce její překvapen poněkud její neočekávanou otázkou.

„Pán Bůh udělal kraj tam dole v Illinois a udělal i Missouri,“ pokračovalo děvčátko. „Myslila bych, že udělal kraj tento někdo jiný. Není udělán nikterak tak pěkně. Zapomněli na vodu a stromy.“

„Co bys řekla tomu, kdybych ti řekl, abys se pomodlila?“ tázal se muž ostýchavě.

„Vždyť není noc,“ odtušilo děvčátko.

„To nevádí. Není to pravidelné, avšak Pán nebude na to hleděti. A bude to, jakobys se chystala na lože. Budeš říkati modlitbičku, jakou jsi se modlívala každé noci ve voze, když jsme byli na pláni.“

„Proč neříkáte sám nějakou modlitbičku?“ tázalo se dítě s udivenýma očima.

Muž odtušil:

„Zapomněl jsem ji. Neříkal jsem modlitbičky od té doby, kdy jsem byl jen zpola tak velký jako jest tato ručnice. Ale myslím, že na modlitbu není nikdy pozdě. Ty budeš ji předříkávati, já budu s tebou se modlití a budu tě doprovázeti.“

„Kleknete si tedy i vy, a já taky,“ pravilo děvčátko, i položilo k účelu tomu shawl na zemi.

„Musíte ruce takhle sepnouti. Pocítíte, že je vám blaze při tom.“

Byl by to býval zvláštní pohled, kdyby tam byl býval někdo jiný přítomen nežli jen luňáci; těsně vedle sebe na úzkém shawlu klečeli dva poutníci: malé, žvatlavé dítě a bezstarostný, otužilý dobrodruh.

Buclatá tvářička a jeho divoký, hranatý obličej obrátily se společně k nebi bez mráčku v prosbě ze srdce vycházející, v prosbě k oné bytosti uctívané a obávané, již stáli teď oba tváří v tvář, zatím co

oba hlasy jejich, jeden tenký a jasný, druhý hluboký a drsný, pojily se v modlitbě za milost a odpuštění.

Modlitba jejich byla ukončena, i usedli opět ve stínu balvanu a dítě usnulo, ustlavši hlavince své na širokých prsou svého ochránce.

On bděl nad ní, nad spánkem jejím po nějaký čas, ale přírodní zákon zvítězil i nad ním.

Po tři dny a po tři noci nebyl si dopřál klidu ani odpočinku. Zvolna víčka zavřela se nad znavenýma očima, hlava klesala níže a níže na prsa, až šedý vous mužův smísil se se zlatými kadeřemi, družky, a oba spali týž spánek hluboký a beze snů.

Kdyby byl poutník bděl jen půl hodiny ještě, zvláštní pohled byl by se naskytl jeho očím.

Daleko na krajním pruhu pláně alkalické zvedl se jakoby malý kotouč prachu, velmi lehounký nejprve a sotva rozeznatelný od mlh vzdálených, avšak pomalu zvedaje se výš a výše, šířil se, až nabyl tvaru určitě ohraničeného mraku.

Mrak ten rostl stále, až bylo zřejmo, že mohl býti způsoben toliko velkým množstvím pohybujících se tvorů.

V úrodnějších místech byl by pozorovatel soudil, že blíží se jedno z oněch velikých stád bisonů, kteří pasou se na prériích. To bylo však zřejmě nemožno v této neplodné divočině.

Když vír prachu přihnul se blíže k osamělé výspě, na níž oba ztracenci odpočívali, vozy pokryté plátnem a postavy ozbrojených mužů počínaly vystupovati z mlhy a celý zjev ukázal se býti velikou karavanou, ubírající se k západu.

Ale jakou karavanou!

Když předek její dostihl úpatí hor, konec její nebylo viděti ještě na obzoru.

Přímo přes nesmírnou pláň táhla se bludná řada vozů a kar, jezdců i pěšáků.

Nesčetné byly ženy, jež potácely se pod břemeny, a děti, jež cupaly podél vozů aneb vyhlížely zpod bílé krytky jejich.

To zřejmě nebyla žádná tlupa přistěhovalců, nýbrž spíše nějaký kočovný kmen, kterýž byl puzen tísní okolností, aby si vyhledal novou zemi.

Jasným vzduchem ozýval se neurčitý hukot a šumot z veliké této massy lidí, skřípot kol a řehot koní.

Ač hlasitý byl hukot ten, nestačil probuditi dva znavené poutníky, nahoře odpočívající.

V čele karavany jelo asi dvacet neb více vážných mužův, tváře jakoby kovové, oděných ve hrubý šat a ozbrojených puškami.

Když dostihli úpatí výspy, stanuli ke krátké úradě.

„Prameny jsou jistě v právo, bratří,“ pravil jeden muž se zaječím pyskem, hladce oholený a se šedým vlasem.

„V právo od Sierry Blancy dostihneme tedy brzy Rio Grande,“ pravil druhý muž.

Třetí zvolal:

„Nebojte se o vodu. Ten, jenž vytrysknouti kázal vodě ze skály, neopustí svůj vyvolený národ!“

„Amen, amen,“ odpověděli všichni.

Chystali se nastoupiti znovu cestu svou, když nejmladší z nich, a se zrakem nejbystřejším, vykřikl a ukázal k rozeklané výspě nad nimi.

S vrcholu zasvítíl jim vstříc malý růžový šat, odrážeje se jasně a určitě od šedých skal za nimi.

Při pohledu tom všichni seskakovali s koní a chápali se pušek, kdežto záloha jezdců přikvačila, aby posílila před voj.

Slovo „rudokožcí“ bylo na všech rtech.

„Zde nemůže býti valný počet Indiánů,“ pravil obstárlý muž, který zdál se veleti předvoji. „Minuli jsme sídla kmene Pavího Oka, a není kmenů jiných zde, dokud nepřekročíme velehor.“

Jeden z čety se tázal:

„Mám se podívati ku předu, bratře Stangersone?“

„A já, a já?“ křičelo tucet jiných hlasů.

„Nechte svých koní dole a my počkáme zde,“ odpověděl starší muž.

V okamžiku mladší muži sestoupili, uvázali své koně a vystupovali po srázném svahu, kterýž vedl k cíli, jenž vzbudil jejich zvědavost.

Kráčeli rychle a tiše s důvěrou a prozřetelností vycvičených hlídek.

Stráže na pláni dole mohly je viděti spěchati od skály ke skále, až jejich postavy jasně proti obloze se objevily.

Vedl je mladý muž, kterýž nejprve byl způsobil poplach.

Náhle sledovatelé jeho viděli jej prudce zvednouti ruce, jakoby byl překonán úžasem, a dostihnuvše ho, byli dojati stejně pohledem, který se jim naskytl.

Na malé prostoře, která zakončovala neplodný pahrbek, byl osamělý obrovský balvan a pod ním spočíval muž vysoké postavy, dlouhého vousu, rysů otužilých, ale neobyčejně vyzáblý.

Klidná jeho tvář a pravidelný dech dokazovaly, že pevně spí.

Vedle něho spočívalo děcko, objímající bílymi, buclatými ručkami pevnou šíji mužovu, a zlatovlasá hlavinka opírala se o sametový kabátec na jeho prsou.

Růžové rty děcka byly pootevřeny, odhalující řadu zoubků jak sních bílých, a roztomilý úsměv pohrával jejími dětskými rysy.

Neohrabané malé nožky její, skryté v bílých punčoškách, a jemné střevíčky s lesklými přeskami skýtaly zvláštní kontrast oproti dlouhým, vyzáblým údům jejího společníka.

Na kraji skály, nad zvláštní touto dvojicí stáli pořád ještě tři luňáci ve slavnostním očekávání své oběti, ale při pohledu na příchozí vznesli se náhle do vzduchu za pronikavého skřeku zklamání.

Křik dravců těch vzbudil oba spáče, kteří zírali v úžasu kol sebe.

Muž zapotácel se na nohou a podívali se dolů na pláň, kteráž byla tak bezútěšná, když spánek ho přemohl, a kterouž nyní procházela obrovská skupina lidí a zvířat.

Tvář jeho nabyla výrazu nedůvěry, když se tak díval, i přetřel si oči kostnatou rukou.

Zamumlal:

„Toť asi to, čemu říkají delirium!“

Dítě stálo vedle něho, držíc se lemu jeho kabátu a neříkajíc ničeho, ale dívalo se kolkolem udivenýma očima.

Četa vysvoboditelův přesvědčila záhy oba zbloudilé, že objevení její nebylo žádnou illusí.

Jeden z mužů zvedl malou dívku na svá ramena kdežto druzí dva podpírali vyzáblého jejího sou druha, aby mohl sestoupiti k vozům.

Poutník vysvětloval:

„Moje jméno jest Jan Ferrier. Já a malička zbyli jsme jediní z jedenadvaceti cestovatelů. Všichni ostatní zemřeli žízni a hladem tam na jihu.“

Někteří se tázali:

„Jest to vaše dítě?“

„To si myslím, že jest teď mou!“ zvolal tázaný rozhodně. „Jest mou, protože jsem ji zachránil. Žádný muž mi ji neodejme. Jest ode dneška Lucíí Ferrierovou. Kdo jste vy,“ pokračoval, dívaje se zvědavě na své statné, sluncem ožehlé zachránce, „jeť vás tak mnoho!“

Jeden z mladíků děl:

„Skorem deset tisíc. Jsme pronásledované děti boží - vyvolenci anděla Meroni.“

„O něm jsem nikdy neslyšel,“ děl poutník. „Zdá se, že vyvolil si vás pěknou hromadu.“

Jeden muž ozval se vážně:

„Nežertujte o tom, co jest svato. Jsme z těch, kteří věří v ono svaté poselství, jež psáno bylo egyptským písmem na desky tepaného zlata, kteréž byly vydány v Palmyře Josefu Smithovi. Přišli jsme z Nauvoa ve státu Illinois, kde jsme založili svůj chrám. Hledáme útulek před násilnými muži a před bezbožností, třeba v samém srdci pouště.“

Jméno Nauvoa vzbudilo zřejmě určité vzpomínky ve Fernierovi.

Pravil:

„Vidím, že jste Mormoni.“

Soudruzi odpověděli jako jediným hlasem: „Ano, jsme Mormoni.“

„A kam jdete?“

„Nevíme, Ruka boží vede nás v osobě našeho Proroka. Musíte k němu. Řekne, co se má stati s vámi.“

Došli zatím k úpatí hory a byli obklopeni celým zástupem poutníků – bledými ženami měkkého výrazu – silnými, směřícími se dětmi a starostlivě, vážně hledícími muži.

Mnohý ozval se mezi těmito výkřik úžasu i soucitu když viděli útlé mládí cizinky a schátralé tělo cizincovo.

Průvod obou nestanul však, nýbrž ubíral se dále v před, následován velkým zástupem Mormonů, až dosáhli vozu, který vynikal svou velikostí, nádherou i úpravností svého vzhledu.

Šest koní bylo k němu připřaženo, kdežto k druhým pouze dva neb čtyři koně. Vedle kočího seděl muž, jemuž nemohlo býti více, než třicet let, ale jež mohutná hlava a rozhodný výraz označoval jako vůdce.

Četl v tlusté knize, vázané v hnědém hřbetu, avšak když se zástup blížil, odložil ji stranou a naslouchal pozorně líčení episy.

Potom obrátil se k oběma zbloudilým.

Pravil jim tonem slavnostním:

„Můžeme vás vzíti s sebou jen tenkrát, přijmete-li vyznání naše za své. Nechceme míti vlků ve svém stádu. Lépe by bylo, kdyby vaše kosti bělely se v této divočině, než abyste stali se malou skvrnou hnilobnou, kteráž časem zkazí celé ovoce. Chcete s námi za těchto podmínek?“

„Půjdu s vámi za každých podmínek,“ děl Ferrier s takovým zanícením, že ani vážní, starší lidé nemohli potlačiti úsměvu.“

Pouze vůdce zachoval svůj přísný, vážný výraz.

Pravil:

„Vezměte jej k sobě, bratře Stangersone. Dejte mu jísti a píti, a dítěti rovněž. Úkolem vaším budiž, naučiti jej všem článkům naší víry. Zdrželi jsme se však dost dlouho již! Ku předu, na Sión, na Sión!“

„Na Sión, na Sión!“ volal zástup Mormonů, a slova ta nesla se podél celé karavany, přecházejíce z úst do úst, až odumírala s temným hukotem ve veliké dálavě.

Za praskotu bičů a za skřípotu kol veliké vozy hnuly se, a celá karavana vinula se opět ku předu.

Starší, jemuž oba „poběhlíci“ byli svěření, dovedl je k svému vozu, kdež bylo jídlo pro ně připravenou

„Zůstanete zde,“ pravil. „V několika dnech vzpamatujete se ze svých únav. Zatím pamatujte si, že nyní a na vždycky náležíte našemu náboženství. Brigham Young tak pravil, a on mluvil hlasem Josefa Smitha, kterýž mluví hlasem božím.“

II. KVĚT Z UTAHU.

Není tuto na místě zaznamenávat zkoušky a strádání, jež snášeti musili vystěhovalí Mormonové, než dospěli ke konečnému svému cíli.

Od břehů Mississippi k západním svahům Skalních hor probíjeli se s houževnatostí, jež nemá rovna v dějinách. Divoši a dravá zvěř, hlad, žízeň, únava a nemoc – překážka každá, jakou příroda jim klásti dovedla – vše to překonáváno bylo s anglosaskou vytrvalostí.

Avšak dlouhá cesta a hrůzy se hromadící otráslly srdcem i nejsilnějších mužů z nich. Nebylo jednoho, který by nebyl klesl na kolena u vroucí modlitbě, když konečně spatřili pod sebou široké údolí Utahské, zalité sluneční září, a když zvěděli ze rtů svého vůdce, že toto jest země zaslíbená, a že tato panenská půda na vždy má býti jejich.

Young záhy ukázal, že jest obratným správcem i zároveň rázným náčelníkem.

Mapy nakresleny, i připraveny nárysy, jimiž načrtnuto příští město.

Všechny farmy kolem byly vyměřeny a přikázány v poměru ke stavu a schopnostem každého jednotlivce.

Obchodník uveden ve svůj obchod a umělec ve své povolání.

Ulice a náměstí města vystávaly jako kouzlem.

Kraj kolem odvodňován, rozdělován mezníky, zaséváno obilí, vymýťovány lesy, tak že celý kraj v příštím létě zazářil zlatem pšeničných klasův.

Dařilo se všem v podivné této osadě. A nade vším veliký chrám, který zřídili ve středu města, zvedal se vysoko a široko.

Od prvního úsvitu až po konec soumraku klepot kladiv a skřípot pily neustaly nikdy ozývati se kol velebné budovy, kterouž vystěhovalci zřídili Tomu, jenž zdrávy je provedl mnohým nebezpečím.

Oba ztracenci, Jan Ferrier a malé děvčátko, jež sdílelo s ním osud jeho a přijato bylo za dceru jeho, provázeli Mormony až na konec veliké pouti jejich.

Malá Lucie byla vezena dost příjemně ve voze staršího Stangersona, v útulku to, kterýž sdílela se třemi ženami onoho Mormona a s jeho synem, tvrdošíjným dvanáctiletým hochem, prudké mysli.

Vzpamatovavši se s lehkostí dětství z rány, způsobené jí smrtí matčinou, stala se brzy miláčkem žen a smířila se s novým životem ve svém pohyblivém, plátnem pokrytém domově.

Mezitím Ferrier, zotaviv se z útrap svých, vynikl jako užitečný vůdce a neúnavný lovec.

Tak nabyl rychle vážnosti svých nových soudruhů, že když dosáhli konce své pouti, bylo jednohlasně uznáno, že má být opatřen kusem země nanejmeně stejně velikým a stejně úrodným jako každý jiný osadník, kromě Younga sama, a kromě Stangersona, Kemballa, Johnstona a Drebbiera, kteří byli čtyřmi hlavními staršími.

Na pozemku takto nabytém Ferrier vystavěl si veliké stavení, k němuž přistavoval léty tolik, že změnilo se časem v prostorný letohrad.

Byl mužem praktickým, bystrých činů a obratných rukou. Železná konstituce jeho dovolovala mu od rána do večera oratí a obdělávati pozemky. Takto farma a všecken jeho majetek rostly neobyčejně.

Po třech letech vedlo se mu lépe, nežli jeho susedům, v šesti letech byl zámožným, v devíti letech bohatým, a v dvanácti letech nebylo ani půl tuctu mužů v celém Solném Jezerním Městě, kteří by se byli mohli mu vyrovnati.

Od velikého vnitrozemního jezera až ku vzdáleným horám Wahsatchským nebylo jména známějšího nad jméno jeho.

Jedna jediná věc však byla, kterouž dráždil nedůtklivost svých souvěrců.

Žádný důvod, žádné přesvědčování nepohnuly jej, aby si zřídil ženskou domácnost po způsobu svých soudruhů. Neuváděl nikdy důvodův pro trvalý ten odpor, nýbrž spokojil se rozhodným a neoblomným trváním při svém předsevzetí.

Někteří vinili ho proto z vlažnosti k přijatému náboženství, a jiní z chtivosti nahromaditi jmění a z odporu proti výdajům.

Jiní opět mluvili o nějaké bývalé lásce a o dívce krásných kadeří, kteráž prý utrápila se na březích Atlantického oceánu.

Ať byl důvod jakýkoliv, Ferrier zůstal přísným mládencem.

V každém jiném ohledu podřizoval se náboženství nové osady, a získal si jména pravověrného a přímého muže.

Lucie vyrůstala v domě jeho, a podporovala adoptivního otce svého ve všech jeho podnicích.

Svěží vzduch horský a blahodějná vůně smrkův nahradily děvčátku chůvu i matku.

Rok za rokem vyrůstala a sílila, tváře její růžověly víc a více a krok stával se pružnějším.

Mnozí poutníci na cestě, jež táhla se podél farmy Ferrierovy, cítili ožívati v mysli své mnohé myšlenky zapomenuté, když viděli štíhlou dívčí postavu její cupati pšeničnými poli, aneb když potkali ji sedící na otcově divokém koni, a počínající si při tom všem s lehkostí a půvabem pravého děvčete Západu.

Tak poupě rozkvetlo v květ a toho roku, kdy otec její stal se nejbohatším z farmářů, rozkvetla i ona jako krásný vzor ženství amerického, tak krásný, jaký s těžší bylo lze nalézt na celém tichomořském svahu.

Nebyl to však otec, kterýž poprvé objevil, že dítě rozvinulo se v ženu. Bývá tak zřídka v takových případech. Tajuplná změna ta jest příliš jemná a příliš postupná, než aby mohla býti měřena určitými daty. A na nejméně dívka sama ví o ní, až zvuk hlasu nějakého neb dotyk něčí ruky zachvěje srdcem jejím a až pozná ve směsi hrdosti a bázně, že probuzena jest v ní nová a bohatší povaha.

Málo jest těch, které nemohou si připomínati taký den a drobný taký příběh, kterýž zvěstoval jim zoru nového života.

V případě Lucie Ferrierovy okamžik ten byl vážný dost, nehledě i k dalšímu vlivu na její osud a na osud mnohých jiných.

Bylo teplé červnové jitra a „Svatí posledního soudu“ byli čile při práci jako včely, jichž oul byli přijali za svůj odznak.

V polích a na ulicích ozýval se týž ruch lidského přičinění.

Po zaprášené silnici defilovala dlouhá řada mezků s těžkými břemeny, směřujíc veskrz k západu, neboť zlatá horečka byla

vypukla v Kalifornii a cesta tam po souši vedla městem „Vyvolených“.

Tu a tam hnána stáda ovcí i volů, přicházející s okolních pastvin a ubírala se proudy přistěhovalců na nekonečné jich cestě, jež znavila stejně lidi i koně.

Veškerým pestrým tímto davem projížděla tryskem a s obratností dokonalého jezdce Lucie Ferrierova; tvář její zarděla se jízdou a dlouhý kaštanový vlas vlál za ní.

Měla od svého otce nějaké poslání v městě, i kvapila tam jako mnohdy již před tím. s celou nebojácností mládí, myslíc pouze na úkol svůj, a na to, jak jej vykoná.

Dobrodruhové cestou zašpinění dívali se na ni s údivem, ano i necitní Indiánové, cestující se svými kožešinami, slevili ve svém obvyklém stoicismu, aby se obdivovali kráse bledé dívky.

Dostihla již vnějších částí města, když shledala cestu uzavřenu velkým stádem skotu, hnaným s pastvin as půl tuctem divoče vyhlížejících pastýřů.

Ve své netrpělivosti snažila se překonati překážku tím, že vehnala koně do zdánlivé mezery mezi stádem.

Sotva však tak učinila, zvířata semknula opět za ní svůj kruh, a ona byla tak uzavřena úplně v pohyblivý proud divokých volů s dlouhými rohy.

Uvyklá zacházeti se skotem, nebyla polekána, nýbrž užila každé příležitosti popohnati koně v naději, že prorazí přece stádem.

Na neštěstí rohy jednoho ze zvířat zavadily ať náhodou či úmyslně prudce o bok koně, a poplašily jej až k potrhlosti.

Vzepjal se okamžitě na zadních nohou, zařičev zuřivě, vzpínaje se a kopaje, že byl by shodil i cvičeného jezdce.

Situace byla nanejvýše nebezpečná. Každým sklesnutím zpět rozčilené zvíře dopadalo na rohy, a ty pobádaly ho k novému šílenému zmítání.

Děvče snažilo se jen, aby udrželo se aspoň v sedle, neboť sesmeknutí bylo by znamenalo strašlivou smrt pod kopyty těžkopádných a polekaných zvířat.

Jsouc nezvyklá náhlým nehodám, počala pociťovati závrať a ruka její, držící uzdu, počala ochabovati.

Oslepena i mrakem prachu a množstvím zmítajících se zvířat byla by snad již zoufale zanechala všech dalších pokusů o záchranu, když tu vlídný hlas po boku jejím ohlásil jí pomoc.

V tomtéž okamžiku pevná, snědá ruka zachytila koně za uzdu, a vynutivši si cestu stádem, vyvedla záhy dívku z něho ven.

„Neublížila jste si, slečno, doufám?“ pravil uctivě její ochránce.

Podívala se na tmavou, snědou jeho tvář, a zasmála se vesele.

Pravila však nevinně:

„Jsem strašlivě polekána. Kdo by si byl pomyslel, že Poncho tolik se poplaší pouhým stádem volů?“

„Děkujte Bohu, že jste se udržela v sedle,“ pravil muž vážně.

Byl to jinoch vysoké postavy vzhledu dost divokého; seděl na silném, plavém koni, i oblečen byl v hrubý oděv lovce, a přes rámě měl přehozenou dlouhou pušku.

Potom pokračoval:

„Myslím, že jste dcera Jana Ferriera. Viděl jsem vás vyjížděti z jeho domu. Až ho uvidíte, otažte se, pamatuje-li se na Jeffersona Hopea ze Saint Louis. Je-li to též Ferrier, otec můj a on bývali spolu velmi za dobře!“

„Neučinil byste lépe, kdybyste přišel otázat se ho sám?“ pravila dívka rozmarně.

Jinoch zdál se býti potěšen výzvou tou a tmavé oči jeho zazářily radostí.

Pravil:

„Učiním tak, ale byli jsme dva měsíce v horách, a nejsme nikterak vstrojeni na návštěvy. Musí nás tedy přijmouti tak, jak jsme.“

Dívka odtušila:

„Má všechnu příčinu býti vám vděčen, zvláště když mne má tolik rád. Nebyl by toho nikdy přežil, kdyby byla zvířata mne udupala.“

Soudruh její děl:

„Ani já bych to nebyl snad přežil.“

„Vy? Nevidím, jak by se to mohlo vás dotknouti. Vždyť nejste ani naším přítelem!“

Mladá tvář mladého lovce zasmušila se tak nad slovy těmi, že Lucie dala se hlasitě do smíchu.

Dívka děla:

„Nemyslíla jsem to tak. Nyní ovšem jste již naším přítelem. Musíte nás navštívit. Nyní však musím odjeti rychle, nebo by mně otec nesvědčil již žádnou záležitost. S Bohem!“

„S Bohem!“ odušil jinoch, nadzvednuv svůj klobouk a skloniv se nad malou její ručkou.

Dívka otočila koně a šlehnuvši ho bičíkem, odcválala po široké silnici, mizejíc ve zvednutším se prachu.

Mladý Jefferson Hope jel dále se svými soudruhy - zasmušilý a mlčelivý. On a druzi jeho dleli v horách Nevadských, hledajíce stříbro, i vrátili se do Solného města v naději, že opatří si dosti kapitálu, aby těžiti mohli z ložisek, která objevili.

Byl jako ostatní zcela zaujat věcí tou, až náhlý onen případ přivedl myšlenky jeho do zcela jiných kolejí. Pohled na krásnou, mladou dívku, upřímnou, cele svěží jako vánky ze Sierry vanoucí, rozechvěl výbušné, nezkrotné jeho srdce až do jeho hloubi.

Když zmizela z jeho dohledu, uvědomil si, že nastala krize v jeho životě, a že ani spekulace se stříbrem ani cokoliv jiného nebude pro něj tak důležitá, jako toto nové kouzlo v životě, zajímající všechnu jeho mysl.

Láska, jež vzklíčila v jeho srdci, nebyla náhlým, mizivým rozmarem chlapeckým, nýbrž divokou, a prudkou vášní muže silné vůle a nezkrotné povahy.

Byl uvyklým míti úspěch ve všem, co podnikal. Přísahal si v duchu, že nepovolí v této věci, ač-li lidská vůle a lidská vytrvalost může tu míti úspěchu.

Navštívil Ferriera ještě večer a potom opět a opět, až byla tvář jeho na farmě nejznámější.

Ferrier, uzavíraje se ve svém údolí a zaujat zcela prací, nemohl zvěděti mnoho o světě okolním za posledních dvanáct let.

Jefferson dovedl mu povídati o něm, a to způsobem, kterýž zajímal Lucii stejně jako jejího otce.

Býval zlatokopem v Kalifornii a mohl vyprávěti mnoho podivných historií, o bohatství získaném i ztraceném v oněch divokých, a přece jen blahých dnech. Býval i zálesákem, harcovníkem, dolovatelem stříbra i obdělavatelem půdy; kdekoliv bouřná dobrodružství kynula, Jefferson honil se za nimi.

Brzy stal se miláčkem starého farmáře, kterýž dovedl výmluvně hovořiti o jeho ctnostech.

Za takových příležitostí Lucie mlčívala, avšak zardělá její tvář a její jasný, blažený zrak ukazoval jasně, že není již vládkyní svého srdce.

Počestný její otec snad nepozoroval příznaků těch, avšak nezůstaly jistě nepovšimnuty mužem, který si získal její lásky.

Jednou letního večera cválal Hope cestou a stanul u vrátek.

Lucie stála ve dveřích a vyšla jemu vstříc. Jinoch přehodil uzdu přes plot a vstoupil na stezku. Pojav obě její ruce do svých a dívaje se něžně do jejích očí, pravil:

„Musím pryč, Lucie; nepožádám vás nyní, abyste šla se mnou, avšak budete ochotna jiti se mnou až se vrátím?“

„A kdy to bude?“ tázala se rdíc se a smějíc se.

„Za dva měsíce nejdéle. Přijdu a požádám o ruku tvou, drahoušku. Nikdo nemůže se již postaviti mezi nás.“

„A otec?“ tázala se.

„Otec již svolil s podmínkou, že se nám v dolech dobře dařiti bude. V této příčině však nemám nejmenších obav.“

„Ach, ovšem, když otec a vy vše jste ujednali, netřeba nic již říci,“ zašeptala Lucie, a skryla tvář svou na širokých jeho prsou.

„Buď s Bohem, díky, jest tedy rozhodnuto!“ pravil drsně, skloniv se a políbil ji. „Čím déle bych zůstal, tím krutější bylo by loučení. Čekají na mne v roklině. S Bohem, drahoušku můj, s Bohem. Ve dvou měsících mne uvidíš!“

Promluviv to, odtrhl se od ní, a vyšvihnuv se na koně, odcválal rychle, neohlížeje se ani zpět, jakoby se bál, že by ochabl ve svém rozhodnutí, kdyby se ohlédl po té, již opouštěl. Lucie stála u vrátek, dívajíc se za ním, až zmizel jí z dohleda.

Potom vracela se zpět do domu, jsouc té chvíle nejšťastnější dívkou v celém Utahu.

III. JAN FERRIER HOVOŘÍ S PROROKEM.

Tři týdny minuly od té doby, kdy Hope a soudruzi jeho odjeli ze Solného města. Ferrierovo srdce zasmušilo se vždy, kdykoliv pomyslí na návrat jinochův a na hrozící ztrátu adoptovaného dítěte.

Jasná a šťastná její tvář smířovala ho však s tím více, nežli by mohl to učiniti jakýkoliv důvod. Již dříve se rozhodl celým svým odhodlaným srdcem, že nic by ho nepřimělo, aby svolil, by dcera jeho provdala se za některého Mormona.

Sňatek takový nepokládal za sňatek, nýbrž za hanbu a klesnutí.

Nechť soudil cokoliv o učení mormonském, v této věci byl neoblomným.

Musil si však dáti pozor na ústa, neboť vysloviti nepravověrný názor bylo v oněch dnech v zemi Svatých nebezpečno.

Ano, nebezpečno. Tak nebezpečno, že i nejsvětější troufali si náboženské názory své pouze šeptati s dechem zatajeným, bojíce se, aby něco, co vyklouzlo rtům jejich, nebylo křivě vykládáno, a aby neuvalilo na ně náhlé tresty.

Pronásledovaní stali se nyní sami pronásledovateli, a to pronásledovateli nejstrašnějšími.

Ani inkvisice v Seville, ani německý „wehmgericht“ ani tajné společnosti italské nebyly s to, by uvedly v pohyb tak mocný stroj, jakýž vrhal stín na stát Utahský.

Jeho neviditelnost a tajuplnost, s jakou byl spojen, činila organisaci tu dvojnásob strašlivou. Zdála se býti vševědoucí a všemohoucí a přece nic nebylo viděti ani slyšeti.

Člověk, kterýž vystoupil proti církvi, zmizel, a nikdo nevěděl již, zdaž se někam odebral, aneb co ho stihlo.

Žena jeho a děti čekaly ho doma, avšak otec nevrátil se již nikdy, aby jim pověděl, jak pochodil v rukou tajných svých soudců.

Ukvapené slovo, ukvapený čin následovány byly zničením a přece nikdo nevěděl, jaké povahy byla strašlivá moc, jež se vznášela nad nimi.

Jaký div, že muži odcházeli v samém strachu a úzkosti a že v samém středu poušti neodvážili se zašeptati pochybnosti, jež je tísnily.

Nejprve neznámá, strašlivá ta moc obrátila se proti vzdorujícím, kteří, přijavše mormonskou víru, přáli si potom zvrátiti ji.

Počet dospělých žen řidl a mnohoženství bez ženských osadnic, jež by se mohly přivábiti, bylo skutečně planou doktrinou.

Podivné pověsti počaly kolovati, pověsti o zavražděných přistěhovalcích a o přepadených, oloupených táborech v krajích, kdež Indiánů nebylo nikdy viděti.

Nové ženy objevily se v harémech Starších, ženy, které chřadly a plakávaly, a v jichž tvářích tkvěly stopy nesmazatelných hrůz.

Opoždění poutníci na horách mluvili o četách ozbrojených mužů, maskovaných, tajuplných, mlčenlivých, kteří míhali se kol nich v temnotách.

Tyto slechy a pověsti nabývaly podstaty a určitých tvarů, a byly potvrzovány a znovu potvrzovány, až vyhranily se v určité jméno.

Podnes v dalekých zákoutích Západu i jméno „Danite Band“ čili „Andělů Mstitelů“ jest jménem příšerného, zlověstného zvuku.

Lepší poznání organisace, kteráž měla tak strašlivé důsledky, zvýšilo spíše, nežli zmírnilo hrůzy, kteréž budila v myslích lidu.

Nikdo nevěděl, kdo náležel k této nemilosrdné společnosti.

Jména pachatelův těchto skutkův krvavých a násilných, vykonaných jménem náboženství, udržována byla v hlubokém tajemství.

Dávný přítel, jemuž jste projevili své pochybnosti o proroku a jeho poslání, byl jedním z těch, kteří přišli v noci ohněm a mečem vykonati trest.

Bál se proto každý i svého souseda, a nikdo nemluvil o těchto věcech, třeba je měl na srdci.

Jednoho krásného jitra Ferrier chystal se vybrati se na svá pšeničná pole, když tu slyšel cvaknutí kliku ve vrátkách, a podívav se oknem, spatřil otlého muže prostředního věku a s vlasem ryšavým, přicházejícího po stezce.

Srdce jeho div nezastavilo svůj tlukot, neboť nebyl to nikdo jiný, nežli veliký Brigham Young sám.

Chvěje se – neboť věděl, že návštěva taká věští pro něj málo dobrého – Ferrier kvapil ke dveřím pozdraviti mormonského náčelníka.

Tento přijal však chladně jeho pozdrav a následoval ho s přísnou tváří do pokoje pro hosty.

„Bratře Fernere,“ pravil usedaje, a hledě ostře na farmáře z pod svých světlých řas, „věrní naši věřící osvědčili vám skutečné přátelství. Ujali jsme se vás, když jste hynul v poušti, sdíleli jsme potraviny s vámi, dovedli jsme vás zdráva do Vyvoleného Údolí, poskytli jsme vám pěknou část půdy, a umožnili jsme vám, byste bohatl pod ochranou naší. Jest tomu tak?“

Ferrier odtušil:

„Jest tomu tak.“

„Za to vše kladli jsme vám jen jednu podmínku: abyste přijal pravou víru, a abyste se podřídil v každém směru úkonům jejím! To jste slíbil učiniti, ale toho, jak praví všeobecná zvěst, nedbáte.“

„Jakže toho nedbám?“ tázal se Ferrier, zvednuv ruce své, jakoby se chtěl hádati. „Nepřispíval jsem k společnému fondu, nechodil jsem do chrámu, nepracoval jsem – –?“

Ohlédnuv se kol sebe, Young se tázal:

„A kde jsou vaše ženy? Zavolejte je, rád bych je pozdravil!“

Ferrier odtušil:

„Jest pravda, že jsem se neoženil. Avšak žen jest málo, a jsou mnozí, kteří mají na ně větší nárok, nežli já. Nežil jsem však osaměle, měl jsem dceru, která mně obstarávala moje potřeby.“

Vůdce Mormonů odvětil:

„O vaší dceři chci právě mluvit. Vyrostla ve skutečný květ Utahu a nalezla zalíbení v očích mnohého, který stojí vysoko v naší zemi.“ Ferrier v duchu zahořekoval.

„Vypravují se historie o ní, kterým bych nechtěl raději ani věřiti – historie, že jest zasnoubena jakémusi pohanu. To jest nepochybně jen klep zlých jazykův. Jak zní třinácté přikázání v zákonníku Josefa Smitha?“

„Provděj každou dívku pravé víry za jednoho z vyvolených, neboť, kdyby provdána byla za pohana, spáchala by těžký hřích.“

„Tomu-li tak, jest nemožno, abyste vy, kterýž vyznáváte svatou víru, dovolil své dceři, by ji porušila.“

Ferrier neodpověděl, ale pohrával si nervosně s jízdeckým svým bičíkem.

„Tato jediná věc. musí býti zkouškou celé vaší víry – tak bylo rozhodnuto ve Svaté radě Čtyř. Dívka jest mladá i nechceme, aby se provdala za šedivce, aniž ji zbaviti chceme veškeré volby. My Starší máme mnohé heifer, avšak musí býti postaráno také o naše děti. Stangerson má syna a Drebber má syna a každý z nich by rád uvítal dceru vaši ve svém domě. Nechť volí mezi nimi. Jsou mladí, bohatí a pravé víry. Co tomu říkáte?“

Ferrier mlčel chvíli s obočím svráštěným.

Posléze pravil:

„Dopřejte nám času. Moje dcera jest velmi mladá – dosáhla teprve sotva věku, způsobilého k oddavkám.“

Young povstáváje zvolal:

„Mějž si tedy měsíc na rozmyšlenou. Po lhůtě té nechť nám odpoví.“

Procházel již dveřmi, když se náhle obrátil s tváří zardělou a s očima blýskajícima.

Při tom zahřměl:

„Bylo by lépe pro vás, Johne Ferriere, i pro ni, aby kostry vaše bělaly se nyní na Sierře Blance, než abyste stavěli slabou vůli svoji proti rozkazům Svaté rady Čtyř!“

S hrozivým posunkem své ruky vyšel ze dveří a Ferrier slyšel těžké kroky jeho skřípati po kamennité stezce.

Farmář seděl ještě s hlavou opřenou o loket, přemýšleje, jak by měl věc tu vyjevití své dceři, když tu jemná ruka položila se na ruku jeho.

Vzhlédnuv, viděl Lucii státi vedle sebe.

Jediný pohled na bledou, postrašenou tvář její přesvědčil jej, že byla slyšela vše.

Odpovídajíc na pohled jeho, děla:

„Nemohu za to. Hlas jeho zazníval celým domem. Ach, otče, otče, co máme učiniti?“

Přitáhnul ji k sobě a pohladil ji těžkou, hrubou rukou svou po kaštanových vlasech Ferrier děl:

„Nelekej se sama přespříliš. Nějak se již rozhodneme. Necítíš, že by oslábla tvá náklonnost pro onoho mladíka?“

Vzlykot a stisk ruky byly jedinou její odpovědí.

„Ovšem, že necítíš. A nebyl bych ani rád slyšel, kdybys řekla, že ano. Jest to hoch k pomilování a křesťan, kterýž víc platí, než tito lidé přes veškeré jich kázání a modlení. Zítřka ubírá se jedna výprava do Nevady, i pošlu mu obratně zprávu, aby zvěděl, v jaké svízeli jsme se ocitli. Musil bych znáti špatně muže toho, kdyby nebyl zde s rychlostí blesku.“

Lucie zasmála se přes slzy své otcově výrazu.

Pravila:

„Přijde-li, dá nám sám nejlepší radu. Bojím se jen o vás, otče drahý. Jest slyšeti – jest slyšeti takové strašlivé historky o osudu těch, kteří se opřeli proroku. Stihlo je vždy něco hrozného.“

Otec odpověděl:

„Avšak my jsme se mu neopřeli. Bude dost času chystati se na bouři, až tak učiníme. Máme měsíc před sebou. Ku konci jeho, myslím, bude nejlépe, když zmizíme z Utahu.“

„Opustiti Utah?“

„Jiného nic nezbude. Budeme hledět zpeněžit z farmy co nejvíce a ostatní necháme býti. Abych pravdu řekl, Lucie, není to poprvé, co na to myslím. Nehodlám plaziti se před žádným člověkem, jako činí tito lidé před svým nadutým prorokem. Jsem Američanem svobodným, a tohle vše jest pro mne něco nového. Jsem tuze starý, než abych se učil něčemu jinému. Přijde-li zuřiti proti této farmě, nalezne cestující, ustupující v opačném směru.“

„Avšak nedovolí nám odejiti.“

„Počkej, až Hope přijde, uvidíme, jak to zařídíme. Zatím netrap se, miláčku, a nechod' s očima uplakanýma, nebo bude Young více naléhati na mne, uvidí-li to. Není tu čeho se báti, ani jakéhokoliv nebezpečí.“

Ferrier pronesl útěšná slova ta tonem plným důvěry, nicméně dívka povšimla si toho, že věnoval nezvyklou péči pevnému

zavírání dveří v noci, a že pečlivě vyčistil a nabil starou pušku, kteráž visela na stěně jeho ložnice.

IV. ÚTĚK ZA SPÁSOU ŽIVOTA.

Ráno po tomto hovoru s mormonským prorokem, Ferrier odebral se do Solného Města a naleznuv tam známou osobu, kteráž chystala se do Nevady, svěřil jí dopis pro Hopea.

Psal v něm mladému muži o nebezpečí, kteréž jim hrozilo a jak nutno jest, aby se brzy vrátil.

Učiniv tak, cítil, že se mu v mysli ulevilo, a vrátil se se srdcem lehčím.

Když se blížil k své farmě, byl překvapen, vida dva koně přivázané ke sloupům vrátek.

Ještě více překvapen byl, když, vstoupiv, našel dva mladíky v pokoji pro hosty.

Jeden dlouhé, bledé tváře, seděl v křesle, nohy maje položené na stole.

Druhý, muž s býčí šjí, s hrubou, nadmutou tváří, stál v okně, s rukama v kapsách, a hvízdal si nějakou lidovou píseň.

Oba kynuli Ferrierovi, když vstoupil, na pozdrav, a muž, sedící v křesle, počal hovor.

Pravil:

„Možná, že nás ještě neznáte. Totoť jest syn Staršího Drebbera, a já jsem Josef Stangerson, kterýž cestoval jako hoch s vámi pouští, když Pán vztáhl ruku svoji a přibral vás k věrnému stádu.“

„Jako učiní se všemi národy, až uzná za dobré,“ pravil druhý mladík hlasem huhňavým. „Přemílá pomalu, ale přemílá neobyčejně dobře.“

Ferrier uklonil se chladně. Tušil již, kdo oba návštěvníci jeho jsou.

„Přišli jsme,“ pokračoval Stangerson, „na pokyn svých otců žádati za ruku dcery vaší, neboť každý z nás jistě jest dobrým dost pro vás i pro ni. Jelikož já mám pouze čtyři ženy, a bratr Drebber má jich sedm, zdá se mi, že nárok můj jest silnější.“

Druhý vzkřikl:

„Ne, ne, bratře Stangersono, neběží teď o to, kolik žen máme, nýbrž o to, kolik jich může každý míti. Otec můj předal mně nyní své mlýny a já jsem bohatší.“

Druhý pravil žlivě:

„Avšak vyhlídky moje jsou lepší. Až Pán odvolá otce mého, dostane se mi jeho továrny na zpracování koží – potom budu já vaším Starším a budu vyšším v církvi.“

Mladý Drebber zazubil se na svůj obraz v zrcadle a namítl:

„Bude na dívce, aby sama rozhodla. Ponechme všechno její volbě.“

Ferrier stál při hovoru tom pokuřuje ve dveřích a stěží se přemáhaje, aby nezkusil svého jezdeckého biče na zádech obou návštěvníků.

„Slyšte,“ pravil posléze, přistoupiv k nim. „Až moje dcera vás pozve, můžete přijít opět, ale dříve ať vás již nespatřím!“

Oba mladí Mormonové podívali se na něj s úžasem v očích. Zápas jejich o dívku byl nejvyšší ctí pro něj a pro jeho dceru.

Ferrier vzkřikl:

„Tuhle jsou dvě cesty z pokoje: dveře a okno. Čeho z nich hodláte použít?“

Snědá jeho tvář vypadala tak divoce a hubená jeho ruka tak hrozivě, že návštěvníci jeho vyskočili a rozhodli se pro rychlý ústup.

Starý farmář následoval je ke dveřím.

„Vzkažte mi, až se dohodnete, který z vás má to býti,“ volal za nimi posměšně.

Stangerson rozkřikl se zuřivě:

„Budete pykati za to. Opřel jste se proroku a Radě Čtyř. Budete toho litovati až do konce života.“

Mladý Drebber volal:

„Ruka Páně těžce dopadne na vás. On vyvstane a zasáhne vás ranou svou.“

„Počnu tedy raději já s ranami,“ zvolal Ferrier zuřivě a byl by vyběhl nahoru pro pušku, kdyby ho Lucie nebyla zachytla za ruku a zadržela ho.

Dříve, nežli mohl se jí vyvinouti, bylo slyšeti dupot kopyt koňských: oba mužové ocitli se mimo jeho dosah.

„Těch mladých fňukavých lotrů!“ pravil, stíraje si pot s čela. „Viděl bych tebe raději ve hrobě, nežli abych tě dal, mé dítě, jednomu z nich.“

„Také já bych se raději ve hrobě viděla,“ odvětila dívka odhodlaně, „ostatně Jefferson bude zde již záhy.“

„Ano. Nebude to již dlouho trvati, nežli přijde. Čím dříve, tím lépe, neboť nevíme, jaký bude nejbližší jejich krok.“

Byl skutečně nejvyšší čas, aby přispěchal někdo na radu i ku pomoci, kdož by k nim způsobilým byl – aby přispěchal na pomoc mužnému starému farmáři i adoptované dceři jeho.

V celé historii osady nebylo takového příkladu přímé neposlušnosti vůči autoritě Starších. Byly-li menší chyby trestány tak přísně, jaký teprve byl by osud takového arcibuřiče!

Ferrier věděl, že jeho jmění a postavení nebude ho nijak chrániti. Jiní, stejně známí a stejně bohatí jako on byli odstraněni před ním, a statky jejich svěřeny církvi.

On byl mužem statečným, ale chvěl se před neurčitými, temnými hrůzami, jež vznášely se nad ním.

Každému známému nebezpečí byl by dovedl hleděti pevně do očí, avšak tato neurčitost jej rozechvívala.

Skrýval však obavy své před dcerou, a tvářil se, jakoby si z věci té nic nedělal, avšak ona bystrým okem lásky viděla jasně, že jest mu nevolno.

Očekával, že dostane nějaké výčitky neb pokárání od Younga pro své chování, a nemýlil se, ačkoliv přišlo neočekávaným způsobem.

Příštího rána našel k svému překvapení malý, čtverhranný lístek, připíchnutý k příkrývce ložní přímo nad svými prsy.

Na něm bylo napsáno smělými, okázalými písmeny:

„29 dnů jest dáno vám k pokání a potom – – –“

Pomlčky měly význam strašlivější, nežli jakákoli přímá hrozba.

Jak výstraha ta dostala se do jeho pokoje, to naplňovalo Ferriera zmatkem i strachem, neboť služebnictvo spalo ve vedleším domku a dveře i okna byly dobře uzavřeny.

Smáčkł papír a neřekl nic dceři, avšak věc otrásla celým jeho srdcem. Těch 29 dní bylo zřejmě na účet měsíce, kterýž mu Young slíbil.

Jaká síla či odvaha mohla ho chrániti proti nepříteli, vyzbrojenému mocí tak tajuplnou?

Ruka, kteráž připíchla lístek ten, mohla mu probodnouti srdce, a nebyl by věděl ani, kdo ho usmrtil. Ještě více byl poděšen příštího dne. Seděli u snídane, když Lucie s výkřikem překvapení ukázala vzhůru.

Ve středu stropu napsáno bylo, nepochybně ohořelou holí, číslo 28.

Dceři jeho bylo to nesrozumitelné a on jí toho neobjasnil.

V noci té posadil se s puškou na stráž a bděl.

Neviděl, neslyšel nic, a přece ráno veliká 27 vymalována byla na vnější straně dveří.

Tak den následoval po dnu, a když jitro přišlo, mohl býti jist, že ohlásí se nepřátelé jeho, a že na některém nápadném místě bude označeno, kolik dnů ještě zbývá mu z měsíce milosti.

Někdy osudné číslo objevilo se na stěnách, jindy na podlaze, někdy na malých lístcích, připevněných na zahradních dvířkách neb na plotu.

Při veškeré své bdělosti Ferrier nemohl objeviti, odkud denní výstrahy ty pocházejí.

Strach, který byl přímo pověrečného rázu, zachvátil jej při pohledu na ně.

Byl neustále celý vyděšen a nepokojný, oči jeho měly výraz štvané zvěře.

Měl ještě jen jednu naději pro život, a to byl příchod mladého lovce a pastýře z Nevady. 20 dní skleslo na 15, 15 na 10, avšak nebylo zpráv o nepřítomném.

Den po dni mýjel, a posud nebylo o mladíku památky.

Kdykoliv ozval se na silnici klusot koně, neb kdykoliv honec volal na stádo svoje, starý farmář spěchal k vrátkům, myslé, že pomoc konečně přichází.

Posléze, když z 5 dnů zbyly 4, a ze 4 zbyly 3, srdce jeho pozbylo vší naděje na útek.

Sám a s obmezenou svojí znalostí hor, kteréž obklopovaly osadu, věděl, že jest bezmocným.

Nejčastěji navštěvované silnice byly přísně střeženy a chráněny, a nikdo nemohl projiti jimi bez rozkazu od Rady Čtyř.

Ať se obracel kam chtěl, neviděl cesty, kterou by unikl hrozící ráně. Avšak starý muž neochabl ani na okamžik ve svém rozhodnutí, pykati raději životem, nežli by svolil k tomu, v čem viděl zneuctění své dcery.

Seděl sám jednoho večera zahloubán nad svými starostmi a hledaje marně východiště z nich.

Ráno dne toho bylo se objevilo číslo 2 na stěně domu, příští den měl být poslední z povolené lhůty.

Co se stane? Všeliké neurčité a strašlivé domysly naplňovaly jeho mysl.

A dcera jeho – co se stane s ní, až on odejde na onen svět?

Což nebylo nijakého východu z neviditelné osnovy, kteráž se kol něho stahovala?

Klesl hlavou na stůl a zaplakal při myšlence na vlastní svou malomocnost.

Co to bylo?

V tichu noci slyšel lehounké škrábání, velmi tiché, ale přece jasně rozeznatelné v tiché noci.

Přicházelo ode dveří domu.

Ferrier připlížil se do chodby a naslouchal napjatě.

Na několik okamžiků bylo ticho, a potom opatrný zvuk se opakoval.

Kdosi zřejmě klepal zlehounka, na jednu z desek dveří.

Byl to půlnoční vrah, kterýž přišel provést vražedné příkazy tajného soudce?

Aneb byl to agent nějaký, aby ohlásil, že nadešel poslední den milosti?

Ferrier cítil, že okamžitá smrt byla by lepší, nežli nejistota věčná, která drásala jeho nervy i jeho srdce.

Vyskočiv v před, otočil závoru a otevřel dveře. Venku bylo vše ticho a pokojno. Noc byla krásná a hvězdy zářily jasně nad jeho hlavou.

Malá zahrádka rozkládala se před očima farmářovými, zahrazená plotem a vrátky, avšak ani tam ani na cestě nebylo viděti lidské bytosti.

Oddechнув si, Ferrier podíval se v pravo v levo, až když náhodou zrak jeho padl k nohám, i viděl k úžasu svému muže, ležícího na zemi s nohama a rukama úplně roztaženýma.

Byl tak rozčilen pohledem tím, že opřel se rychle o stěnu, a že chytl se rukou za hrdlo, aby potlačil výkřik, který již již dral se mu z něho.

První myšlenkou jeho bylo, že ležící muž jest nějaký zraněný neb zmírající člověk, avšak, když se podíval lépe, viděl, že se tento plazí dál, po zemi do chodby s rychlostí a tichostí hada.

Jakmile se však ocitl v domě, vyskočil, zavřel dveře, i ukázal užaslému farmáři smělou tvář, odhodlaný výraz Jeffersona Hopea.

„Můj ty Bože,“ zvolal Ferrier. „Jak jste mne poděsil! Proč přicházíte takým způsobem?“

„Dejte mi potravy,“ pravil druhý chraplavě. „Neměl jsem po osmačtyřicet hodin času jediného sousta pojísti.“

Vrhl se na studené maso a na chléb, kteréž ležely ještě od večere na stole, a snědl je hltavě.

„Daří se Lucii dobře?“ tázal se, když ukojil svůj hlad.

„Ano, ona neví ničeho o bezprostředním nebezpečí.“

„Toť dobře. Dům jest strážěn na všech stranách. Proto jsem k němu pouze plazil. Byť byli sebe bystřejší, nejsou bystří dost, aby přistihli lovce washoeského.“

Ferrier cítil se býti jiným mužem, když uvědomil si, že má oddaného spojence.

Chopil se ruky mladého muže, ruky osmahlé do hnědá, a stiskl ji srdčeně. „Jste člověk, na nějž možno býti hrdým. Není jich mnoho, kteří by přišli sdíleti s námi nebezpečí a úzkosti naše.“

„Dobře jste to řekl,“ odušil mladý muž. „Mám úctu k vám, ale kdybyste byl sám zapleten do věci té, myslím, že bych si to dvakrát rozmyslil dříve, nežli bych vstrčil hlavu do takového vosího hnízda.“

Vede mne k tomu osud Lucie, a dříve, nežli jí by někdo ublížil, musilo by býti o jednoho Hopea v Utahu méně.“

„Co učiníme tedy?“

„Zítřka jest poslední váš den, a nebudete-li jednati ještě dnes v noci, jste ztraceni. Mezek a dva koně moji čekají v Orlí roklině. Jak mnoho peněz máte?“

„Dva tisíce tolarů ve zlatě a pět tisíc v bankovkách.“

„To stačí. Mám také tolik. Musíme prorazit do města Carson horami. Vzbud'te raději ihned Lucii. Jest dobře, že sluhové v domě nespí.“

Zatím co Ferrier se vzdálil a připravoval dceru svou na cestu, Hope sebral veškerá jídla, jež mohl nalézt, do malého vaku a naplnil kamenný džbánec vodou, neboť věděl dobře z vlastní zkušenosti, že pramenů v horách jest nemnoho, a že jsou daleko od sebe vzdáleny.

Sotva že byl hotov s přípravami, vrátil se farmář s dcerou, již úplně oblečenou a připravenou na cestu.

Milenci pozdravili se vřele ale krátce, neboť minutky byly drahé, a mnoho musilo se ještě vykonati.

Hope mluvil klidně, ale rozhodně jako někdo, kdo jest si vědom velikosti nebezpečí, ale má srdce z ocele, aby dovedl jim čelit. Privil:

„Musíme vyraziti ihned. Čelní a zadní východ jsou střeženy, ale při náležitě opatrnosti dovedeme uniknouti postranním oknem přes pole. Za úsvitu budeme míti již polovici pohoří za sebou.“

„A což, budeme-li zadrženi?“ tázal se Ferrier.

Hope klepl na pažbu revolveru, kteráž vyčnívala v předu z jeho šatů.

„Bude-li jich mnoho proti nám, vezmeme dva neb tři s sebou,“ pravil s příšerným úsměvem.

Shasli všechna světla uvnitř domu, a z okna setmělého Ferrier díval se přes pole, jež mu náležela kdysi a kteráž měl opustiti nyní na vždy.

Dlouho trvalo to, než se proboujel k této oběti, ale pomyšlení na čest a štěstí dcery jeho vyvážilo všelikou lítost nad zničeným jměním.

Vše vypadalo tak klidně a blaze, i stromy tiše ševelící i široký, mlčelivý pruh obilí, i bylo nesnadno uvěřit ti, že duch vraždy vznáší se kolem.

Avšak bledá, ač odhodlaná tvář mladého lovce dokazovala, že za svého příchodu k domu viděl dosti, aby byl o tom přesvědčen.

Ferrier nesl vak se zlatem a bankovkami, Hope skrovnou zásobu potravin a vody, kdežto Lucie nesla malý raneček, obsahující několik vlastních jejích maličkostí.

Pootevřevše okno velmi lehounce a bedlivě, čekali, až tmavý mrak zatemní ještě více noc, a potom druh po druhu vstoupili do zahrádky. S dechem ztajeným a schouleni ploužili se na příč, až dostihli stínu plotu, kterým plížili se až k otvoru plotu, jenž otvíral se na žitné pole.

Sotva dostihli místa toho, mladý muž chopil oba soudruhy a stáhl je opět do stínu, kdež zůstali ležeti, chvějíce se.

Dobře bylo, že stálý cvik očí na prérii dodal Hopeovým očím bystrosti rysí.

On i přátelé jeho zaslechli, sotva se schoulili, jen několik yardů od sebe cosi jakoby melancholické houknutí horské sovy, nač bezprostředně z veliké blízkosti odpověděla jiná sova.

V tomtéž okamžiku temná postava neurčitých rysů vynořila se z otvoru, do něhož chtěli vstoupiti, a pronesla opětně žalostné houknutí, signál to, na kterýž druhý muž vystoupil rovněž z temnoty.

První, který zdál se býti velitelem, děl druhému:

„Zítřa o půlnoci, až Whippor-Will zavolá třikrát.“

„Dobrá!“ odušil druhý. „Mám to říci bratru Drebberovo?“

„Pověz to jemu a po něm jiným. Devět k sedmi!“

„Sedm k pěti!“ opakoval druhý, a obě postavy odkvapily různým směrem.

Závěrečná slova jich byla zřejmě nějakým signálem a odpovědí na něj.

V okamžiku, kdy kročeje jich v dálce dozněly, Hope vyskočil, pomohl soudruhům otvorem, vedl je poli kvapem co největším, podpíraje dívku a zpola ji i nesa, kdykoliv síla její zdála se ochabovati.

„Rychle, rychle,“ vyrazil chvílemi ze sebe. „Procházíme právě řadou stráží. Všechno závisí od spěchu. Rychle v před!“

Jakmile ocitli se na silnici, postupovali rychle.

Jen jednou potkali někoho, a proto vklouzli naschvál do pole, aby vyhnuli se poznání.

Dříve než dostihli města, lovec odbočil na špatnou a úzkou stezku, kteráž vedla k horám.

Dva temné a rozeklané vrcholy leskly se nad nimi v temnotě a soutěska, která táhla se mezi nimi, přezvána byla Orlím Kanónem, kdež čekali na ně koně.

S neomylným pudem Hope razil si cestu mezi velikými balvany a řečištěm vyschlé bystřiny, až došli k odlehlému zákoutí, zakrytému skalami, kdež věrná zvířata byla uvázána.

Dívka posazena na mezka, a starý Ferrier se svým peněžním vakem na jednoho z koní, kdežto Hope vedl druhého koně po srázné a nebezpečné stezce.

Na to rozevřela se před nimi cesta, děsivá pro ty, kdož nebyli zvyklí viděti přírodu v nejdivočejších útvarech jejích.

Na jedné straně veliký hřeben horský, vystupující věžovitě nad nimi 1000 neb více stop, černý, příšerný a hrozivý, s dlouhými čedičovými sloupy na svém rozeklaném povrchu, podobajícím se žebrům nějaké zkamenělé příšery.

Na druhé straně znemožňovala divoká směsice balvanů a trosk skalních všechen postup; mezi oběma táhla se nepravidelná stezka, místy tak úzká, že musili postupovati po indiánském způsobu jeden za druhým, stezka tak bídná, že jenom jezdcí vycvičení mohli po ní proniknouti.

Nicméně přes všechna nebezpečí a nesnáze srdcím uprchlíků bylo volněji v nich, neboť každým krokem vzrůstala vzdálenost mezi nimi a mezi strašlivým despotismem, před nímž prchali.

Brzy měli však zvědět, že nalézali se ještě v pravomoci Svatých.

Dostihli nejdivočejší a nejsmutnější části soutěsky, když tu dívka vzkřikla zděšena a ukázala vzhůru.

Na skále visící nad stezkou stála, odrážejíc se tmavě a jasně od nebe, osamělá stráž.

Spatřila je ihned, jako oni spatřili ji, a její vojenská výzva „Stůj, kdo to?“ houkla tichou roklinou.

„Cestující do Nevady,“ děl Hope s rukou svou na pušce, jež visela na jeho sedle.

Viděli, jak vzdálená stráž přikládá prst ke spouště pušky své, a jak dívá se pronikavě dolů, nespokojena jich odpovědí.

„S čím dovolením cestujete?“

Ferrier odpověděl:

„S dovolením Svaté čtyřky.“

Mormonské zkušenosti jeho naučily jej, že jest to nejvyšší autorita, na niž se může odvolati.

„Devět k sedmi!“ zvolala stráž.

„Sedm k pěti!“ odpověděl Hope rychle, vzpomenuv si na signálovou odpověď, kterou byl zaslechl v zahradě.

„Jdětež dále a Pán buď s vámi!“ odpověděl hlas s hořejška.

Za stráží stezka se rozšířila, a koně mohli cválati tu klusem.

Když se uprchlíci ohlédli zpět, spatřili osamělou stráž opírající se o pušku, a poznali, že přešli krajní mez vyvoleného národa, a že svoboda ležela před nimi.

V. ANDĚLÉ MSTITELÉ.

Celou noc cesta jejich vedla spleťtými soutěškami po klikatých, skalnatých stezkách.

Nejednou zbloudili, ale Hopeova dokonalá znalost hor umožnila jim naléztí opět pravý směr.

Když ráno zasvitlo, obraz neobyčejné, ač divoké krásy rozkládal se před nimi.

Na všech stranách obklopovaly je vysoké vrcholy pokryté sněhem, a vyzírající druh druhu přes rámě do, dalekých obzorů.

Tak příkry byly skalní útesy po každé straně jich, že modřín i smrk zdály se býti zavěšeny nad hlavami jejich, a že zdálo se, jakoby jediné zavanutí větru musilo je dolů na ně sraziti.

A strach ten nebyl úplně jen illusí, neboť neplodné údolí bylo hustě pokryto stromy, balvany, kteréž byly do něho spadaly.

Právě když údolím se ubírali, sjel balvan jak hrom po skalách dolů s třeskem, kterýž odrážel se ozvěnou v tichých roklích a poděsil znavené koně k novému cvalu.

Když slunce vyšlo zvolna nad obzor, východní sněhové vrcholky velikých hor rozžehly se postupně za sebou jako lampy při slavnosti, až všechny rděly se a hořely.

Velkolepé divadlo vzpružilo srdce uprchlíků a dodalo jim nové energie.

U divoké bystriny, kteráž vytékala z temné rokle, zastavili a napojili konej sami pak na rychlo posnídali.

Lucie a otec její byli by rádi déle odpočinuli, avšak Hope byl neúprosný. Právil:

„Jsou této chvíle jistě již na naší stopě. Všechno závisí od našeho spěchu.

Po celý ten den prodírali se soutěškami a z večera vypočítali, že byli přes 30 mil vzdáleni od svých nepřátel.

Za noci zvolili úpatí přečnívajícího útesu, kdež skály skýtalý poněkud ochrany před ostrým větrem, a tam, schoulivše se k sobě, aby se zahřáli, osvěžili se několikahodinným spánkem.

Dříve však, nežli den zasvitl, vstali a vydali se opět na pouť.

Nespatřili nijaké stopy pronásledovatelův, a Hope počal mysliti, že vyvázli již úplně z dosahu strašlivé organisace, kterouž si byli proti sobě popudili.

Znal však špatně, jak daleko železná pěst ta zasahuje, jak brzy dopadne na ně, aby je zdrtila.

V polovici druhého dne jejich útěku skromná zásoba potravin chýlila se jim ke konci.

Lovec netrápil se však tím příliš, neboť mohl lovití zvěř v horách, a často již před tím v příčině svých potřeb životních závisel od své pušky.

Vyvoliv si krytý kout, sebral několik uschlých větví a rozdělal oheň, aby se soudruzi jeho zahřáli, neboť byli nyní skorém pět tisíc stop nad mořem a vzduch byl ostrý, ano mrazivý.

Přivázav koně, a dav Lucii s Bohem, přehodil pušku přes rámě, i jal se hledati, co by mu padlo do rány.

Ohlédnuv se ještě zpět, spatřil starého muže a mladou dívku, schoulené nad plápolajícím ohněm, zatím co tré zvířat stálo bez hnutí v pozadí.

Potom vystupující skála zakryla mu pohled na ně.

Kráčel několik mil (anglických) roklí za roklí bez úspěchu, ačkoliv podle stop na kůře stromů a podle jiných známek soudil, že jsou četní medvědi v okolí.

Konečně po dvou neb třech hodinách marného hledání pomysll, zoufaje si již, na návrat, když pohlédnuv vzhůru, spatřil něco, co radostně mu srdce rozechvělo.

Na vyčnívajícím cimbuří skalním, 300 neb 400 stop nad ním, stálo zvíře, podobné poněkud ovci, ale ozbrojené párem ohromných rohů. Kozorožec (blig-horn) – tak se zove zvíře to – stál nepochybně na strážci za stádo ostatní, neviditelné lovci, avšak na štěstí obrácen byl hlavou v opačný směr a neviděl ho.

Leže obličejem k zemi, s puškou o skalisko opřenou, Hope mířil dlouho a bedlivě, nežli spoušť stiskl.

Zvíře se vzepjalo, zapotácelo se na kraji propasti a shroutilo se do údolí.

Kořist byla příliš těžká, než aby ji mohl nésti, i spokojil se tím, že uřízl jedno stehno a část boku.

S touto trofejí na rameni lovec pospíchal aby se vrátil po svých stopách, neboť večer se již blížil.

Sotva že však vydal se na cestu, již uvědomil si novou, velikou nesnáz.

V dychtivosti své minul daleko rokliny, které mu byly známy, i nebylo snadno vypátrati znovu cestu, kterou se byl bral.

Údolí, v kterém se nalézal, dělilo se a opět dělilo v mnohé rokliny, kteréž byly tolik navzájem si podobny, že bylo nemožno rozeznati je od sebe.

Šel údolím celou míli neb více, až přišel k horské bystřině, o níž byl jist, že jí neviděl nikdy před tím.

Jsa přesvědčen, že dal se nepravou cestou, pokusil se jiti jinudy, ale s tímž výsledkem.

Noc blížila se rychle, a byla již skorém tma, když ocitl se v soutěsce mu povědomé.

Ani tu nebylo snadno držeti se na pravé stopě, neboť měsíc nevyšel ještě a vysoké útesy na každé straně zatemňovaly rokly víc a více.

Tížen břemenem a znaven námahou, ploužil se, avšak vzpružovalo jej pomýšlení, že každý krok přivádí ho blíž k Lucii, a že přináší s sebou dosti, aby zabezpečil pro ni potraviny na zbytek jejich cesty.

Přišel nyní k ústí soutěsky, ve kteréž je byl zanechal.

I v temnotě mohl rozeznati krajní obrysy útesův, které jí obkličovaly.

Přátelé, tak si pomyslíl, očekávají jej asi úzkostlivě, neboť byl nepřítomen již skoro pět hodin.

Ve své radosti přiložil ruce k ústům a znaje hojně ozvěny údolí, zavolal hlasitě „haló“ jako signál, že přichází.

Zmlkl potom a čekal odpověď.

Neozvala se žádná mimo vlastní jeho výkřik, kterýž odrážel se od chmurných, tichých roklin, a donášen byl zpět k jeho sluchu v bezčetném opakování.

Vykřikl opět hlasitěji nežli dříve, a opět ani šepot nedošel zpět od přátel, jež byl opustil před tak krátkým časem.

Neurčitý, nevýslovný strach zmocnil se ho, i kvapil vpřed jako šílený, upustiv vzácnou kořist ve svém rozechvění.

Když se zahrnul za skálu, spatřil zplna místo, kdež byl oheň rozdělán.

Zbyla tam nyní již jen doutnající hromádka popelu, jež zřejmě od jeho odchodu nebyla rozdmýchována.

Totéž mrtvé ticho vládlo ještě kolem dokola. Se strachem, jenž měnil se v skutečnou hrůzu, letěl Hope vpřed.

Nebylo živého tvora kolem zbytků ohně; zvířata, muž, dívka – vše zmizelo.

Bylo až příliš jasno, že přihodilo se nějaké náhlé a strašlivé neštěstí za jeho nepřítomnosti, neštěstí, jež stihlo je všechny, a nenechalo za sebou nijaké stopy.

Ohromen ranou tou a téměř jsa beze smyslů, Hope cítil, jak se mu hlava točí a opřel se o pušku, aby nepadl.

Byl však mužem činu, a vzpamatoval se rychle z dočasné své malomocnosti.

Vzav poloshořelý kus dřeva z doutnajícího ohně, rozdmýchal jej v plamen a jal se obhlížeti malý tábor.

Půda kolkolem byla rozšlapána kopyty koní; veliká četa jezdců zřejmě dostihla uprchlíků, a směr stop jejich dokazoval, že vrátili se po té opět k Solnému Městu.

Odvezli s sebou oba jeho přátele? Hope byl skorém již přesvědčen, že tak učinili, když tu oko jeho padlo na jistý předmět, a každý nerv zachvěl se v něm při pohledu tom.

Poněkud stranou od tábora byla malá hromádka zarudlé země, která jistě nebyla tam dříve.

Když mladý lovec se přiblížil, spatřil, že vražena byla do hromádky tyč, na níž připevněn byl kus papíru, zasazený do vidlicovitého jejího rozštěpení. Nápis na papíru byl krátký, ale pověděl vše:

JAN FERRIER

dříve

osadník Solného Jezerního Města,

zemřel 4. srpna 1860.

Starý, avšak statný muž, jež byl viděl ještě krátce před tím, odešel tudíž na věčnost, a toto byl celý jeho náhrobní nápis.

Jefferson Hope rozhlédl se divoce kolem, není-liž tam i druhého hrobu, ale neviděl ničeho.

Lucie byla unesena zpět těmito strašlivými pronásledovateli, aby naplnila osud jí určený, aby uvězněna byla v harému syna některého staršího.

Když jinoch nabyt jistoty o jejím osudu a o vlastní malomoci zabránit mu, pojal přání, aby také on odpočíval se starým farmářem na jeho posledním, věčném lůžku.

Avšak i tu jeho duch činný a živý vybavil se z omrzlosti života, jež plyne ze zoufalství.

Nezbylo-li mu nic jiného, mohl aspoň zasvětit život svůj pomstě.

S nezkrotnou trpělivostí a vytrvalostí Hope měl i houževnatou pomstychtivost, kterouž snad si osvojil od Indiánův, mezi nimiž byl žil.

Když stál u ohně smutně dohořívajícího, pocítil, že žal jeho ukojiti by mohla jen úplná a stejná odvěta, zjednaná vlastní rukou na jeho nepřátelích. Rozhodl se, že silnou svou vůli a svou neúnavnou energii věnuje tomuto účelu.

Zachmuřen a bled vrátil se k místu, kde upustil kořist, a rozdmýchav doutnající oheň, upekl si z ní dosti, aby stačilo mu to na několik dní.

Svázal krmi tu do ranečku, a přes svou únavu rozhodl se, ubírat se horami nazpět po stopách Andělů Mstitelů.

Po pět dnů trmácel se pěšky a znaven soutěskami, kteréž byl projel již na koni.

V noci ukryl se vždy ve skalách a dopřál si jen několik hodin spánku.

Avšak před úsvitem byl opět na nohou.

Šestého dne dostihl Orlího Kaňonu, z něhož počala neblahá pouť jejich.

Odtud mohl viděti sídlo Svatých.

Znaven a skorém vysílen opíral se o pušku a směle pohrozil vyzáblou rukou tichému městu, široce pod ním rozloženému.

Když se tak díval, povšiml si, že vlají tam prapory v hlavních ulicích, a viděl i jiné známky slavnostní.

Přemýšlel ještě, co by to mohlo být, když tu zaslechl klusot koně a viděl jezdce, k němu se blížícího.

Když se přiblížil, poznal v něm Mormona, jménem Coupera, jemuž byl prokázal různé služby.

Když jezdec dojel k němu, oslovil ho tudíž za účelem, aby zvěděl, co se stalo s Lucíí.

„Jsem Jefferson Hope,“ pravil. „Pamatujete se na mne přece?“

Mormon podíval se naň s netajeným překvapením - byloť skutečně nepadno poznati v tomto roztrhaném, rozčuchaném poutníku s tváří příšerně bledou a s divokýma, hněvivýma očima švarného, mladého lovce z dřívějších dnů.

Když se však přesvědčil o jeho totožnosti, překvapení muže změnilo se v úžas.

„Jste šíleným, že jste přišel sem,“ pravil. „I mne může to stát život, uvidí-li mne někdo hovořiti s vámi. Vydán byl zatykač proti vám, a to Radou Čtyř, protože jste podporoval Ferriera v jeho útěku.“

„Nebojím se jich, ani jejich zatykače,“ pravil Hope vážně. „Vy jistě něco víte o věcech těch, Coupere. Zapřísahám vás vším, co jest vám drahé, abyste mně odpovéděl na některé otázky. Byli jsme vždy dobrými přáteli. Pro Bůh, neodpírejte mi odpověď!“

„Oč běží?“ tázal se Mormon, ale nebylo mu valně volno. „Mluvte však rychle. I skály mají uši a stromy mají oči.“

„Co se stalo s Lucíí Ferrierovou?“

„Byla provdána včera za mladého Drebbera. Opřete se muži rychle, opřete se. Není ve vás života.“

„Nedbejte toho,“ děl Hope slabým hlasem. Zbledl jako stěna a sklesl podél kamene, o nějž se byl opíral.

„Provdána, pravíte?“

„Provdána včera - to znamenají prapory na svatebním domě. Byla hádka mezi mladým Drebberem a Stangersonem, kdo ji má dostati. Oba byli v četě, kteráž je pronásledovala, a Stangerson zastřelil jejího otce, což, myslilo se, zjednává mu větší nárok na ni. Avšak když přednesli spor před radu, Drebberova strana byla tam

silnější, a Prorok odevzdal dívku jemu. Neměl by ji však nikdo dlouho, neboť četl jsem včera smrt z její tváře. Vypadá spíše jako duch, a ne jako žena. A nyní odjedete?”

„Ano, odjedu,“ děl Hope, zvedaje se svého sedátka.

Tvář jeho byla jakoby vytesána z mramoru, tak ostrý a tvrdý byl výraz jeho, kdežto oči jeho svítily neblahým ohněm.

„Kam pojedete?”

Hope odtušil:

„Na tom nesejde.”

A přehodiv zbraň přes rámě, zašel zpět do rokliny a dále do nitra hor, k doupatům dravců.

Nebylo mezi nimi od nynějška dravce tak nebezpečného jako byl on.

Předpověď Mormonova naplnila se až příliš.

Zdaliž byla to strašlivá smrt otce jejího, aneb účinek sňatku s nenáviděným, k němuž byla donucena – slovem Lucie nepovznesla již hlavy, nýbrž chřadla a zemřela do měsíce.

Její otupělý manžel, který oženil se s ní hlavně, aby nabyl majetku Ferrierova, nejevil velikého žalu nad svou ztrátou, avšak ostatní jeho ženy oplakávaly ji a dlely u mrtvoly její v noci před pohřbem, jak jest u Mormonů zvykem.

Byly seskupeny kol mar v prvních hodinách ranních, když tu k nevýslovnému zděšení a úžasu dveře se náhle otevřely – a muž divokého vzhledu a do sněda ožehlý, v roztrhaných šatech vrazil do komnaty.

Bez jedinkého slova neb pohledu na sedící ženy přikročil k něm, bělostné postavě, kteráž halila kdysi čistotnou duši Lucie Ferrierovy.

Skloniv se nad ní, přitiskl rty své s pietou na chladné její čelo a potom, chopiv se její ruky, sňal snubní prsten s jejího prstu.

„Nesmí býti pohřbena s ním!” zvolal s hněvivým rykem a dříve, než ženy mohly učiniti poplach, seběhl se schodů a zmizel.

Tak neobyčejná a tak rychlá byla epizoda ta, že strážcové sami nebyli by ji skorém ani uvěřili, ani jiné o ní přesvědčili, kdyby nebyla bývala zbyla nepopíratelná skutečnost, že zlatý kroužek, kterým byla označena za nevěstu; zmizel!

Po několik měsíců Hope toulal se mezi horami, veda podivný, divoký život a rozplameňuje svou vášnivou touhu po pomstě.

Celé historie vyprávěly se v městě o muži, který potuluje se za loupeží v okolí města, a kterýž byl postrachem i odlehlých horských roklí.

Kdysi prolétla kule oknem Stangersonovým, a roztřeskla se o zeď jen asi stopu od něho.

Při jiné příležitosti, když Drebber ubíral se pod jakýmsi skalním útesem, veliký balvan shroutil se mu nad hlavou, a on unikl strašlivé smrti jen tím, že sehnul se rychle k zemi, takže balvan přes něj přeletěl.

Oba mladí Mormonové posléze objevili příčinu stálých těch útoků na svůj život a vedli opětne výpravy do hor v naději, že zajmou aneb usmrtní svého nepřítele – avšak vždycky bez úspěchu.

I rozhodli se potom z opatrnosti nevycházeti nikdy sami aneb po soumraku, a dávali stříci své domy.

Po nějaké době mohli zanechati těchto opatření, neboť nic nebylo již viděti, ani slyšeti o jejich nepříteli, i doufali, že čas ochladil jeho pomstychtivost.

Ale tomu nebylo tak, naopak čas ji ještě rozdmýchal. Povaha lovcova byla tuhá a nepovolná, a nade vším vítězí myšlenka pomsty ovládla ji tak, že nebylo v ní místa pro jiné city.

Lovec však byl především rozvážným. Uvědomil si brzy, že i železná konstituce jeho nemohla by odolati neustálému napínání sil.

Sterá nebezpečí a nedostatek vydatné potravy jej oslabovaly.

Kdyby zemřel jako pes někde v horách, co by bylo z jeho pomsty?

A přece smrt taká jistě by ho stihla, kdyby žil takto dále.

Cítil, že by tak hnal vodu na mlýn svých nepřátel, a protož, ač nerad, vrátil se do starých dolů Nevadských, aby posílil své zdraví a aby nashromáždil dosti peněz, kteréž by dovolily mu sledovati cíl jeho bez všelikého odříkání.

Úmyslem jeho bylo žiti tak nejdéle rok, ale kombinace nepředvídaných okolností zabránila mu opustiti doly skorém po pět let.

Na konec doby té však vzpomínka na křivdy a touha po pomstě byly v mysli jeho stejně živé, jako za oné památné noci, když stál u hrobu Ferrierova.

Přestrojen a pod cizím jménem vrátil se do Solného Města, nedbaje, co hrozí vlastnímu jeho životu, a pátraje, zda by mohl dosíci toho, co pokládal za spravedlivé.

Tam ho čekaly zlé zprávy.

Ve „vyvoleném národě“ několik měsíců před tím udála se roztržka, neboť někteří mladší členové církve vzbouřili se proti autoritě Starších.

A výsledkem bylo odtržení se jistého počtu nespokojenců, kteří opustili Utah a stali se pohany.

Mezi nimi byl i Drebber a Stangerson, ale nikdo nevěděl, kam se odebrali. Tvrdilo se, že Drebber zpeněžil velikou část svého majetku a že odjel jako zámožný muž, kdežto soudruh jeho, Stangerson, byl mužem poměrně chudým.

Avšak nebylo nic známo o jejich pobytu.

Mnohý muž, ač mstivý, zanechal by vši myšlenky na pomstu vůči takým nesnázím, ale Jefferson neochabl ani na okamžik.

S malým jméním, jež měl, a jež rozmnožoval všemožným zaměstnáním, jakéž jen mohl najíti, cestoval od města k městu po Unii, hledaje svých nepřátel.

Rok za rokem míjel, černý vlas jeho prošedivěl, avšak on putoval ještě zemí jako lidský chrt, s myslí upřenou na jediný cíl, jemuž zasvětil život.

Konečně jeho vytrvalost byla odměněna.

Byl to jen jeden pohled na jednu tvář v okně, ale jediný ten pohled pověděl mu, že Cleveland v Ohiu přechovává muže, kteréz pronásledoval.

Vrátil se do svého bídneho obydlí s dopodrobna promyšleným plánem na provedení pomsty.

Ale náhodou Drebber dívaje se z okna, vyčetl vraždu z jeho očí.

Kvapil k soudci, provázen Stangersonem, který byl se stal jeho soukromým tajemníkem, a dovodil tam, že životu jejich hrozí nebezpečí ze žárlivosti a zášti starého soupeře.

Ještě téhož večera byl Hope uvězněn, a nejsa s to, by složil záruky, byl vězněn po několik týdnů.

Když konečně byl osvobozen, shledal dům Drebberův prázdným: Drebber a tajemník jeho odejeli do Evropy.

Opět byla pomsta zmařena a opět nahromaděná nenávist podněcovala Hopea, aby pokračoval v pronásledování.

Nebylo však peněz, i musil se po nějakou dobu vrátiti do práce, střádaje každý dollar na příští cestu.

Na konec nastřádal dosti, aby život obhájil, odejel do Evropy a stopoval nepřátele své od města k městu, umožňuje cestu svou všemi možnými prostředky, ale uprchlíků nikde nedostihl.

Když dojel Petrohradu, oni odjeli do Paříže; a když dojel tam za nimi, zvěděl, že se vydali právě do Kodaně.

Do dánského hlavního města přibyl opět o několik dní později, neboť odebrali se již do Londýna, kdež konečně jich dostihl ve své štvanici.

O tom, co se tam stalo, bude nejlépe citovati vlastní vyprávění starého lovce, věčně zaznamenané v zápiscích doktora Watsona, jimž za tolik již děkujeme.

III. DALŠÍ PAMĚTI MUDRA JANA H. WATSONA.

I. VĚZEŇ.

Zuřivý odpor našeho vězně zřejmě neznamenal jeho nenávisť k nám, neboť když shledal se přemoženým, usmál se na nás přívětivě a projevil naději, že v zápase nikomu z nás neublížil.

Podotkl k Holmesovi:

„Myslím, že mne chcete dovézt na policejní stanici. Povož můj jest přede dveřmi. Uvolníte-li mé nohy, sejdu dolů sám. Nemohu se tak snadno nadzvednouti, jak tomu bývalo druhdy.“

Gregson a Lestrade vyměnili pohledy, jakoby poznámku tu pokládali přímo za drzou, ale Holmes dal na slovo vězně a rozvázal utěrák, kterýmž byl mu svázal nohy kol kotníků.

Vězeň povstav natáhl nohy, jakoby se chtěl přesvědčiti, že jsou skutečně volny.

Vzpomínám si, že když jsem se naň díval, napadla mne myšlenka, že jsem zřídka kdy viděl silnějšího muže; tmavá, sluncem ožehlá tvář jeho měla výraz odhodlanosti a energie, jež zdály se býti stejně mohutný jako síla jeho osobní.

Podívav se na mého spolubydlícího, s nelíčeným obdivem vězeň pravil:

„Je-li uprázdňeno místo pro policejního náčelníka, uznávám, že vy jste pro ně způsobilým. Způsob, jakým jste mne stopoval, byl by nejlepším doporučením.“

Holmes děl oběma detektivům:

„Bude dobře, půjdete-li se mnou.“

„Já mohu povoz řídit.“

„Dobrá a Gregson může se posadit se mnou dovnitř. A vy též, doktore. Zajímal jste se o případ, i můžete se k nám připojit.“

Souhlasil jsem rád, i sestoupili jsme všichni pospolu.

Vězeň neučinil pokusu o útěk, nýbrž vstoupil klidně do povozu, jenž býval jeho, a my vstoupili za ním.

Lestrade vyskočil na kozlík, šlehl koně bičem a dovezl nás velmi rychle k cíli.

Vstoupili jsme do malé komnaty, kdež policejní inspektor zaznamenal jméno našeho vězně a jména mužův, z jichž zavraždění byl obviněn.

Úředník ten byl mužem již bílých vlasů, neschopen pohnutí, mužem, jenž konal své povinnosti mechanicky a otupěle.

Pravil:

„Tento vězeň bude postaven před soudce během tohoto téhodne. Přejete si, pane Jeffersone Hope, již před tím něco říci? Musím vás však upozorniti, že vaše slova budou zaznamenána a že jich bude po případě užito proti vám.“

„Mám toho dosti na srdci,“ odtušil vězeň zvolna. „Přeji si pánům všechno pověděti.“

Inspektor tázal se:

„Neponechal byste si to raději pro líčení?“

„Nedojde na líčení se mnou!“ odtušil vězeň. „Netřeba vám dívati se tak udiveně. Nepomýšlím na sebevraždu.“

„Jste doktorem?“ obrátil tmavé své oči s tímto dotazem ke mně.

Odvětil jsem:

„Ano, jsem!“

„Položte tedy ruku svou sem!“ pravil, usmáv se a ukazuje spoutanýma rukama k prsoum.

Učinil jsem tak a ucítil jsem ihned neobyčejně silné bušení a hnutí uvnitř.

Stěny prsou zdály se chvěti a třásti jako chatrná budova, pracujeli uvnitř mocný stroj.

V tichu komnaty mohl jsem slyšeti mocné bušení a hučení, jež zdálo se vycházeti z téhož zdroje.

Zvolal jsem:

„Jakže, vždyť máte výduť cévní!“ Klidně děl vězeň:

„Tak tomu říkají. Byl jsem minulého týdne u doktora a on řekl mi, že praskne to v několika dnech. Po létu prý se to horšilo. Zjednal jsem si to prý přílišnou námahou a nedostatečnou výživou v horách

Solného jezera. Vykonal jsem dílo své, i nezáleží mi na tom, kdy odejdu na onen svět, ale zanechal bych rád nějakou zprávu o tom, co jsem vykonal, by nebylo mne vzpomínáno jako prostého vraha.“

Inspektor a oba detektivové měli mezi sebou trapný rozhovor, je-li vhodné muži tomu dovoliti, by vyprávěl svou historii.

Prvý se tázal:

„Soudíte, doktore, že kyne bezprostřední nebezpečí?“

Odvětil jsem: „Zajisté!“ Inspektor děl:

„V tomto případě jest jasnou naší povinností, bychom přijali jeho výpovědi. Jest vám libo, pane, podati nám sdělení své, ale musím upozorniti vás znovu, že bude protokolováno.“

„Usednu si s vaším dovolením,“ děl vězeň, a uskutečnil hned slovo své.

„Ona tělesná vada znavuje mne velmi, a půtka před půl hodinou zhoršila můj stav. Jsem na pokraji hrobu a tudíž nejsem v náladě, vás obelhávati. Každé mé slovo bude pravdou naprostou, a nebude pro mne míti již žádných následků, jak použijete mých slov.“

Řka to, Hope opřel se o stolicí a počal následující zajímavé vyprávění.

Mluvil klidně a methodicky, jakoby soudil, že události, jež vypravuje, jsou zcela všední.

Mohu ručiti za přesnost níže uvedeného vyprávění, neboť byl mi přístupten Lestrádův zápisník, do něhož slova vězňova byla zanášena přesně tak, jak byla pronášena.

„Nezáleží vám jistě na tom, proč jsem nenáviděl ony dva muže,“ pravil. „Stačí, že zavinili smrt dvou lidských bytostí – otce a dcery – a že tím propadli vlastním svým životem. Po čase, kterýž uplynul od jejich zločinu, bylo nemožno docílití potrestání jejich před kterýmkoliv soudem. Já však věděl o vině jejich, i rozhodl jsem se, býti soudcem, porotcem i popravčím – vším zároveň. Vy byste tak sami učinili, kdyby bylo jen trochu mužnosti ve vás, a kdybyste byli na mém místě.“

Dívka, o níž jsem se zmínil, měla se provdati za mne již před 20 lety. Byla nucena provdati se za téhož Drebbera, a srdce její nad tím puklo. Sňal jsem snubní prsten s jejího prstu, když zemřela, i přísahal jsem si, že zmírající oči jeho musí utkvěti na prstenu tom, a

že poslední jeho myšlenky musí platit zločinu, za nějž byl potrestán. Nosil jsem prsten s sebou a stopoval jsem Drebbera i jeho spoluvinníka dvěma kontinenty, až jsem je dostihl.

Myslili, že mne znáví, ale nedocílili toho. Zemru-li však zítra, jak jest pravděpodobno, zemru u vědomí, že dílo moje jest vykonáno, a to dobře vykonáno. Zahynuli mou rukou. Nezbyvá mi již nic, v co bych doufal, a nic, po čem bych toužil.

Byli bohati a já chud, i nebylo pro mne snadno stopovati je. Když jsem dojel do Londýna, kapsa moje byla skoro prázdná. Doznal jsem si, že se musím něčím živiti. Jezditi a řídit koně jest pro mne tak zcela přirozeným jako choditi – a proto obrátil jsem se na sprostředkovatele povozníků, i obdržel jsem v brzku místo. Odváděl jsem majiteli povozu každý týden určitý obnos, a vše, co bylo přes, mohl jsem podržeti pro sebe. Bývalo zřídka kdy něco přes, ale dovedl jsem vždy něco uspořiti. Nejlepším úkolem pro mne bylo vyznati se v městě, neboť uznávám, že ze všech bludišť, jež kdy byla vymyšlena, toto město jest nejvíce s to, by člověka zmátlo. Měl jsem však mapu s sebou, a když jsem jednou zjistil místa hlavních hotelů a nádraží, vyznal jsem se už dobře.

Trvalo to nějakou dobu, nežli jsem zvěděl, kde bydlí oba muži, ale pátral jsem a pátral, až jsem je konečně dopadl.

Bydlili v pensionátu Cambervillu na druhém břehu řeky. Když jsem je našel, byl jsem si ovšem jist, že jsou mně vydáni na milost a nemilost. Nechal jsem si narůstí vous, i nebylo obavy, že by mne poznali. Chtěl jsem je stopovati a sledovati, až by se mi naskytla vhodná příležitost k činu. Byl jsem odhodlán, nenechati jich už uniknouti. Přes to však měli opět tento úmysl. Ale nechť zamířili kamkoliv, byl jsem jim vždy v patách. Někdy sledoval jsem je v povoze svém, někdy pěšky – ale první způsob byl nejlepší, neboť – tak nemohli mně aspoň zmizeti z dohledu. Takto však mohl jsem něco si vydělati jen pouze časně ráno nebo pozdě večer, takže jsem počal zůstávati dlužen svému pánu. Avšak nedbal jsem toho, jen když jsem mohl ruku vztáhnouti na ony muže, po čemž jsem tolik dychtil.

Byli však dosti zchytralí. Nejspíše měli nějaké tušení, že jsou stopováni, neboť nevycházel nikdy sami a nikdy v noci. Po dva týdny jezdil jsem za nimi a nikdy jsem neviděl od sebe odloučené.

Drebber sám byl vždy půl dne opilý, ale Stangersona nebylo možno uspati v jistotu. Střehl jsem je časně i pozdě, ale nikdy nenaskytl se mi ani stín příležitosti. Nepozbyl jsem však odvahy, neboť cosi mi pravilo, že hodina pro ně již udeřila. Báł jsem se pouze, že ta žilka v mých prsou mohla by prasknouti dříve, a že by dílo mé zůstalo nevykonáno.

Posléze jistého večera projížděl jsem se před Taparskou terasou, kdež bydlili, když viděl jsem přijeti drožku k jejich dveřím.

Rychle byla do ní snesena zavazadla, a po chvílce vstoupili do ní Drebber a Stangerson a odejeli.

Šlehl jsem koně svého a udržoval jsem je v dohledu svém, jsa rozmrzelý, neboť báł jsem se, že změní svoje obydlí. Na eustonské stanici vylezli. I požádal jsem jistého hochu, by mi koně podržel, a následoval jsem je na perron.

Slyšel jsem, jak táží se na liverpoolský vlak; vrátný odpověděl, že jeden právě odjel, a že jiný pojede až za několik hodin. Stangerson zdál se býti tím velice rozčilen, ale Drebbera zdálo se to spíše těšiti.

Dostal jsem se ve směsici lidu tak blízko k nim, že mohl jsem slyšeti každé slovo mezi nimi.

Drebber pravil, že má vyříditi jakousi maličkou, soukromou záležitost a - že chce-li soudruh jeho naň čekati, záhy zase k němu se vrátí. Soudruh jeho činil mu výčitky a připomenul mu, že si slíbili, dlíti vždy pospolu.

Drebber odpověděl, že běží o věc delikátní, a že musí při ní býti sám.

Nezaslechl jsem, co Stangerson řekl, ale druhý propukl v klení a připomenul soudruhovi, že není ničím víc, nežli placeným sluhou, a že nesmí si dovoliti něco mu diktovati.

Tajemník nechal tedy věci té, a vyjednal si s ním pouze, že kdyby zmeškal poslední vlak, musil by ho vyhledati v Holydeově pensionátu, načež Drebber odpověděl, že bude na perroně opět před jedenáctou, i vyšel ze stanice. Okamžik, na kterýž čekal jsem tak dlouho, konečně nadešel! Měl jsem nepřátele své ve své moci.

Pospolu mohli se navzájem, brániti, avšak jednotlivě byli mi dáni na pospas.

Přes to nejednal jsem ukvapeně. Plán můj byl již hotov. Není žádného ukojení pomsty, nemá-li ubližovatel času uvědomiti si, kdo jest, jenž ho skolil, a proč ho stihla odvěta.

Zařídil jsem si plány svoje tak, abych měl příležitost vyrozuměti muže, který mně ublížil, že starý hřích jeho vydal mně ho v ruce.

Náhoda chtěla tomu, že několik dní před tím jistý pán, kterýž prohlížel si několik domů v Brixtonské třídě, ztratil klíč od jednoho z nich v mém voze. Klíč ten byl požadován nazpět ještě téhož večera, a také byl vrácen. Avšak zatím zjednal jsem si otisk jeho a dal jsem si zhotoviti duplikát.

S klíčem tím měl jsem přístup alespoň na jedno místo ve velkém tom městě, kde jsem mohl si býti jist, že nebudu vyrušen.

Jak dostatí Drebbera do domu toho, bylo však nesnadným problémem, kterýž měl jsem nyní rozřešiti. On kráčel ulicí a vešel do dvou nebo tří prodejen pálenky, a v poslední z nich déle prodlel.

Když vyšel z ní, potácel se, a byl zřejmě velice zpit.

Přímo proti mně stála drožka, i najmul ji.

Následoval jsem ho pak v patách, takže hlava mého koně byla po celou cestu jenom na yard od jeho koně.

Projeli jsme po Waterlooském mostě, a cele míle ulic, - až k mému údivu ocitli jsme se opět před pensionátem, kdež bydlíval.

Nemohl jsem se domyslití, za kterým účelem se vrací, ale stanul jsem rovněž asi 100 yardů od domu.

On vešel dovnitř, a drožka jeho odejela.

Podějte mi sklenici vody, libo-li. Rty moje hovorem vyschly.“

Podal jsem mu vodu a on ji vypil. I pravil:

„Teď jest mi lépe. Nuže, čekal jsem asi čtvrt hodiny neb déle, když tu uvnitř ozval se lomoz, jakoby tam lidé spolu zápasili.

Náhle otevřely se dvěře a objevili se dva mužové.

Jeden byl Drebber a druhý byl mladík, jehož neviděl jsem nikdy před tím. Tento držel Drebbera za límec, a když se ocitli na prahu, strčil jím a kopl ho tak, že odletěl do středu ulice.

„Pse!“ volal, hroze mu ještě holí. „Já vás naučím, urážeti poctivé děvče!“

Byl tak rozlíčen, že jsem myslel, že zbije Drebbera i svým kyjem, avšak šibal potácel se a vrávoral ulicí tak rychle, jak jen nohy mu stačily.

Drebber pospíchal až k nároží, a potom, spatřiv můj vůz, najal jej a vsedl dovnitř.

„Dovezte mne k Holydeově pensionátu!“ pravil.

Když jsem ho měl tak hezky ve svém kočáře, srdce mi poskočilo radostí, takže jsem se obával, že mně chorá céva praskne.

Jel jsem pomalu, přemýšleje, co by bylo nejlépe učiniti.

Mohl jsem ho zavézt daleko za město, a potom na opuštěné některé cestě si s ním vše vyřídit. Byl jsem o tom skorém už rozhodnut, když on rozřešil sám problém ten.

Touha po pití zachvátila ho opět, i nařídil mně, abych zastavil před prodejnou gina.

Vešel dovnitř řka mně, abych čekal na něj. Zůstal tam, až zavírali, a když se vrátil, byl zpit již tak nadobro, že jsem věděl, že mám ho úplně ve své moci.

Nemyslete si, že jsem ho mínil zabiti chladnokrevně. Bylo by i tak stalo se spravedlnosti zadost, ale nedovedl jsem se tak dalece překonati.

Mezi četnými povoláními, které jsem měl na potulném svém životě v Americe, byl jsem jednou vrátným a poklizečem v laboratoři v kolleji v Yorku.

Jednoho dne professor přednášel o jedech, a ukazoval studentům jakýsi alkaloid, jak ho on nazval, kterýž vyloučil z jistého jihoamerického jedu šípového, a který byl tak silný, že nejmenší dávka jeho okamžitě usmrtila.

Ukládal jsem láhev, v níž byla tato příprava uzavřena, a když všichni odešli, vzal jsem si trochu z něho.

Byl jsem dosti dobrý lučebník, a tak alkaloid ten vtělil jsem do malých rozpustitelných pilulek, každou pilulku vložil jsem do škatulky s podobnou pilulku ze škatulek těch, kdežto já požil bych zbý-kdy přistihnu své chlapíky, každý musí si vzíti jednu pilulku ze škatulek těch, kdežto já snědl bych zbývající. Tak musila býti příprava má smrtonosná, ale veliká část méně škodlivá, nežli střelba skrze šátek.

Od toho dne měl jsem svoje pilulky vždycky u sebe, a teď nadešel čas, kdy jsem jich měl užít.

Byla skorem jedna hodina, a bouřlivá, smutná noc; vítr vál prudce a lilo se v proudech. Jako bylo chmurno venku, tak veselo bylo mně v nitru, ano tak veselo, že bych byl vykřikl samou radostí.

Jestliže někdo z vás, pánové, toužil a trápil se něčím po dlouhých dvacet let, a potom náhle toho dosáhl, potom, jen potom pochopíte mé city.

Zapálil jsem si doutník a kouřil, abych posílil své nervy, avšak ruce mé se chvěly, a v spáncích bouřila mi krev rozčilením.

Když jsem tak jel, viděl jsem starého Ferriera a rozkošnou Lucii dívati se na mne z temnoty, a usmívati se na mne, a to tak jasně, jako vidím vše v tomto pokoji.

Po celou jízdu tkvěli mi před očima, každý po jedné straně koně, až jsem zastavil u domu v Brixtonské třídě.

Nebylo viděti človíčka a neslyšeti jediného zvuku, kromě šelestění deště.

Když jsem se podíval do kočáru, viděl jsem Drebbera, celého schouleného a spícího spánkem opilých.

Zatřásl jsem jím za rameno.

Pravil jsem:

„Jest čas, abyste vystoupil.“

„Dobrá, drožkáři,“ odvětil.

Myslím, že se domníval, že jsme dojeli k pensionátu, jakž si přál, neboť vystoupil bez dalšího slova a následoval mne zahrádkou.

Musil jsem kráčet vedle něho a podpírati ho chvílemi, neboť byl ještě trochu opilý.

Když jsme přišli ke dveřím, otevřel jsem je a uviděl jsem ho do přední síně.

Dávám své slovo, že po celou cestu otec a dcera kráčeli před námi.

„Jest tu pekelná tma,“ pravil, tápaje kol sebe.

„Bude hned světlo,“ pravil jsem, rozžehnuv sirku a s ní i svíčku voskovou, kterou jsem s sebou přinesl.

„A nyní, Enochu Drebbera,“ pokračoval jsem, obrátiv se k němu, a přidržev světlo k vlastní tváři své, „kdo jsem já?“

Podíval se na mne na okamžik kalnými očima opilce, a potom viděl jsem, jak v nich kmitlo se zděšení, a jak zkřivilo ocelovou jeho tvář – důkaz to, že mne poznal.

Zapotácel se zpět s tváří zesinalou, viděl jsem, že pot vystoupil na jeho čele, zatím co zuby jeho cvakaly.

Při pohledu tom opřel jsem se o dveře, a smál jsem se dlouze a hlasitě.

Slýchal jsem vždycky, že pomsta je sladká, ale nevěřil jsem nikdy v takovou rozkoš duše, jaká se mne nyní zmocnila.

„Vy pse,“ pravil jsem mu, „honil jsem vás od Solného Města až do Petrohradu a vždycky jste mi unikl. Nyní bude aspoň vašemu putování konec, neboť buď vy a nebo já nespátříme zítra slunce vycházeti.“

Poděsil se ještě více, když jsem tak mluvil, i četl jsem s jeho tváře, že myslí, že jsem šílený.

A snad byl jsem jím na okamžik. Tepny ve spáncích mých byly jak perlíky, i myslím, že byl by mne stihl nějaký záchvat, kdyby mně nebyla vytryskla z nosu krev, čímž se mi ulevilo.

„Co myslíte nyní o Lucii Ferrierové?“ tázal jsem se, uzavřev dveře, a mávaje mu klíčem před tváří. „Dlouho čekal na vás trest, ale konečně vás stihl.“

Viděl jsem, jak rty jeho chvějí se zbaběle při mých slovech. Byl by jistě škemral o svůj život, ale věděl dobře, že jest to marné.

„Chcete mne zavraždit?“ vykoktal.

„Tuto neběží o vraždu,“ odpověděl jsem. „Kdo mluví o vraždě, vzteklý pse? Měl jste smilování s miláčkem mým, když jste ji odvlékli od ubitého otce a zavlékl ji do svého nestoudného a kletého harému?“

„Já nezabil jejího otce!“ vykřikl on.

„Byl jste to však vy, který jste zlomil její nevinné srdce!“ zvolal jsem, vsunuv mu krabičku před oči. „Nechť Nejvyšší soudí mezi námi! Volte a jezte! Smrt jest v pilulce jedné a život v druhé. Vezmu tu, kterou vy necháte. Uvidíme, je-li spravedlnost na zemi, či vládne-li námi pouhá náhoda.“

Choužil se a uhýbal se, křiče divoce, a prose o milost, avšak vytáhl jsem svůj nůž a přidržel jsem mu ho k hrdlu, až poslechl.

Potom spolkl jsem pilulku druhou, a stáli jsme pak mlčky minutu či více tváří v tvář, bychom viděli, který má žítí a který zemřítí.

Zapomenu-liž někdy pohledu, který rozestřel se tváří jeho, když první bolesti prozradily mu, že jed jest v jeho útrokách?

Zasmál jsem se, když jsem to viděl a přidržel jsem mu Luciin snubní prsten před očima.

Jen na okamžik však, neboť účinek alkaloidu jest velmi rychlý.

Křečovitá bolest zkrivila jeho rysy i vzepjal ruce prudce před svou hlavou, zapotácel se a potom se skřekem svalil se celou tíhou na zemi.

Převrátil jsem ho svou nohou a položil jsem mu ruku na srdce.

Nehýbalo se, byl mrtev.

Krev řinula se mi z nosu, avšak nevšímal jsem si toho.

Nevím, čím to bylo, že mne najednou napadlo, abych psal krví tou na zeď. Snad to byla nějaká škodolibá myšlenka, abych uvedl policii na nepravou stopu, neboť byl jsem té chvíle veselý a rozmarný myslí.

Vzpomněl jsem si, že v New Yorku nalezen byl jakýsi Němec mrtev s nápisem „Rache“ nad sebou, a že noviny soudily tehdy, že vraždu spáchaly asi tajné společnosti. Myslíl jsem si: co zmátlo New Yorčany, zmate i Londýňany, i smočil jsem prst ve vlastní krvi své a napsal jsem slovo ono na vhodném místě na stěně.

Potom vrátil jsem se k vozu, i shledal jsem, že noc jest ještě velmi bouřlivou.

Popojel jsem kousek dále, když vsunul jsem ruku do kapsy, kde obyčejně jsem nosíval Luciin prstýnek, i pohřešil jsem jej.

Byl jsem tím ohromen, neboť byla to jediná památka, kterou jsem měl po ní.

Pomysliv si, že jsem jej ztratil, když jsem se shýbal nad tělem Drebberovým, zajel jsem zpátky, a zanechav svůj vůz v příční ulici, šel jsem směrem k domu.

Chtěl jsem se raději odvážití všeho, nežli ztratiti prstýnek.

Když jsem přibyl tam, padl jsem přímo do náruče policejního strážníka, který z domu vyšel, a zhostil jsem se podezření jeho jen tím, že jsem se tvářil býti úplně zpitým.

Tak dokonal Enoch Drebber.

Vše, co jsem s ním učinil, musil jsem ještě učiniti se Stangersonem, abych splatil celý dluh.

Věděl jsem, že bydlí v Hollydeyském pensionátu, i číhal jsem naň celý den, ale on nevycházel.

Myslím, že tušil něco, když se mu Drebber neobjevoval; byltě Stangerson zchytralý a stále na stráž.

Myslil-li však, že mne tak odvrátí od číhání u dveří, mýlil se velice.

Brzy jsem vypátral, které bylo okno jeho ložnice, a časně z rána využil jsem toho, že složený byly žebříky v uličce za hotelem a vnikl jsem tak před

Vzbudil jsem ho, i řekl jsem mu, že udeřila hodina, kdy se má zodpovídati za život, kterýž odejmul tak dlouho před tím.

Vylíčil jsem mu, jak Drebber zemřel a ponechal jsem mu tutéž volbu mezi otrávenou a nezávadnou pilulkou.

Místo aby použil možnosti záchrany, která mu tu byla dána, seskočil s lože a chytl mne za hrdlo.

V sebeobraně probodl jsem mu srdce. Bylo by to bývalo v každém případě stejné, neboť Prozřetelnost nebyla by jistě dovolila, by zločinecká jeho ruka vyvolila něco jiného, než jed.

Zbývá mi již málo, co mám ještě říci, a jest to dobře, neboť chystám se již k odchodu.

Jezdil jsem s drožkou nějaký den, hodlaje se přidržeti již povolání toho, dokud bych neuhospodařil si tolik, abych se mohl vrátiti do Ameriky.

Stál jsem na dvoře, když tu jakýsi otrhaný chlapec ptal se, je-li tam drožkář jménem Jefferson Hope, a pravil, že jakýsi pán v Bakerské ulici přeje si jeho drožky.

Šel jsem k němu, netuše nic zlého, a první, co jsem zvěděl, bylo, že mi tento mladý muž nasadil na ráz na ruce náramky, jež se tak rychle zavřely, jako žádné jiné.“

„To jest celá moje historie, pánové. Můžete pokládati mne za vraha, avšak já soudím, že jsem jen vykonavatelem spravedlnosti zrovna tak, jako vy.“

Tak rozechvívající bylo vyprávění mužovo a počínání jeho činilo takový dojem, že zůstali jsme seděti mlčky a pohrouženi v myšlenky.

Dokonce i detektivové z povolání, ač otupěli již vůči všem detailům zločinu, zdáli se zajímati se živě o historii člověka toho.

Když skončil, seděli jsme po několik minut pohříženi v mlčení a ticho, kteréž bylo rušeno jenom škrábáním tužky Lestradovy, jež dokončoval poslední těsnopisné věty onoho líčení.

Sherlock Holmes posléze pravil:

„Jen v jedné věci přál bych si ještě vysvětlení. Kdo byla vaše spoluvinnice, kteráž přišla si pro prsten inserovaný?“

Vězeň kývl na mého přítele se žertovným úsměvem.

Pravil:

„Mohu prozraditi vlastní svá tajemství, ale nemohu strhnouti jiné lidi do neštěstí. Četl jsem insert váš, i pomyslně jsem si, buď že to bude léčka, anebo že to bude skutečně prsten, po kterém jsem toužil. Přítel můj odvážil se dobrovolně přesvědčiti se. Myslím, že vykonal to velmi čiperně.“

„O tom není pochyby,“ děl Holmes upřímně.

„A nyní, pánové,“ prohlásil inspektor vážně, „formě zákona musí býti vyhověno. Ve čtvrtek bude vězeň postaven před soud, i budete požádáni za svědectví. Zatím budu já za něj zodpovídati.“

Řka to, zazvonil a Jefferson Hope byl odveden dvěma strážníky, kdežto můj přítel a já vyšli jsme z policejní stanice a odejeli jsme drožkou do Bakerské ulice.

II. ZÁVĚREK.

Byli jsme všichni vyzváni, abychom se ve čtvrtek dostavili před soud, ale když čtvrtek nadešel, nebylo již nijaké příležitosti ke svědectví.

Nejvyšší soudce přejal onu věc, a Jefferson Hope povolán byl před soud, kdež mělo se mu dostatí naprosté spravedlnosti.

V noci po jeho polapení praskla výduť cévní, i byl nalezen ráno na posteli své cely s tichým úsměvem na tváři, jakoby ve chvíli svého umírání byl se mohl dívatí nazpět na život užitečný a na dobře vykonané dílo.

„Gregson a Lestrade budou celí zoufalí nad jeho smrtí,“ pravil Holmes, když jsme hovořili příštího rána o věci té.

„Nevidím, že by se byli přičinili příliš o jeho zatčení,“ odpověděl jsem.

Soudruh můj opáčil hořce:

„Co činíte na tomto světě, neznamená mnoho. Hlavní jest, co dovedete namluviti světu, že jste vykonal.“

A po chvíli pokračoval veseleji:

„Ale na tom nesejde. Nebyl bych chtěl postrádati za nic případu toho. V mém souboru nebylo dosud případu lepšího. Bylo v něm několik nanejvýš zajímavých okolností, ač byl jinak jednoduchý.“

„Jednoduchý!“ zvolal jsem.

„Ano, lze ho stěží jinak označiti,“ děl Holmes, usmívaje se mému údivu. „Důkazem vnitřní jednoduchosti jeho jest, že jsem mohl vztáhnouti ruku na zločince ve třech dnech bez všeliké jiné pomoci.“

„Toť pravda,“ děl jsem.

„Vysvětlil jsem vám již jednou, že co jest neobyčejné, bývá spíše vodítkem nežli překážkou. Má-li se luštití nějaký problém druhu toho, hlavní věcí při tom jest, aby člověk dovedl zpětně odvozovati. Toť velmi užitečno, ale lidé obyčejně to nedělají. Ve všedních afferách života jest obvyklejším vyvozovati směrem ku předu, a tu obyčejně zanedbává se ono zpětné odvozování. Těch, kteří vyvozují syntheticky, jest padesát na jednoho, kterýž odvozuje analyticky.“

Děl jsem:

„Přiznávám se, že nedovedu dobře sledovati vaši myšlenku.“

„Očekával jsem to. Pokusím se, dovedu-li ji vyjasniti. Většina lidí, vyličíte-li jí řetěz událostí, řekne vám, jaký bude asi následek. Dovedou události ty uspořádati si ve své mysli, a usouditi z nich, že něco se musí státi. Jest však málo lidí, kteří, když byli vám pověděli výsledek, byli by schopni vyvolati z vlastního vnitřního uvědomění, jaké kroky vedly k výsledku tomu. Tato schopnost to byla, kterou jsem mínil, když jsem mluvil o zpětném čili analytickém odvozování.“

„Rozumím,“ děl jsem.

„Nuže, toto byl případ, v němž vám byl dán výsledek a v němž vše ostatní musil jste hledati sám. Dovoltež mi ukázati nyní různé stupně v mém vyvozování. Počnu od počátku. Přiblížil jsem se, jak víte k domu pěšky a s myslí úplně prostou všech dojmů. Počal jsem přirozeně prohlížením cesty. Tam, jak jsem vám již vyložil, viděl jsem jasně koleje vozu, kterýž, jak jsem zjistil dalším vyšetřováním, musil tam přijeti za noci.

Přesvědčil jsem se podle nepatrné šíře kol, že to byla drožka a nikoliv soukromý povoz. Obyčejná londýnská drožka jest mnohem méně prostorná nežli brougham gentlemanův. To bylo mně první oporou.

Potom kráčel jsem pomalu zahradní stezkou, kteráž na štěstí byla z jílové půdy, hodící se zvláště pro otisk stop. Vám jistě jevila se pouhou rozšlapanou směsicí mokrého bláta, „ale pro moje vycvičené oko každá stopa na jejím povrchu něco znamenala. Nerí žádného odvětví detektivní vědy, kteréž bylo by tak důležitě a zanedbáváno jako umění vykládati stopy. Na štěstí kladl jsem vždycky velkou váhu na to, a častým cvikem jsem si umění, to úplně osvojil.

Viděl jsem stopy těžkých nohou strážníků, a viděl jsem také stopy dvou lidí, kteří prošli první zahradou. Bylo snadno říci, že oni byli první, neboť místy jejich stopy byly úplně smazány kroky jiných lidí, po nich kráčejích.

Pak podán byl druhý článek mého řetězu, kterýž mně pověděl, že noční návštěvníci byli dva co do počtu, jeden pozoruhodný výškou svou (jak jsem usoudil podle délky kroků) a druhý elegantně oděn,

jak jsem mohl souditi podle malého, elegantního otisku, zanechaného jeho botkami.

Když jsem vstoupil do domu, poslední tento můj úsudek byl potvrzen. Muž s pěknými botkami ležel přede mnou. Vraždu, ač-li spáchána byla vražda, vykonal tedy muž vysoké postavy.

Na mrtvole nebylo rány, ale výraz rozčilení v její tváři přesvědčil mne, že muž ten předvídal svůj osud dříve, nežli tento ho zdrtil.

Muži, kteří mrou srdeční vadou neb náhlou, přirozenou příčinou, nejeví nikterak rozčilení ve své tváři.

Přičichnuv ke rtům mrtvého muže, objevil jsem lehkou, zakyslou vůni na nich a připadl jsem na myšlenku, že mu byl vnucen jed. Že mu byl vnucen, usoudil jsem opět z nenávislného a polekaného výrazu jeho tváře.

Methodou výlučnou dospěl jsem k tomuto výsledku, neboť jiná hypotéza nebyla by dovedla vysvětliti fakta. Nemyslete si, že jest to myšlenka neslýchaná. Vnucení jedu není nijak novinkou v letopisech zločinů. Každý toxikolog ví dobře o případech Dolského v Oděse a Leturiera v Montpelieru.

A nyní přišla na řadu veliká otázka pohnutek. Loupež nebyla účelem vraždy, neboť nic nebylo odneseno. Běželo tedy o politiku nebo o ženu?

Otázka ta se mi naskytlá. Chýlil jsem se od první k druhé. Političtí útočníci jsou zpravidla rádi, že dílo vykonali na ráz a prchají. Tato vražda vykonána byla naopak s velkým rozmyslem a přípravami a pachatel zanechal stopy po celé komnatě, což dokazovalo, že byl tam dosti dlouho.

Byla to zajisté zášť soukromá a nikoliv politická, kteráž dala podnět k pomstě tak methodicky vykonané. Když objeven na stěně nápis, byl jsem utvrzen ještě více ve svém mínění. Věc ta byla zřejmě léčkou.

Když byl nalezen prsten, otázka byla rozhodnuta. Vrah užil ho zřejmě, aby připomněl své oběti ženu mrtvou nebo nepřítomnou.

Proto tázal jsem se pana Gregsona, přeptal-li se ve svém telegramu, zaslaném do Clevelandu, po nějaké zvláštní události v dřívějším životě Drebberově.

Odpověděl, jak se pamatujete, záporně. Potom prohlédl jsem pokoj velmi bedlivě, i byl jsem utvrzen tím ve svém mínění ohledně výšky vrahovy, při čemž dodatečně zvěděl jsem i podrobnosti o trichinopolském doutníku a o délce vrahových nehtů.

Dospěl jsem také již k závěru, jelikož nebylo žádných stop zápasu, že krev na podlaze nepochybně se vyřinula z vrahova nosu při jeho rozčilení. Povšiml jsem si, že krvavé stopy souhlasily se stopami jeho noh. Bývá zřídka, že by člověk počal takto rozčilením krváceli, leda, je-li příliš krevnatým, i troufal jsem si z toho souditi, že zločinec byl nepochybně mužem silným s krevnatou, kvetoucí tváří.

Události ukázaly, že jsem soudil správně. Opustiv dům, přikročil jsem k tomu, co Gregson zanedbal. Telegrafoval jsem policejnímu náčelníku v Clevelandu, omezuje dotazy své na okolnosti, jež by se snad byly pojily k sňatku Enocha Drebbera.

Odpověď byla rozhodující. Pověděla mi, že Drebber dovolal se již jedenkrátě ochrany zákona proti svému starému soupeři v lásce, jménem Jeffersonovi Hopeovi, a že týž Hope jest nyní v Evropě.

Věděl jsem nyní, že mám klíč k tajemství ve své ruce, a zbýval jen úkol, polapiti vraha. Byl jsem si již dříve jist, že muž, kterýž vešel do domu s Drebberem, byl zároveň mužem, který řídil drožku.

Stopy na ulici mně dokazovaly, že kůň zajel k domu způsobem, kterýž byl by býval nemožným, kdyby někdo byl ho měl na starosti. Kde mohl tedy býti kočí, nežli uvnitř domu? A bylo také nesmyslné předpokládali, že člověk zdravých smyslů byl by mohl provésti zločin dobře rozvážený před očima třetí osoby, kteráž byla by ho jistě zradila. Nad to, když musil jsem přepokládati, že jistý člověk chtěl druhého stopovali Londýnem, bylo na snadě, že nemůže voliti k účelu tomu lepšího prostředku, nežli aby stal se drožkářským kočím.

Všechny tyto úvahy dovedly mne k nezdolnému přesvědčení, že Jeffersona Hopea nutno hledati mezi kočími metropole.

Byl-li jím, nebylo příčiny souditi, že přestal jím býti. Naopak, s jeho stanoviska soudě, náhlá změna zajisté by upoutala naň pozornost. Byl by nepochybně ještě aspoň po nějaký čas vykonával dále svoji službu. Nebylo také příčiny souditi, že by si byl osvojil

cizí jméno. Proč byl by tudíž změnil své jméno v zemi, kde nikdo neznal jeho předchozí život?

Organisoval jsem tudíž svůj detektivní sbor pouličních hochův, a vysílal jsem jej soustavně ke každému majiteli drožek v Londýně, až vyslídili muže, po němž jsem dychtil. Jak se jim to zdařilo a jak jsem toho rychle vykořistil, jest ještě v živé vaší paměti.

Zavraždění Stangersona byl případ zcela neočekávaný, jemuž však stěží bylo by se dalo zabrániti. Vraždou tou nabyt jsem pilulek, jejichž existenci jsem již dříve předpokládal.

Jak vidíte, celá věc jest řetězem logických důsledkův bez přerušení a bez závady.“

„Toť podivuhodné,“ zvolal jsem. „Zásluhy vaše měly by býti veřejně uznány. Měl byste uveřejniti zprávu o případu tom. Nechcete-li, učiním tak já

„Učinite, co vám libo, doktore,“ pravil Holmes, i pokračoval: „Podívejte se sem.“

A podal mi noviny. Bylo to „Echo“ z téhož dne, a zpráva v něm, na kterouž mi ukázal, byla věnována případu, o nějž nám běželo.

Zněla:

„Obecenstvo ztratilo senační látku náhlou smrti muže, jménem Hopea, kterýž byl v podezření, že zavraždil pány Enocha Drebbera a Josefa Stangersona.

Podrobnosti o případu tom nepochybně nebudou nikdy známy, ačkoliv jsme informováni z pramene velmi dobrého, že zločin byl výsledkem dávného, romantického sporu, v němž láska a mormonism měly úlohu.

Zdá se; že obě oběti náležely ke „Svatým posledního dne“, a Hope, zemřelý vězeň, pocházel taktéž ze Solného jezerního města. Neměl-li však případ jiných výsledkův, ukázal nám aspoň způsobem velmi jasným obratnost našeho policejního sboru detektivního, a bude poučením cizincům, že učiní lépe, budou-li vyřizovati spory svoje doma, a nebudou jich přenášeti na britskou půdu. Jest veřejným tajemstvím, že zásluha za čiperné toto zatčení náleží zúplna chvalně známým úředníkům policejního ředitelství, pánům Lestradowi a Gregsonovi. Muž polapen byl, jak se proslýchá, v bytu jistého pana Sherlocka Holmesa, kterýž sám jako amateur

projevil jistý talent pro umění detektivní, a kterýž, maje takové učitele, může doufati, že časem dosáhne i jistého stupně jejich dovednosti.

Doufáme, že oběma úředníkům dostane se nějakého vyznamenání jakožto zaslouženého uznání jejich služeb.“

Sherlock Holmes zvolal, směje se:

„Neřekl-li jsem vám to ihned, když jsme počali případ vyšetřovati? Toť výsledek celé naší studie o barvách šarlatových: abychom zjednali lidem vyznamenání.“

„Nic nedělá,“ odpověděl jsem. „Já zaznamenal všechna fakta ve svých zápiscích a obecnstvo se o nich doví. Zatím musíte se spokojiti s vědomím úspěchu, jako onen římský skrblík: „Populus me sibilat, at mihi plaudo Ipse domi simul ac mimmos contemplar in arca.“

Arthur Conan Doyle
Mstitel

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 21. 1. 2012 (typografické úpravy textu)